

اَللّٰهُمَّ اَوْلِيَّاءَ اللّٰهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

الحمد لله والمنته که این فیض لطیفه در ساله شریفه

از تصنیف بنیف فرید الدین سید العصر جمال بکتی - علامه بی همتا - واقف کنوز
معارف و حقایق کاشف رموز لطایف و قایق مسند آراء و احکام شریعت و نق
افزائ و ادب طریقت باده پیما جام معرفت راستما مقام حقیقت ^{در حقانی عالم}
ابو ضیفه ثانی محبوب سرت محبوب سبحانی عزیز مصر شرفاکی حضرت شیخ بابا
داؤد خاکی روح الله روحه و اصل الینا فیوضه و فتوحه - موسوم به

حُرُرُ الْمُحَمَّدِیْنَ فِی تَضَمُّنِ وُزْرِ الْمُریدِیْنَ

تضمین سوره و جناح ارتقا و متخلص به قادری ابن غفران پناه چوخته رحمت اله
فرس مقدمه شیش محمد اکبر غفر الله له و جعله من الائمین يوم الفرع الاکبر فی المحشر

در ماه محرم الحرام سنه ۱۲۸۵ هجری المقدس حسب ایش جناب مولوی عبدالسلام رفیقی نورپوری

بمطبع نامی سرالهند پسران بریتانیا منشی شریف الدین شایق منتم طبع گردیده

کتابائے ذیل از راقم بذریعہ وی۔ پی طلب فرمائید

سورہ یسین	حلی قلم ترجمہ ترجمہ اردو منظوم	۰۳
سورہ رحمن	۰۰	۰۲
سورہ ملک	۰۰	۰۲
تحفہ آریہ	جواب سوالات آریہ صاحبان خلیہ و لچپ است اردو مولفہ رفیقی ثانی	۰۳
ایک خط	بموجب تخریر اخبارات متعددہ خزینہ اخلاق و حکمت است اردو	۰۱
چشمہ کوثر	شرح سورہ کوثر منظوم فارسی مصنفہ رفیقی اول	۰۰
شجرہ طیبہ	حضرات رفیقہ شہروردیہ منظوم فارسی	۰۰
حرز المحبتین	مسدس ورد المریدین فارسی	۰۸

برائے تاجران نامدار کہ کم از کم مبلغ پنج روپیہ رارسائل مسطور طلب فرمائید
چهار آنہ فی روپیہ کمیشن مقرر است۔

راقم

محمد قاسم مسیحی جامع۔ ڈلہوزی

(پنجاب)

دیباچه اول

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حمد لك یا من انت المراد من اسرار و سر المریدین + شکر لك یا من
انت الوقف على انوار دستور السالکین + و صلوة و سلاما على
حبیبك الذی اوجبت حبه على العالمین و جعلت من المشتاقین و
حزین المجتہین + و على اله و اصحابہ و اولیاء امتہ اجمعین
اما بعد پوشیده مباد که چوں این بخش و پذیر اختتام یافته بملاحظه محققان
و ارباب فضایل و بزرگان روشندل که مقتدایان شریعت و معتقدان
طریقت را بر اعلیت و افضلیت ایشان اعتماد و اعتقاد کلی است گذارش

شده تصدیق محققانه و تحسین منصفانه نشان مصدق و مسند گردیده آری -

بیت

اگر خود هم عیب بایس بنده در هست | هر عیب که سلطان به پسند و نرسد هست
 اکنون بر سنت سخنوران متقدین و مدحتسرایان امرا و سلاطین که قصاید
 و مدایح منظومه خود را بنجیده میسران عقل ساخته در محفل خاص ممدوح بامید
 حصول فیوض و فتوح میرسانیدند این مداح خاکساران شایسته حضرت
 سلاطین اصحاب صلح و ارباب فلاح خواست که این مدحت نامه گرامی
 شمامه را در درگاه ممدوح عالی جاه خود گذارند چنانچه این ممدوح چه شهنشاهی
 و چه سلطانی است *

نظم

پیش از آن سلطان دین است از گداز قدر | آنکه در دنیا شهنشاهی چون حم و نو در شدت
 اوست سلطان تاج و کبر پاس انفاست ^{شسته} | چار ضربش چنان بزرگ و هر نفس گوهر شدت
 سایه حق است در عالم پناه عالمین | نوز بخش مخلصان همچون شهاب خورشید است

یافته هر کس بقدر سمت از وسع هر چه حبت
 قبله حاجات اگر میخوانمش اجد رشدت

انعام و اکرام این زبده الکرام دولت دینوی و اخروی است مدح پر داری
 این ذوالاخرام سعادت صوری و معنوی است **مصراع**
 دولت درین سر او گشایش ازین در است
 باین امید این کتاب را در بارگاه آنجناب برائے قراءت و سماعت ایراد
 و محبان و مخلصان حصول مرضاة الله و رسول و وقف گذاشته بر حصول قبول
 چشم داشته اند **نظم**

اگرچه مورق سراپا را نشاید	بلخ نزل سلیمان را نشاید
شنیدم کز غمش ز ابله بر آشفت	تنبیده ریسمانی چند و میگفت
همین بس گرچه من کاسد قماشم	که در سلک خریداران نش باشم

توقع از خدام کرام این درگاه ذوالاخرام است که حفاظت و حراست آن
 بحجت محبوب العالم واجب شمارند و از حضور پر نور عنایت ظهور غائب
 و دور نگذارند و این را خزینة عنایات سبحانی و گنجینه کرامات سلطانی پندارند
 و در دست بے ادبیاں و بے تمیزان نپارند. نظر بر تکریم ممدوح کرده این را
 بتعظیم دارند **مصراع**

نمازم بر مایه فضل خویش	بدر یوزه آورده ام دست پیش
------------------------	---------------------------

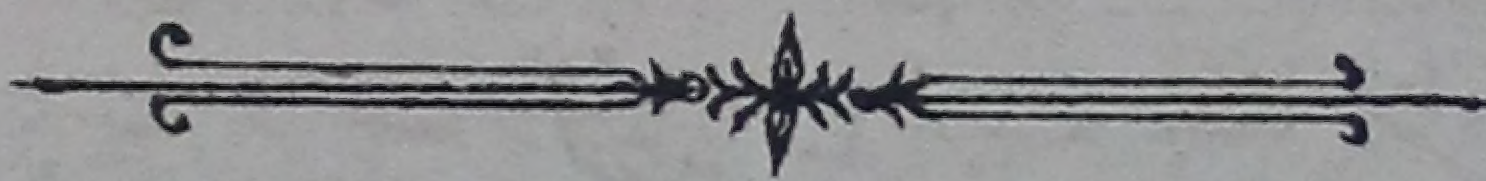
مشنیدم که در روز امید و بیم
سپردم بحق مایه خویش را

بدان را به نیکان بخشد کریم
که داند حساب کم و بیش را

مرانیست از خود حساب بے بدست

حساب من از اوست چند آنکه هست

وَأَفْوَضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ۝

وساحه دوم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اقتباس لغات سعادت از انوار پیاس حضرت سلطانی سزااست که
تعمیل احکام طاعتش موجب فلاح جن و بنی آدم است و مقرب بارگاه
قرینش مخدوم جهانیاں و محبوب العالم و نصیحتین صلوات و تجت با شعاع
شائے خدمت مخدومے رواست که تحصیل احترام خدمتش منصب اعلیٰ
و اعظم است و اظهار خاکیت در راه عزتش افتخار هر مکرم و محترم و شرح
شوق و محبت بمناقب آل و اصحابش بجااست که با جتهادشان طریق
هدایتش اکمل و اتم است و اخلاص و مودت شان حیران المؤمنین من
الفتن و الظلم و نظم اقتدار ابدت به تبیت مشایخ و اولیائے امتش
زیباست که سلسله آداب و لائش با شمساک شان مکرم است و ذکر مدحت
شان و مراد المریدین کجوامع الکلم و جواهر الحقا و علی الله تعالی عظیم و اله

وَأَصْحَابِهِ وَاتَّبَاعِهِ وَسَلَّمَ **أَمَّا بَعْدُ** این ذرہ بمقدار سرپا عجز و
 انکسار عاری از بضاعت جواهر سخنان نوادر عبد القادر متخلص بقادری
 ابن غفران پناہ دیوینہ رحمت الہ فرودوس مقدر ویش محمد اکبر غفر اللہ لہ و
 جعلہ من الامنیں یوم الفزع الاکبر فی المحشر برائے ارباب علوم حقائِق
 و معانی و اصحاب فنون و قایق و سخندانِ روشن نماید کہ چوں سرشت و تخمیر
 فقیر از خاک پاک شاہراہ مقربان و خاصان حضرت صمدیت ہست و دولت
 نسبت خاکیت بر خاکسارانِ این راہ بوراشت یافتہ کہ والد مغفور این سرپا قصو
 عمر عزیز خود بزیارت قبور پر نور ارباب حضور گذرانیدہ سعادت دینی و دنیوی
 و صفائی ظاہری و باطنی حاصل نمود۔ لاجرم میل خاطر این مخلص جانی ہمیشہ
 بمنائب خوانی اولیا سے ربانی بود۔ و بکرامت این گروہ والا شکوہ باوجود
 نادانی دست در دامن مدح سرائی ایشان دادہ گوے سخندانِ ربود۔ تا آنکہ
 این قصیدہ شریفہ کہ منظومہ آن استاد لاثانی عالم حقانی ہست چند ابیات
 را در صورت تضمین آورد۔ بایں امید کہ این تصنیف شریف بالتحقیق در
 و حضور حضرت ممدوح قدس سرہ بدرجہ کمال قبولیت رسیدہ و حضرت
 مصنف اشارات بشاراتِ آن دیدہ و شنیدہ ہست۔ الحق آنچه مشمول

کلام مقبول شود مقبول است * مصرع

شبم بافتاب رسید آفتاب شد

بیت

مورسکین ہو سے داشت کہ در کعبہ رسید دست در بال کبوتر زد و ناگاہ رسید

غرض کہ چون آن چند ابیات تضحیم کردہ بملاحظہ بزرگان روشن قیاس استادان سخن شناس رسید مطبوع و مرغوب گردید۔ اں ہم اثر سے از آثار قبولیت باطنی تصور کردہ استیلاے شوق و محبت دلی و جانی ہمئی و ہمت آن ناظم ملک فصاحت و معانی جرات بخشید تاکہ تضحیم این قصیدہ متبرکہ از ابتدا تا انتہا بحسن اہتمام با ختام رسید۔ ورنہ یارے ایں گدای بے سرو پاے چہ بود کہ در بارگاہ والا جاے سلطانے سخن رانی مے نمود۔ و سبب دیگر است اے اں ہم کششے از جذبات کند عنایت اں شہسوار سمند ولایت است کہ پیش ازیں درسں چہار دہ سالیکم در واقع روے داد کہ در صحن متبرکہ خانقاہ فیض پناہ حضرات نقشبندیہ علیم التحیہ جبل متینی مدور گستر دہ مے بنیم و نزدیک اں دوسہ کس ایستادہ بودند یکے ازیشاں مراد کنار بر داشتہ در میان اں جبل متین در آورد۔ باز بیرونم نکر و در اں میان ترسیدہ ترسیدہ پرسیدم کہ ایں چہ معاملہ است۔

فرمود کہ ایس رہیمان حضرت بابا داؤد خاکبست شمارا در میان آن گذاشتیم
 از آنجا کہ اخگر از زمان بے انتیازی بود از کدام بیدار دلی طلب تعبیر و تاویل
 آن ننمود بگر کیفیت واقعہ از لوح دل محو نگریده گاہ گاہ بیاوے آمد دریں
 ایام کہ خود را بار شستہ در رطایف آن غواص بحر معارف پیوند میداد و سر شستہ
 تعبیر بدست حقیر افتاد کہ مصرع عروۃ الوثقی و جبل اللہ بیاں زین سلسلہ است
 درست شد کہ باین سلسلہ منظومہ آن ناظم احکام یقین گردن بیان این کمترین
 پیوستہ بستہ بود

بیت

وگر نہ من کہ این خاک باشم	کہ از دیوار اورنگی ترا شوم
---------------------------	----------------------------

جبہ آن عالم عامل و عارف کامل کہ پرتوی از انوار توجہات کمالانش ذرہ را
 خورشید صفت منور گردانید سبحان اللہ تشریح و فقر کمالات و حالات چگونه
 در تحریر و تقریر خواهد گنجید و آنچه نگاشته می آید کلی از کلزار و قطره از بحر خارا نگاشته باشند

شمر از لطافات حالات و نسما کمالا حضرت مصنف رحمہ اللہ

مخفی نماند کہ حضرت مصنف این قصیدہ لطیفہ و رسالہ شریفہ آن فرید و ہر دو وجہ
 عصر فاضل بکینا علامہ بے ہمتا واقف کنوز معارف و تحقیق کاشف رموز

لطائف و دقائق سند آرائی احکام شریعت رونق افزائے آداب طریقت
 باوہ پیمائے جام معرفت راہنمائے مقام حقیقت مرشد حقانی عالم ربانی ابو حنیفہ
 ثنائی محبوب حضرت محبوب سبحانی عزیز مصر دوت ارشاد سلطانی مجمع فضائل
 و شرفناکی حضرت شیخ بابا داؤد خاکی روح اللہ ساوحدہ و اوصل الینا
 فیوضہ و فتوحہ از فضلا و نجبائے خطہ کشمیر سر قراز و ممتاز ابو و در علوم
 عقلیہ و نقلیہ تکمیل یافتہ جاہ و حشمت و شان و شوکت ظاہری بکمال حاصل
 نمود و فرزندان باو شاہ وقت را با احترام و اقتشام تمام درس میگفت۔ در
 بوستان کمالانش با پیاری اکرام و انعام سلطانی انواع گلہائے کامرانی
 شکفت۔ مگر بوئے از باغ معرفت و حقیقت نمے شمیم۔ تاکہ نسیم سعادت
 از لیش و روزید کہ بشرف خدمت آن سلطنت آرائی ملک معنی ملکیت پیر
 اقلیم تقوے تحت نشین ولایت ہدایت تاجدار دیار سعادت ادیب ملک
 شریعت و طریقت خلیف منبر معرفت و حقیقت ساقی سر مشان جام شہود
 حریف مقربان مقام محمود مست باوہ فنا فی اللہ مرشد جاوہ بقا باللہ دلیل
 سبیل قبول خلیل کعبہ وصول محزن اسرار معارف مطلع النوار لطائف پیر شکیہ
 اصحاب ارادت و اخلاص امیر کبیر ارباب سعادت و اختصاص

نقشبند لوح روشن ضمیری گنج بخش در ماندگان فقیرے محسب العالم
سلطان شیخ حمزہ مخدوم کشمیری قدس اللہ تعالیٰ سترہ و افضل
علینا بترہ مشرف گردید جمال کمال جاہ جلال بے زوال را مشاہدہ نمود
بیک بار رنگ و ناموس و حشمت دنیاے فانی را پدر و فرمود خدمت حضرت
مخدوم را دولت ابدی و سعادت سرمدی دانستہ خیال فضل و کمالات
از سر گذاشت چنانچہ کمر بستہ دامن زدہ پولہ گاہ بپا انداختہ آن شہسوار عرصہ
عرصہ ارشاد را وقت سواری پیش پیش سیرفت و از مردمان دیار و انبائے
روزگار عار نخستہ نمود مدّتے در خدمت گذاری آن محبوب حضرت باری
بدیمنوال بسر برد تا در حلقہ بیعت آن سر حلقہ ارباب ارشاد و رآمد چند گاہے
حسب فرمان حضرت شیخ در سیر و مات و غیرہ اطراف گذرانید بعد از ان
بعرصہ چہل اربعین بانزک سخن برخوردی بقولات کوہے و نان جوہ و
آب خالص خلوت کشید تربیت ما و تعلیم ہایافتہ بریاضت شاقہ مشغول
گردید پس بفرمان مرشد بزرگوار بزیارت روضہ متبرکہ حضرت مخدوم
جہانیاں قدس اللہ سترہ در قصبہ اچہ بطرف شہر ملتان تشریف بردار
اولیائے آن دیار استفادہ فیض صوری و معنوی کردہ براقبان دوران

سبقت نمود بعد زیارت مقامات متبرکه و حصول فیوض و فتوح مشایخ
 کرام چوں رجعت فرمود بجزر دور و دراز حضرت سلطان العارفین خلعت
 ارشاد یافته بر سجاده شجیت نشست و در افاده و اضافه خلق و اجرائے
 امر معروف و نہی منکر سعی موثر بکار برد مردمان بسیار را بدرجہ کمال رسانید
 اکابر اولیائے ایں دیار از ترتیب یافتگان آن جناب اند مثل قدوة العرفا
 حضرت میر نازک نیازی و ابو الفقر حضرت بابا نصیب الدین غازی کہ
 ہزاراں ہزار اولیاء مستفیدان ایشان اند **نظم**

غازی ازوے نصیب غازی شد	میر ازو نازک نیازی شد
گشت از یک نگاہ او نور می	خواجہ مسعود شیخ پانپوری

و بابا اولیائے کبار مثل سید السادات محبوب ربانی میر سید احمد کرمانی و

حاجی احمد قاری و بابا ہر دی ریشی صحبت داشت و از میر سید اسماعیل
 شامی اجازت سلسلہ علیہ قادیہ حاصل نمود و ایشان را سند طریقہ شریفہ
 شہرہ و رویہ عنایت فرمود و صبیحہ عقیقہ مصلیہ حضرت سید میر کر اندازی
 در عقد نکاح آن جناب بود و مے آزند کہ روزے حضرت محبوب العالم تنها
 در حجرہ خاص نشسته بودند و حضرت بابا داؤد خاکی از ہیرون و بابا و از مختلف

بی بی مریم نام
 آن عقیقہ بودہ است
 کہ بفرمان حضرت سالت
 پناہ صلی اللہ علیہ وسلم نکاح
 دے ہمراہ حضرت بابا الف
 شدہ است
 ۱۴

و متنوعه مکالمه بشنید چونکه بظاہر از بیرون در سچکس و رجحہ خاص نہ درآمد
بود حضرت بابا رحیرتے افرو در کشادہ جماعتے در غایت حسن و جمال در
سجث و قیل و قال در حضور حضرت شیخ دید آنجناب غتاب کردند کہ در
چنین حالتے بے اذن مادر آمدن بعید از ادب است اینہا ارواح چشمہ
سار ایندیار انداز فرشتگان واجتہ مستثنیٰ هستند ان شاء اللہ بعد چند گاہ
تر اہم ہمتے بہر سہ کہ در منازل اینہا رفتہ حقایق مخیبات بر تو منکشف خواہ
شد و آنہا را نیز فرمودند کہ ایس جوان فرزند گزین و جانشین من است برک
نزیبت شما مورثہ میں قدم او شمار فیوض و فتوح حاصل مے شود
الگاہ حضرت بابا را کشف مخیبات بحصول پیوستہ با ارواح چشمہ سار صاحب
میداشت و تعلیم و تربیت آنہا میر داشت دریں باب یا آنجناب از حضرت
خضر علیہ السلام بخوبی اعانت میرسید و حضرت بابا ہر دمی ربشی ہم امداد
میر فرمودند عاکہ حضرت بابا داؤد خاکی در کمالات صوری و معنوی یکتای
زمان و یگانہ دوران بود تا اینکه امام اعظم ثانی خطاب یافت و فتیکہ مہولاً
قاضی موسی از دست یعقوب خان چک بدرجہ شہادت رسید
حضرت بابا در حق چکان دعائے بد فرمود و از بشارت حنارت آل قوم

بے بصارت بمردم اشارت نمود پس بذات والا صفات با اتفاق
 حضرت جامع الکمالات شیخ یعقوب صرّفی رحمۃ اللہ علیہ بہر اہی چند
 کس از ناداران شہر بطرف دہلی تشریف فرما شدند و در آنجا اکبر شاہ را
 بابت تسخیر کشمیر ترغیب نمودند و عہد نامہ را موثق فرمودند و رآن مشرطہا
 مرقوم شدہ از انجملہ یکی آنکہ حاکمان وقت در امور مذہب و قیمت غلات
 بوجہ متعرض نباشند۔ دوم آنکہ غلام و کنیزک از مردمان کشمیر معلول
 نذارند سیوم آنکہ مردمان کشمیر از تکالیف شاقہ و بدعات مختلفہ مرفہ
 باشند چہاں کہ امرای کشمیر کہ فی الحال مصدر فساد و عناد ہستند
 در کار مائے ملکی و مالی و خیل نباشند فقط۔ و قنیکہ لشکر ظفر پیکر طلال الدین
 اکبر بطرف کشمیر روانہ شد حضرت بابا برائے زیارت مشایخ باز بملتان
 تشریف بردند چوں بعد حصول سعادت زیارت بجانب کشمیر روے
 آوردند در اثناے راہ اعتدال طبیعت ایشان راہ اختلال گرفتہ بجزر و
 و رودایں دیار دوم ماہ صفر ۹۴۲ھ راہ سفر شاہراہ وصال محبوب لایزال
 پیمودند۔

تاریخ

روئے حجت بدید شیخ امم

سال تاریخ اولوشت قلم

قادی نبی شیح مادی دیں

بہر تانتیخ او نمودر قسم

اولاً و فنگاہ آنجناب در قصیدہ اسلام آباد بود ثانی الحال بشہر آوردہ در
 مقبرہ متبرکہ حضرت مرشد بزرگوار مدفن ایشان گروید صاحب تصانیف
 عالیہ بود سوائے این رسالہ تشریفہ و شرح آن دستور السالکین
 بسیار نسخہ با مثل قصیدہ جلالیہ کہ در مناقب حضرت مخدوم جہانیاں سید
 جلال الدین بخاری قدس سرہ مذکور است و قصیدہ لامیہ کہ در حال
 حضرت شیح بابا ہر دی ریشی رحمۃ اللہ مسطور است و قصیدہ غسلیہ و
 رسالہ ضروریہ مع شرح آن مجموعۃ القوائد و غیرہ از تصنیفات آنجناب
 است۔ آتا این قصیدہ متبرکہ کہ از مصنفات ایشان مخصوص و ممتاز است
 چیزے از فضایل آن بقلم آوردن مناسب دیدہ ہاں مے پر لازم

حرفے از دفتر فضایل و داستان مراتب این قصیدہ تشریف بطریق اجماع
 مے گوید

بدانکہ مخلصان سخن طراز و مریدان نکستہ پر و از مناقب و مدائح مرشدان
 و مشائخ کرام بعد انتقال ظاہری ایشان تصنیف نمودہ اند و تشریح حالت

و کرامات ایشان بواسطه سماعت و منقولات و محققات پیشین تحریر
فرموده اند الحق مصنفات همه با محقق و مصدق اند آما - ع

شنیده کے بود مانند دیدہ

حبذا این منظومہ البیت مصدر فیض قدم بحر الحکمہ ہدایۃ المخلصین
دستور السالکین حاتم الحبیب المسمی بوساد المریدین کہ در حین حیات
ظاہری حضرت مدوح منظم شدہ و آنچہ از حالات کمالات و کرامات
آنجناب در آن مندرج گردیدہ دیدہ و معاینہ حضرت مصنف بہت
چنانچہ خود میفرماید چوں در بعضی مقامات چنان دیدم کہ مولفان بعضی
کرامات از زبان راویان و ناقلان شنیدہ در کتاب آوردہ بودند در خاطر
من چنان خطور کرد کہ اگر من چیزے از کرامات شیخ خود نویسم ہنہ کچشم خود
دیدہ و بگویش خود شنیدہ خواہم نوشت تا وقتیکہ از عنایت حق تعالی توفیق
گفتن این قصیدہ یافتہ و نمونہ از کرامات و مقامات او در آن مندرج
کردم انتہی و نیز حضرت محبوب العالم بطلالعہ این قصیدہ عزابر حضرت
ناظم بسیار سرور شدہ بشارت قبولیت آن نزد مشایخ سابقین و مشرور
حصول فیوض کثیرہ دادہ اند در شرح این بیت : ع

ایں گواہی گو بہر محضر دہیل بجن السن	کیں فقیر از جاں مریدان نکو محضر شد
-------------------------------------	------------------------------------

میفرمایند کہ حضرت مخدوم مدظلہ دام برکاتہ علیہا این فقیر را در گفتن
 این قصیدہ بشارت دادہ اندیکے ازاں این است کہ میفرمودند کہ من در
 واقعہ دیدم کہ مشایخ این سلسلہ مبارکہ کہ با جمعی از اولیای دیگر جمع
 شدہ روح نرا بتعظیم در دایرہ خود بنشانند و ترا و علای فراوان کردند خصوصاً
 این بیت تو یعنی ہے این گواہی گو بہر محضر دہیل ہماں بسیار قبول کردند و گفتند
 کہ اعتقاد مرید میباید کہ چنین باشد تا مراحاصل شود و ظہور برکات این
 اظہار عقیدہ تو در توحوالہ برمان آیندہ کردند باز آنحضرت مدظلہ فرمودند
 آنچه امکان شود فکر کردہ دریں زیادتی کن و منتظر برکات این باش۔ و
 عجب پندار نشنیدہ کہ شیخ سعدی شیرازی رحمۃ اللہ علیہ چوں این بیت
 گفت یعنی :

بیت

برگ درختاں سبز در نظر شیار	ہر ورقے دفتر بیت معرفت کردگار
----------------------------	-------------------------------

یکے از صالحاے آن وقت دید کہ طبقہاے نور از آسماں نثارے آید۔ و بہر
 شیخ سعدی میقتدر رسید کہ این عطیات بسبب چه یافت جواب شنید
 کہ بسبب فلان بیت کہ او گفتہ بدرگاہ حق قبول افتاد من فقیر در آنوقت

که این قصیده بعرض مخدوم رسانیدم چهل بیت بود بعد از آن
چون نفس مبارک آنحضرت بر زیادتى افتاد من بر عایت آن نفس
مشغول شده تفکر کرده قریب چهار صد و پنجاه بیت تمام شد است و اینها
سخن از شمار ابیات در میان آمد - ان شاء الله در خاتمه این رساله
مشرح شود و در شرح این بیت میفرمایند * بیت

هم بود نامش سراج الحکم کز فیض او	میوه زار اعتقاد پرید انقض شد است
----------------------------------	----------------------------------

که یکبار در ماه رمضان بحکم آنحضرت چند روز بخلوت نشسته بودم
هم در آن خلوت فکر نظم این قصیده بر دل وارد شد هر چند سعی رفع آن
خطره کردم بخوف آنکه در وظیفه ذکر و تلاوت آن تصور شود هرگز میسر نشد
پس راندک فرصتی قریب چهل بیت قصیده نوشته بگوشت ماند و استغفار
کرده بشغل معهود مشغول شدم بعد پانزده روز حضرت شیخ فقیر را در زاویه
خود طلبیده بردند آن مسوده بعرض رسانیدم آنحضرت تحسین بلیغ سرفراز
ساخته فرمودند که قبل ازین در نزدیکی من ترا در واقع دیدم که در باغ
تربیت بعضی درختان نوشتانده میکردی و زمین ته پاشی ایشان نرم
میساختی گاهی آب میدادى من در فکر تعبیر آن بودم که اکثر اینچنین درختان

عبارت از سالکان و مریدان میباشد اما کدام کار از دست او آید که سبب
 ترقی ایشان گردد و حال او در دل من افتاد که این نظم تو ترقی بخش مریدان
 و محکم سازنده عقیده ایشان خواهد بود ان شاء الله تعالی و در این نظم
 برکات است هم ترا و هم سایر مریدان را زنده در زیادت آن کوشش
 کنی و مریدان را فرمودند که شما همه بنویسید و یاد گیرید و دایم بخوانید و میفرمایند
 که مراد از نظم این قصیده بشارت با بعضی از زبان شیخ بود و بعضی از زبان
 برادران طریقت مسموع افتاده بلکه نویسنده و خواننده و شنونده آن هم
 بشارت یافته اند که روزی بعضی از مخلصان در مجلس شریف و محفل
 منیف آن حضرت در صد و گنایت و قرأت این قصیده بودند و بعضی
 آنرا با اشتیاق تمام گوش میداشتند آنحضرت فرمودند که زنها را این مشغولی
 نوع از طاعت انگاشته باشید زیرا که در اینوقت مراجعین نموده میشود که
 رحمت بر شما بسبب این شغل بسیار و چه برکات و چه بر قاری و چه بر سامع
 این لفظ مبارک موافق این مضمون است عند ذکر الصالحین تنزل
 الرحمة و آنچه فرمود حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم بعد شنیدن
 قصیده بانت سعادانا ضامنن لقائلها و سامعها و كاتبها و حافظها

بدخول الجنة انتهى. الغرض که فضیلت و مرتبه این قصیده شریفه از تحریر
و تقریر افروز آمده بر مخلصان و محبان حضرت محبوب العالم لازم است
که بنا بر تسلیم حکم آنجناب در کتابت و قرائت و سماعت و حفاظت این کتاب
بامید و فور ثواب مشغول باشند و این را در همه اوقات و هر دایم
و از همه آفات حزن المحبین و اندواز تصحیح این کمترین ملالت گزین نشوند
اگرچه تصنیف این ضعیف قابل تحریر و تقریر با باب کمالات زمان نباشد
مگر از اخلاق کریمه و اشتقاق عمیمه ایشان که در شان مدح سرایان حضرت
سلطان مبدول و معمول میدارند امیدوار است که با درجۀ رعراشعار
آن گوهر بار نظم این خاکسار چوں رشته تار می شمارند و با گل دسته های
نکات برجسته آن باغبان معانی سخن رانی این مملوے نادانی بمنزله
گیاه که بسته گلسته باشد می انگارند و پیوند رشته و گیاه با گوهر و گلسته
پیوسته میدارند و سخن از استحقاق و استحقار بدین ذره بمقدار نرسانند

بیت

گر نیست جمال و رنگ بویکم	آخر نه گیاه باغ اویم *
از آنجا که نسیم عواطف سلطانیه بر سر شکفته دلان کرامت و خار صفیان	

ندامت پیوسته در روزیدن است چوں من گویا ہے ہم در صف گلمائے
 باغ قبول موصول شد و در نظر مقبول مقبول ۛ

ز آنکه که ترا برین مسکین نظر است	آثارم از آفتاب مشهور تر است
گر خود همه عیبا بر بنده در است	هر عیب که سلطان پسند دیند تر است

وَاللّٰهُ الْمُسْتَعَانُ وَبِاللّٰهِ التَّوْفِیْقُ

افتتاح مخمس و لنتشین حرز المجیدین تضمین قصیده فیض آگین
 ورد المریدین مشتمل بر شرح بعضی مقامات و کرامات حضرت
 سلطان العارفین رحمته الله علیه و علی من تبعه الی یوم الدین

شکر لله سایه لطف ختم بر سر شد است	شکر لله پدایه ام بر تر ز ماه و خورشید است
شکر لله دولت سلطانیم یاور شد است	شکر لله حال من هر لحظه نیکو تر شد است

ایشیخ شیخال شیخ حمزه نام را هر شد است

با امیر حمزه غم پاک ختم المرسلین	نسبت کامل نموده حاصل آن شیخ
غزوه مابستینده و باشی جهادین بین	یافت چوں همنامی آن غازی نامی بین

پهلوانی در جهاد نفس نه و را ور شد است

تا کنند جذب عشقش دل بسو خویش برود	از سر سرت قدم اند طلب محکم فشرود
چند اندر ره قرب خدا کس ز نور	والذین جاهدوا خوانده چو سعی جهاد
حق نمودش راه پس نادی بجز ویر شد است	
بوالهوس هرگز ندانند از نای منکتم	که شود قصر طلب استقامت بهندم
الهدی شیخ ما از روی حکم فاستقم	استقامت چون نمود اندر عمل را علم
علم مالم بعلمش حق داد وین پرورش شد است	
تا ز انوار علوم معرفت افروخت جهر	بر سپهر علم و عرفان است ویش همچو مهر
پیچ دانی چون سبق بره ز استادان	چون خدا علم لدنی کرد تعلیمش ز مهر
بهر اسرار الهی عالم اهر شد است	
چونکه علام الغیوبش دوا این علم واد	روشنش چون روز بشد معنی رویا
همچو یوسف گشت در مصر معانی مخب	مشکلات و اوقات سالکان ازین سبب
پیش او تعبیر کردن اسهل و اسیر شد است	
ساخت آیات کلام التدریب کما	مخزن اسرار دل را مطلع انوار حال
در معانی و نکاتش سبک شد تفسیر دال	روشنش انوار قرآن گشت هم اسرار
هم خواشید بدو هم الفاظ انش از بر شد است	

۱- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما
 ۲- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما
 ۳- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما
 ۴- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما
 ۵- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما
 ۶- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما
 ۷- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما
 ۸- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما
 ۹- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما
 ۱۰- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما
 ۱۱- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما
 ۱۲- و الذین جاهدوا فی سبیلنا
 یعنی آن کسانی که مجاهده کنند در طلب ما

چونکہ در احکام شرع از استقفا شد	باز در آب و مرغ آمد ز عمت مستعد
از چنین اقوال و افعاشن بد است	او غیر لیت راست نام در طریقت

بهر امر از حقیقت صدر او مصدر نشد است

حق شناسی طلب نمود اندر راه دیں	تا بر و الوار و اسرار خفایق شد مبیین
محو نور حق شد الحق در مقاماتش	باریاضت سیاحت علم الیقین عین الیقین

ایں هم از حق الیقین از لطف حق حق و رشد است

چون قیام شب بود مسنون ختم المیز	کز قم اللیل فحاطب زرب العایین
لاجرم از بهرین تبعیتش آن شیخ دیں	در ریاضت سالها نهاده پہلو بریز

حاصلش این شد چون ذکر واسه شد است

کز لبش آمد بصورت لبیک و عیان	پایہ شیخ است برتر از مقام قدسیاں
پس کہ بالانتر ز کلاخ چنبر مفت آسمان	بود مرغ روح او منظر غرض اشیاں

ایں بدنیایم قرار از شوق آن منظر شد است

پاکشید از فرع سو حق بکام اصل	نے ز دست تمیزش سرگز نام اصل
تا نظر مرغ دلش اسوے بام اصل	باز پراں در سلوک او نام مقام اصل

از جناب جذبہ چوں ببال و پر شد است

علم الیقین آن باشد کہ بدالالت
آثار و نمود دست کمال سے دانستن عین
الیقین سے مطابقت نہا حال دست پیر
حق الیقین در مسافرت عین او بدین
مضمون ترن
حق و مستحق و سزاوارش
او کمر بستہ تر است
تذکرہ شرح

۱۵ درین بیت اشارت است
بطور سبجه که عبارت از
طریق الجوی طور النفس طریقه القلب
طریق الروح طور السمیع طور الخفی
۱۶ چنانچه در شرح ممدوح شیخ
زبان بلور و قبل از آردان بابت
و مجاہدت کشف کرامات و ترقی
نظام شده از این معلوم شد که سبج
افشای محبوبان بوده است ۲ شرح
۱۷ در شرح اصطلاحات نقشبندیه
قدس سراریم آورده است که در
مردم عبارت از این است که نفس
و قلوب و احوال و افعال و غفلت
نهارت

کر دیوں طی مقامات رہ نقواو پر
بیں نہ خود پر واز او سو خدا مقدر

شذرفت در مقام لی مع الله مستقر
طیر و طور جن و طو و نفس و کل و روح و

هم خفی کرده بغیب الغیب هم اظہر شد است

جند اهل رهنما و مرشد راه و قدم
لیک از راه علوم منزلت بیکیف و کم

گرچه اندر عالم ناسوت میدار و قدم
سیر کرده عالم ملکوت را جبروت هم

باز در لاهوت مرغ جان او اسیر شد است

چوں حجاب سوے پیرانشکافتم
در ره دریافت حالات و بشافتم

فانی از خود گشته در دور و غیرش یافتیم
مانشان میجوئی ز سیرش یافتیم

زانکه گفتش از عبادت بیشتر حظه شد است

فیض ارباب سلاسل شامل احوال است
 پس سلوک نقشبندیہ عیان ز اشغال است

که مطابق با همه اهل طرق افعال اوست
هوش در روم خلوت اندازن چنانچه اوست

او مرنی ہم نجلوت ہم بصحبت و رسد دست

هوش مردم شد اشارت از حضورش
گوش هوش را در مقامش نمی دانند

باز با آگاهی از غیر خدا بودن جدا
موش چه بود دستم بیدار شودش و ایما

دیدہ سر چونکہ بابے پیرش میفرشد است

[illegible]

الحجاب است بر مصلحت
الاستحسان آن بر حکام
شبه الکفر است
مصلحتی ندارد در حق ائمه
در زمانه قافیه مصلحت
نقض

ساخت یا مشغول مولی حد اندر کش
در شهود و معرفت بگر علو همتش

میکند محو تجلی خلوت اندر صحبتش
عارفت و کائنات باطن زیر و حد

نیست مانع صورت چیزیکه متکثر شد است

ای نه یا جوج شیاطین در دلت کز نیست
از ره اخلاص و سولش که صاحب

و ز هجوم و سوسه اندیشهات از اوقات
مخلصان راضیت او موجب جمعیت

تایبانرا سبت اوسه اسکند رشد است

اوست خج و سلطان با سسلطنت بیک
اوست شیخ وقت از دعو بر و نشتایک

اوست خج رشید طریقت و ز شهرت بیک
سالمها شد رخصت ارشاد و بعت بیک

مختر از شیخی و بابائی و لنگر شد است

خود بدان اے مدعی ریند شهرت
تزلزل عومی مشیت بدین از تو کیستی

دعوی ارشاد داری بقا ال نیستی
بیشتر خواهد بلو می و جمول و نیستی

اگر چه اندر عالم ارشاد سر و فر شد است

طالبانرا از ارادت مست مطلب با حصول
لاجرم آن شد و ابی اخلاق سول

توبه از صدق درون مقبول از باب وصول
تایبان صادقانرا میکند توبه قبول

طالبی که کو یافت تو ملقین کرا ذکر شد است

لعل کاین و بیان از دینت کوی
بانی دامن تو اندر شهرت کوی
مهر قش کائنات باطن او صفش ظاهر
او کلان کوی سب باطن او زلفش ظاهر
معنی کائنات و بیان ازین دو مظهر
روشن است - ۳۳ - مضمون هر شرح
۵ - شیخ و بابایان
شیخ و بابا رفتن و لنگر خانگاه
داری و لنگر داری مثال شیخ نامان
زمان بگرفته ۱۲ - مضمون شرح

طالب کو ساخت حاصل نسبت آن نایاب	شد بهین نصرتش اندر طالب کامگار
زانکه با اوقات مضبوط است در لیل و نهار	ورد و ملک او دعائے عظم بشمار
سر که در دوازده حواله یافت مستنصر شد است	
بی بدلتی است خضم او به تبدیل است لیک	فیض او بارست منکر غیر تحصیل است لیک
پر تو شرم است در چشم عدو میل است لیک	آفتاب عالم ارشاد و تکمیل است لیک
نافض از نقصان خود خفاش و شاعور شد است	
عند لیم شکر الله مسکن گلشن شده	یعنی گلزار کشمیر است جائے من شده
گلزار من کنز و چشم جہاں روشن شده	کشور کشمیر اورامولد و مسکن شده
مولد این مخلص او هم همین کشور شد است	
شرط لایق بودم یکسو بنید ایجن و انس	اگر از الطاف آن شاهنشید ایجن و انس
از ارادت منم چو آگید ایجن و انس	این گواهی گوهر محض و بنید ایجن و انس
کایں فقیر از جاں مرید آن نکو محقر شد است	
پیر من کجا مد ملک حق شناسی خسرویش	پیشوا دانند اهل حق براه معنویش
راست کرداری بحق دانی است برمانش	پیر من حقانی است هست لازم پیریش
زانکه از بهر سلوک است چو سطر شد است	

اشارتے ہاںکہ حضرت شیخ ممدوح رانزیریت و خلافت و اجازت
از مخدوم جمال الدین بخاریست کہ وہ خلیفہ خانوادہ مبارکہ
جامعہ قطب عالم حضرت مخدوم جہانیاں بودہ و برابر از اوصا ایشان ^{اسراہم} است

آنکہ اندر راہ ارشاد و ہدایت میں نسق	طالبان گیرند از تعلیم و تلقینش سبق
آنکہ فرمودہ مرازیں تم بیت دروین حق	او بارشاد و رہ شیخ الشیخ قطب حق

بندگی سید جمال الدین بحق رہبر شد است

سید السادات پیر کامل پاکیزہ خو	آنکہ در معنی و صورت نسبتش آمدنکو
آنچنان گزید بیت او شیخ باشد فیض جم	و سے ہم از ارشاد قطب عالم و نواب

در میان مرشدان سلسلہ مفسر شد است

آنکہ از مدقتر باب ارشاد و ادب	بود الحق از شیوخ سہروردی منتخب
کیست میدانی دلائل سید و الالب	آن بخاری نسبت و سید جمال الدین

قطب عالم بودن و مخدومیش اظہر شد است

تا خلیفہ از خدا شد قطب عالم یافت نام	داشتہ حق نہیں سمنہ جریح در دستش نام
--------------------------------------	-------------------------------------

بندگی سید جمال الدین سید النہ غلصان
ایمان میں لفظ سید و خیا کہ سید بنی خدمت
فلان حضرت بابا ہم فرمودہ اند در سالہ

سورہ حضرت شیخ و دیگر خدمت شیخ
شدت در این قضیہ سہم تفتہ اند
خدمت خواجہ حقان ملک میر انجم و اکثر

کائنات لفظ حضرت لفظ خدمت
دیدہ شد چو کہ خدمت و بندگی

بندگی سید جمال الدین سید النہ غلصان
نیک بودہ باشد ۱۲ مضمون
دست و دست پیر از غایبان کوتاہ نیست

بندگی سید جمال الدین سید النہ غلصان
بندگی اگر بکشد راست نایب است و دست
اد دست خلافت ۱۲ مشنوی نوی

اللہ از حصول اختتام این مقام	در تصرف کردن اندر اولیا و سستی تمام
داشتنش زانرو بداد و اخذ مستثنی شدست	
ز اہل طیبہ چند کس بوجہ ز حالش اجنبی	کہ بگفتندش فرزند رسول اطیبی
اندر آن محبت خلاف شان نیکو مطلبی	بہر اثبات نسب از روضہ پاک نبی
از جوانب اولد مخصوص در محضر شدست	
او بدینہ جوے سولش بوجہ حبست و جوی	طالب تشریف او بازار ما و کوی مہند
چونکہ بد خاک قدم پاک و دار و مہند	پس از آنجا بہر ارشاد و ہدایت مہمند
سمم حضرتان سول اطیب و اطہر شدست	
صرف در توصیف او گرامہ و سال من بود	باز ہم کونہ درازی مقال من بود
حال او برتر چو از تشریح قال من بود	کہ بیان کردن مقاماتش مجال من بود
خود زبان لال و عبارت زبیاں افشردست	
نوحہ میدانی و لاف بیض قدم مست آن	کز لیمش خار زاری بشکفد چون بوستان
گم نہ خود دیدید از من بشنوید اے وستان	خطہ پاک زمین اچہ در ہند وستان
از صفائی مرقدش باریت بافر شدست	
در لکات معرفت بودہ عجب معنی رسی	طالبان زار فتنہ بلغ دل ز ہر خار و خسی

استفاده کرده آداب طرق از هر کس | بود از هر خالواده مستفید آمانی

سهروردیه و حشمتی منظر و منظر شد است

گرچه دور افتاده ام زان سهروردیه فاکله | یا چنین بعد زماں هم من نیم اندر گله
زانکه از اتباع او ای دوستان بکیده | رشد و آثار هدایت زین مبارک سلسله

این زمان در هر ولایت شامل منشر شد است

منکه ستم خاکسار در که خدام او | شادمان از استماع شهر اکرام او
چونکه بے تخصیص باشد بخشش و انعام | چشم فیض از لطف او دارم که فیض علم او

تا دم منشری اتباع مستنشر شد است

بنده و فتنه بنوشت از عجزت معذرت | شرح آن میگردد شد رفایه محجور
عاجز مخری ز شیخانش کنم مسطور | اوست یک صاحبقران یکقرن بامشهور

زین مشایخ هر یک ارشاد را محور شد است

اشارات بحد و فضایل مشایخ سلسله علییه سهروردیه و فضیلت

طریق شریفه که تا خدمت عالی امیر المومنین علی ابن ابی طالب

آں ضیاء الحق که اندر گرو و این جنود | بزم ارباب طبع نفیض ضیاء از وفود

۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

مرشدان پروانش را که میزدند ستود
هر یکی می گفتد ایان برسان فیاض بود

فیض نشان بر فحلصان باران صفت محط شد است

آن شهاب شرع که شیخ الشیوخ لقب
در ولایت پیشوا کشند ایشان را سبب
و آن شد ملتان آمد مرشد اهل طلب
این شایخ را مسلسل اندر رشاد و ادب

تابانی الد و سید مرتضی حیدر شد است

بیغم از فکر خاطر و در حشر از تشنگی
ایمن از گرمی غم و در حشر از تشنگی
ای حزیان غم جانسوز حشر از تشنگی
غم نباید خورد مار را روز حشر از تشنگی

عروة الوثقی دست آویزی محکم
جل سن الگویند ۱۲ مضمون

منع این سلسله حوس ساقی گوثر شد است

سوے حق برگردن شهران عثمان سلسله
در وثوق از این قرآن نشان سلسله
ز آنکه باشیر خدا نسبت عیان سلسله
عروة الوثقی و جبل الدیباں سلسله

هر که زوچنگش بعصمت تالاب مقبر شد است

جوش لایقان ازین جبل المتین کسکه یافت
لایسلا در طوفان هوای نفس یافت
لشکر شیطان بصدور سنگ و راز و ستم یافت
هر که اندر کشتی این سلسله تشریف یافت

بے مشقت سیر او سو خدا منجر شد است

ای خوش آنکو صحبتش با صالحان ساعست
جای در حصن حصین امنش از هر آفت است

[illegible]

سبق بابی سیر
۱۲ شرح
از اهل سنت و جماعت

سید بنیامین و موالی امیران
سید بنیامین و موالی امیران

الان میں بیجا بیجا من و دوستان
است یعنی دست پرند

میان عشق و بلاست
مشتق از مولی و شیدان
نغمه‌ی سرشت که مولی و شیدان
الاشهر است که مولی و شیدان

حضرت علی است علی است از شما
حضرت علی است علی است از شما

ما این است و طاعتی که او شجاع و دلاوری

که امیر میست و حضرت محمد و صاحب
دوداره می باشد و در این

البر است که هیچ این سلسله شرف

این دو فصلت است

وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

یہ کتاب ہے لفظ ضابطی ہے

کتابخانه

زین خطاب آن صحبت ایدان بدرج نیکو و ناست
یا علی صحبت پیران بهتر از م طاعت است

ایں وصیت است از بنی باباں شہ خلیفہ شہ

گرتو منجی اسی سلوک اس شیوخ نامو | کانداز رشد و تقویٰ و طریقت

ماو کرب آواش ابطال نیکیوسیر

سر طریقه کمربند تلقین بر آرزو صفدر شمس

ذکر صحیح و اکثر مردم بر غیر رافضی است
است و رد و اکثر مردم بر غیر رافضی است

۵۲۱
چونکه اوستا میشتکه مرغی را فضا

پیشانی از آرد / خاله قندین

از باط که تکه پیکر اصلا از باطن است

صاحب بن منیر حاکم سیدان

الحقیقت ہم مسیح کیستہ یزداہل | سید و سی پے ہستہ انار اہل

او علی کے بیٹے و سب بعض اہل تشدد است

Handwritten notes in Urdu script at the bottom of the page.

هر که تنها با وضو خاموش و دل در سبزه
ذاکر حق بخیم تا در رضا و کم خور است

وہی بیان و طریقہ یاد کیا کرتی ہوں

اگر عانت کردن این شست و شوی تشنه است

بیشود مرغوب عاشق هر چه شد نشوید	یار
این دلیل از فعلها شیخ گردد استواء	ارغبت طالب بحر شد هم ازین نسبت شما
از آب جاری سر کجا آوازه جز بحر شد دست	اوست خضری از انزو و خاطرش کی قرار
چوں با استعمال کربش بود نیکو حال	لاجرم با آب جاری داشت استعمال
یافت تا ز آب روان نیکو فرخ فال	سر سحر که بود غسلی لازم شد رسال
قلب و روح و سر آوزین همه مطهر شد	
کاملی که دست در کار و دلش یار شد	گاه گاهی هم مفیدش غزلت از اغیار شد
ببین که پیر کالم کز ماسوے بزار شد	اگر مساد می در حضورش خلوت بازار شد
لیک میل خاطرش اکثر بکوه میابان رشدا	
اشارت بآنکه نسبت دیگر آنحضرت را در استفاد و استفاد	
بحضرت عیسی است علی نبینا و علیه الصلوٰۃ والسلام و ذکر بعضی	
مقامات و ریاضاتش بمناسب و علیه السلام	
داد در علم لدنی حضرت خضرش سبق	تا با ستادی استادان عالم شد احق
بهر احیاء قلوب ده دلهما زین نسق	هم دمی کردش مشرف مهدی روح

هم دمی ایضا و قتی
هم دمی روح حق
ای صحبت عیسی

هم دم او زان شفا بخشا و جان پرورشند است

بیخ وانی هم می او شدش حاصل چیا	آنکه دمسازیش باشد و مبدوم با قدسیا
از کلام هم آن صاحب هم شد عیان	نسبت صحبت قوی او را بعیسی شد از

کو بصمت همچو عیسی زاده از مادر شد است

بر دل او از زن اولاد صورت نیست	خاطرش با چنین پیوند می پوند نیست
بر تعلقاتی ظاهرین سبب خود نیست	همچو عیسی نیست بی سن لیک پیفرزند

سر مرید او را پس سر مخلصه دختر شد است

مردم دیده بید پس هنر ایمان بود	دشمن دین بد نظر را پس در چشمان بود
شیخ پاک ماکه عصمت را وجودش جان بود	در مقام توبه فرماید که تاب آن بود

اکشن بیگانه همچون درو خواهر شد است

جند از خوے پاکشن باقت عصمت بود	کز حیا آئینه داری یافته آن پاک خو
پاک آئینش ناید زین بشر در گفتگو	اولک خویش اندر چشم عبرت بین او

مرد با لجه صفت مستوره معجز شد است

از نظر بر ماسو عبرت گرفتن هم نکو	مر او لا ابصار از دنیا است عبرت جستجو
آنکه از هر چه در چشمش بود حق آرزو	چسیت عبرت بلکه اندر دیده حق بین او

هم دم او

ای مرآینه نفس ممدوح ۱۲
مصنوع شرح

هم دم

همصفت در فنیق مراد
حرف مصنف قصیده ۱۲
صاحب هم صاحب نفس
مراد حرف ممدوح ۱۲ مصنف

لیک اکنوں یا حصول استباط و اتفا	چون مشرف شد صحبت با او در وقت
پس لباس صحابہ او ہمیشہ رہبر شد دست	
سید والا بمعنی بکیمیا و منطین است	زانکہ در ورع و تقا و زہد و مروت بکیمیا است
من تکفتم از خود این بنکر حدیث نشن	چون رسول اللہ گفتا ہر نفی آل من است
شکر گز باغ نبی پیدا یکے نو بر شد دست	
از علوم معرفت در یاد و دین سروری	کامدہ آل ولت موروثہ پیغمبری
عالم دنیا نہ مقصود دست ازین انشوری	عالمان آخرت مرانیا در رہبری
دارنند او نیمہ میثاق را در خورشید دست	
دستار خالص و سستی پاکیزہ خواست	مہر و رزق اہلبیت آنکہ از خلاصی است
از سیر انصاف پس آنخلص انصاف	چون بمعنی ضا و آل رسول اللہ است
حضم او راض و شرف خارج صفت تکفرت شد	
اشارتے بانکہ نسبتی دیگر آنحضرت را بروحانیت حضرت شیخ نجم الدین	
کبری قدس ہنرست و ایمانی حکم کردن او بمناسبتش قواعد سلوک را کہ	
بمشاراوی بلفظ حدیث موثوق قبل ان تموتوا مشار الیہ شدہ	
ز انبیا و اولیائے حضرت رب مود	ترتیباً بہر رشتاد و ہدی حاصل نمود

سید معنوی حکم کل تقی آل
کہ حدیث نبوی است

در خور
سزاوار

تکفیر کردہ شدہ ۱۲

هم درین راه زیاده حاصل رباب نشود
 ز تمجوتش شیخ نجم الدین کبری نیز بود

ازان در امر حقیقت عالم اکبر شد است

آن فرید زهد و ورع غازی عصر سلوک
 دیده حسن تربیت زان یوسف مصر سلوک
 در جهاد نفس شد منصوب از نصر سلوک
 فکمش به عمارت کردن قصر سلوک

این قواعد ده که در دین وضع آن عمر است

پس برانده قاعده اخلاص و انبساط
 زان قواعد زین نسق اخلاص و انبساط
 شیخ مانند عمل شد زان مربی حکم کیش
 توبه و زهد و توکل هم قناعت خلق خو

آورده و در عزالت از توفیق حق او گریه شد است

شیخ کبری و اصنع آن ده قواعد آمده
 از حضراتش باز پس این چنان ده قاعده
 رأیت تمجیل آنرا پیر ما بالانزده
 در توبه و نهاده صبر شیرینش شده

در مراقب ثابت و اندر رضا مشکر شد است

این اشاره نماز فیض انبیا و اولیا
 بلکه از عهد طفولیت بعد صدق و صفا
 مخبر بود به نسبت های آن شیخ بکبر
 همچنین در واقع هر لحظه از فضل خدا

صحبتش با اولیای اعظم و او شد است

با تمکین از ۱۲

از منظر

شاد شوایدل صغیر خولش را در بحر غم	غمز و شادی فرا آن بحر کرم
زانکه بهر حرز این حرز مجبان مبدم	گشت و در ملک او را حرز حریف بحر هم
اگر می توانی آن مشهور بهر مشهر شد هست	
تا تحت گریه سوسپاه فتنه از دور زما	غم ندارم کادم در قلعه حفظ و ابا
با همه اظلامندان خود آن شیخ جهان	چونکه با امر مشایخ هست هفت آیات
در حصار آیین حفظ حق محضر شد هست	
بود چون از شوق حق در خاطر شتابی	میگرفتی کایم دل ریاد حق از هر لبی
چونکه جز او را واد کارش بنموده مطلبی	دید جمعی را و لیا حرز یمانی خوان شبی
هم بایشان خواند و با آن خواندنش از بر شد هست	
بر فتوح عیب زین ادراد اندر راه ذوق	شاهد روشن اشارت ما بدید از تحت ذوق
جدا بعد از نماز فجر روزی جوق جوق	حلقه کرده قاری او را دفحیه بشوق
اولیا بسیار مشهورش بشیر آسر شد هست	
خاطر بر صد قش اندر یاد حق آمد بر فوق	یافت زایل تربیت تعلیم بازل بوق
چون دلش میخواست فتح باب اندر راه عشق	بعد خفتن هم خوان او را دفحیه بصدق
با مریدان را و لیا اثر این مرهم بکیر شد هست	

مشایخ عالم شریف
 مجاب شریف
 باز داشته شده و کرده شده ۱۲ شرح
 به شیخ نام و کلمات و کلمات و کلمات
 به کلمه و کلمات و کلمات و کلمات
 به کلمات و کلمات و کلمات و کلمات

شیخ ماکد براہ عشق چوں رہنمویں	سوز عشق حق کشت از درونش سر بر وی
آہ کز دل تش عشق کشتاید شعله چوں	گوید اکثر سوختم از کثرت داغ و درون
سینه ام گویا پیر از آتش کیے بجھ شد است	
حال دل گردوز رنگ رو صاحب دل عیا	کہ بیان اوست شرح نکته سوزینهاں
رنگ آئے شیخ مایو جہ نہ بیگونه بدان	آری آری سینه اش پیر از آتش عشق است
رنگ آن آئے مبارک سمجھو خاکستر شد است	
سید عالی نسب آن مطلع نور شہود	منبع دریا عرق جامع الطاف وجود
پیچ دانی کیست آن در گاہ محبوب و دو	میر سید احمد کراں کہ ز اہل کشف بود
نخس و درد و سوز اورادیدہ و آخیر شد است	
توجہ دانی سوز عشق و ز بیچوں است چوں	کز درون او خبر روشن دل مدبروں
اللہ سوخت عقل عاقلان و فنون	چوں شوق حق کشد جگر سوز از درون
چشم اہل کشف را مشہود از ان افکار شد است	
حبذا آن عند لب بوستان آسے وصل	یافت از برگ و شاخ اشتیاق آسے وصل
ایچو شادان دل آن لاله صحرائے وصل	از گلستانہا شوق و عشق از گلہا وصل
برو مید از نو بہار فضل چوں اخضر شد است	

حضرت میر سید احمد کراہی کہ در وفات
حضرت قطب الاقطاب حضرت شیخ مبارک الدین
منورہ قطب فنون بعد از شہادت مبارک
کے شیخ عبد الوہاب دہلوی است
حضرت شیخ سید جمال الدین بخاریست
اندر حضرت سید فضل

و

اشارت بجصول مقام تجلیات مرآت حضرت را و تحقیق معنی
مقام فقر حقیقی بقریب آن این از مسایل تحقیق است

از افت میرانی از یکسری اول غمی
از افت یک میرانی درین
از افت یک میرانی درین

شد منور خاطرش از پر تو مهر و وفا	صاف کرد آینه دل از غبار با سوا
بر رخسار و جلوه نور و صیفا صفتی صفا	هم تجلیات ذاتی و صفاتی خدا

ظاهرش از افت و بر روف بر شد است

از بهار جلوه انوار حق گزار و شش	دل شلخته غمی لب آیدش در خند و شش
و هم فرو بستن کند اینم منقص به شش	چون شود تا تجلیات و غشش شعلش

از مزاج و خنده تسکین بخش این از ریش است

مصرطه که میشد بی لب و شش	ساخته خسته نکو با خسته بی بی عایشه
خواستنی با خولش گفت گوئی بی لب	کلمینی یا خمیر اسوس بی بی عایشه

در چنین حالات دار و زان فقر انحرش است

چون مزاج و خنده خوش آید از اهل صلاح	بهر تسکین و این نار مجت یک صلاح
گوش کن از راه حق طالب راه صلاح	از فقیران حقیقت زنجیر صحت و مزاج

است بسیج و عبادت قول آن سرور شد است

نیست دنیا آنچه دل بوی نگر و ملتصق	گر غمی باشی گر اندر مد و جوئے احق
ایک در علم و تقا و ورع میخوانی سبق	است دنیا آنچه مشغولت کند از ذکر حق
گشتنای پر بهایا چیز کے حق شد است	
هر چه گرداند دولت را از ره ذکر آنکه	بر تو چوں گوشت بارش است گر چه برگه
از منال و مال و سیم و زر چه حرف ای نیکخواه	گر بود شاغل از ذکر و ربود از بهر جاه
هم ز دنیا درس و حفظ و خرق و مظهر شد است	
از فقیران خدا آنانکه گستر و ند نقل	من همان فقر گفتم آنچه آورد و ند نقل
هر چه در تعریف دنیا از کتب برد و ند نقل	و ریدان قیدی نباشد راویان کرد و ند نقل
با وجود سلطنت از اولیا سنج شد است	
هر کجا میبایستی انجیاص بخاطر غم بگیر	ببیند و هم نشنود احوالت آن رود ضمیر
زانکه از فضل و عنایتها و بالطف کثیر	حق تجلی باد و وصف السمع و البصیر
کرد و روی در مغیبات اسمع البصر شد است	
از کرامتها که حق با دست نگاه و قسام	زنده و گویند و داناست افعالی مقام
شد و کرد عنایتها که فلاق الانام	هم تجلی حیات قدرت و علم و کلام
شد بر و تاثیر آن بسیار سنج شد است	
بجایه و دیانت و شمه ۱۳	

۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

در تاج محل تجلی بی پایان تجلی جمال صفت
جلال با شرف عالی است پس در ازندی
و غضبناکی در آوان آن تجلی انوار
کرده بر آوازه صفت جلال خواهد بود آوازه
را مولوی جامی قدس سره در سلسله الذهب
اندیش باب حکایت شیخ ابوسعید
ابوالخیر و آنچه گفتگو که ایشان بابت
صوری رفته گفته است در ضمن

در تاج محل

تا که او حاصل ز ایزد مبراد خویش دید	۱۱۷	مهری بری بر مراد دل الغامش رسید
زین تجلیات کاندروی شدند از حق پدید		هست تاثیر تجلی جمال المرید
اینکه در غالب مرادش حاصل و محض شد است		
ای تصدیق که انالشن چرا باشد کمیت	۱۱۸	چون نمی ترسی ز مهرش نیست شایان غنیمت
پس کلام الغام و اگر ام خداوند مقیت		هم تجلیات صف محیی و صف مئیت
شد و در بسیار جا تاثیر آن مبر شد است		
ای که چون تحقیق آمد لطف اولطف خدا	۱۱۹	بیگمان است اینکه ششم اوست ششم کبریا
آه آه همیشه حق است از جلوه کا		او چو مجلاک جمال آمد جلال ذات را
نور آثار جلالت از منظر هر شد است		
چون که فانی گشته در الوار حق آن نیکی است	۱۲۰	وز تعلق بای نفسانی بگردانیده روست
تا ز خود دار شده و پیوسته با او خدا دوست		کبر او شد محمود ظاهر کبرای حق از دوست
این شعار آن امام الصادقین جعفر شد است		
در فنا فی الله گرد کبر از دل رفته است	۱۲۱	ز اهل دنیا نیک استغنا بجای پذیرفته است
جامی اندر سلسله زنجیر منضمه گفته است		شیخ مهنه در بیان این صفت و رفته است
از وقارش سید صوری چو مشکبر شد است		

جمله است از اتباع سنتش آرام جان	۱۲۳	بر خلاف آن کجا جنبش نماید از مکان
جنبش که از حدیث روشن اندر نهی آن		لا تقوموا مصطفی کرد امر پس ی این را
ماهی البدعه مقیم امرا را امر شد است		
و قره کلینی که در ادضاع شیخ مایع است	۱۲۳	پیشین شیخ آن از اخلاق حمید یک نشاست
بدگماز اگر تقیل است این سخن چه غم از است		آن قار کوه سانش گریه جاسد گرانست
لیک حفظ کشتی ارشاد النکر شد است		
انکه از جام غرور و خود نمائی گشت مست	۱۲۴	ابروے خود تعظیمش مکن چون خال است
شیخ مازین روسرا مل تکبر شکست		گفت پیغمبر تکبر بر تکبر صدقه است
در وقارش سیر این اخبار هم مضمون شد است		
بهمت اور از لغما سلفیق و در حق	۱۲۵	از دل چو آئینه زنگ اضطارش بر در حق
رویش اندر جلوه جلال آورد حق		هم با سم الغنی در وی تجلی کرد حق
زیجمت مستغنی از هر میر و مرد اور شد است		
بچو خاک راه ناچیز است پیش سیم وزر	۱۲۶	در نظر حوین یک صحرا داروش در و گهر
بهمت عالیشان نامستغنی آمد انقدر		پیش آن سلطانین است از گدا بقدر
انکه در دنیا شهینش چو جم و نو در شد است		

در مضمون حدیث نبوی است که فرمود
 مشوید و پیروی کنید از سنت من
 سازنده بدعت منقمیم بر باد ازنده حکم از خضرت
 از امر اسم تفصیل و فایده بیشتر از حضرت
 صلوات الله علیه و سلم در مضمون شرح

شکر شد بر ره امید هم مستقیم	۱۳۴	باغریب گشتم اندر ملک العاشق مقیم
جلوه گراز روی او گردید احسان قدیم		هم تحلی کرد حق در روی باسم الکرم
زین سبب مشتق بحال مخلص چاکر شد است		
در جمال و جلال او جلوه گاه رحمت است	۱۳۸	در جمالش یافت اندر جلالت است
بر کدام اندر تطف می کرد شدت است		سخت و تلخ از بهر اهل کبر و عجب و عت است
اهل در دو شوق را شیرین تر از شکر شد است		
کرد از انگشت لایبر حرف خود یکبار رو	۱۳۹	باسوی را محو کرد و نقش الا الله زد
زین اشارات و رموز ایتال صاحب خود		حاصل آنکه گشت از خود فانی و او صاحب خود
باقی بالله شد اوصافش از و مظهر شد است		
تا که منشور خلافت یافت از جلال آفرین	۱۴۰	طلح احسان کرم گستر در اهل زمین
الله الله آتش شاه سر بر یک دی		سایه حق است در عالم پناه و عالمین
نور بخش مخلصان همچو شمع خاورشده است		
از قیاس سخن و مکن در شرح حالش گفتگو	۱۴۱	روئے دل سولیش نما از خود بگردانیده رو
چشم دل را کرده از کحل یقین روشن نمکو		تیز بین باش و مشواند در غلط از پیرا درو
کرده رو پوشش از بشر روحی مثال خورشده است		

در جلوه گاه رحمت باید دانست که در تجلی که
 بشیخ نمود دارد شده رحمت باری تعالی
 یافته خواه بکلی صفت جمال بود خواه بکلی
 صفت جلال که در در تجلیات حق برینده
 صفت جلال که باشد عین رحمت
 خاص بر صورت که باشد عین رحمت
 مثبت کمال زنی در رحمت و سر است
 و صفاست اگر وقت تجلی جمال بگوید
 راقت باشد و بیگام تجلی جلالت
 بود ۱۲ صفون شرح
 که حاصل آنکه است که شرح محدود
 مکره حاصل آن است که شرح محدود
 از خود صفات خود فانی شده باقی باشد
 که در صفات او سبزه از خطا برانده
 مضمون

شکر الوار حق از پیش و پس تحت و فوق	۱۳۳	هست گرد بارگاه و پاکش جوق جوق
ای گروه عاشقان می نموده ارباب فوق		نیکیخت است آنکه هر روز از سر خلاص شو
ناظر روی نکوئی آن نکو منظر شد است		
ای خوش آنشب که فراق و فیه پر الوار او	۱۳۴	تا آن زن بودم چو بلبل بر گل رخسار او
چون سحر آمد نسیم وصل از گلزار او		شد شکفته جان ما از دیدن دیدار او
آنچنان کردیدین خورشید نیلوفر شد است		
عاقلان محبوں اگر گردند بر رخسار او	۱۳۵	نقد جان دل دهند از عشق و پر بار او
چه تعجب باشد آن که عاشقان از او		کرد ما سے جاں فدائے دولت دیدار او
چون مشرف از قد و مش چشمه گشود شد است		
زین تجلیات دار و آن مبارکفات را	۱۳۶	شکر امتهای و نماید شرح آن آیات را
جلوه تاثیر عشق اثر و دین آیات را		چند تاثیر سے نوشتیم این تجلیات را
اگر چه جزئیات هر یک فوق مائید شد است		
اشارت به بعضی انواع کرامت آنحضرت بر جمیع جزئیات آن که مثال		
تاثیرات بعضی تجلیات مذکوره است		
شکر از عنایات حق و صدق نکو	۱۳۷	سابق و سخیل یاران بنده شد بر گفتگو

که بر از آنکه در کتب دیگر آمده است

گشت ازین روش شرح حال آن پاکیزه خو	۱۳۷	اول این فقره ریش از مبارک ذات او
دیده انواع کرامت و ایما شکر شد است		
شیخ باگام میاں شیر مردان عین زبر	۱۳۸	از نگاشتن قوت ایمان و اندیافت گهر
خرق عاقلش میگویم که چون باران ابر		ز ذکر امانت از قبیل کشف قلب کشف قبر
در میان مخلصان هر لحظه مستظهر شد است		
بنده را نصیحت پرفیض او بنمود جلب	۱۳۸	گوش از خاطر خطر با هوای نفس سلب
حبذا آن مرشد اکسیر ساز مس قلب		اکثر الاوقات ناظم از نوع کشف قلب
کاشف مخبر زانی قلبه و بر شد است		
شاید حالش نیم تنها من انمی کو خصل	۱۳۹	نیک میداندش باب شهود نیک حال
انچنان گامز کشف قلب او اندر مقال		همه بمیان نعمت اللہ صاب کشف کمال
بار ناموسی زانی قلبه صورت شد است		
کاشف اسرار از دلها گفت گوئی	۱۴۰	غائب باشم از و در حضور روی او
ببین اندر جستجو صحبت دلجوئی		گشت ملا احمد ارچا گل روان چون سوئی
واقف احوال او از قریه ای بگر شد است		
مخلصان حاضران غایبان را سولبو	۱۴۱	واقف است او بر سر حالات خاطر موبو

لطف قوت ایمان باضافت بیان است
 از خود ایمان که ایمان خود بخود قوت است
 لفظ قوت بجای تیسیر و تیر در
 مصرع اول مذکور گردیده آورده
 شد ۱۲ مضمون
 کاشف مخبر زانی اداست انچه
 کند و خبر دهنده از انچه در دل
 ناظم تدبیر فرشته بود
 ۱۲ مضمون
 مسمی احوال کننده از انچه در
 دل میان نعمت اللہ خیال شده
 بود ۱۲ مضمون

اشارتے ہیں ضابطہ اہل سلوک کے اگر حق تعالیٰ برکے صفت

حیات متحلی شود چوں نه تر خضر و البیاض تا قیامت زنده

ماند و اگر نقل کند آن نقل مرگ صوری باشد نه معنوی.

كما قال عليه السلام المؤمنون الاميون وفي رواية

اولیاء اللہ لا یموتون بل ینقلون من دار الی دار

و اشارة الى بطور تاشير تحاصفت قدرت حق تعالى از انحضرت

نقل شان از جایگاه و بنید اندوخت
میشی از تشریف تا شیر تحله حیات

اولیا حق که موصوف اند از نیکو صفات
شیخ اکامد معلم در رموز و در نکات

روزے ہم در حالتی لفظی از مصلحت شد

برجیالتنگان آن بحر فیض است
هم کراماتش نوع نشروقت و طی حرف

مرشد باکر امتہاست پدیا سے شرف
انجمن کزوی محرب کشتہ حالات شگرف

مهدمانِ مخلصش را بجز به اکثر شد است

[illegible]

مخلصان مشرکجا باشند و انصاف شهود	بر سر شاں از پی اصلاح بنماید و رو
بدین چنان تنبیه از دستش زود آمد فرود	بهر تادیب یکے نوکر که اندر شهر بود
مشت زد از تادیب واقع بر آن نوکر شد است	
شاد دل باشد یاران غم چو ظام میشود	غمخور با سوسه مال الوقت ناظر میشود
سوسه او صدق ارادت چون ناظر میشود	بهر امداد مریدان زود حاضر میشود
صورت پاکیزه اش مریح که مقصود شد است	
هر که باشد در ارادت مندی اخلاص می	واقفش باشد چه در شیر چه در روم در می
بوده اندر جا خود باد و ستان نیکی	در روتبت بوقت برف اندر دیوه می
دستگیر خواجہ زین حاجی اکبر شد است	
پیچ میلانی دلا آن مرشد غمخور من	که خیال دوست را همچو جان ندر من
میں چه غمخور است بد حال محب خوشستن	یک طبق از خوردن بگرفته اندر سندن
وقت خفتن حاضر یک مخلص نو ارشد است	
همتش باشد رفیق اندر سفر بے زاورا	بر کشد از ورطه غم هر دل شاد را
میں کہ چوں دریافته آن انقلاب باورا	بکشت تارے بکشتی صوفی اللہ باورا
نان دہ و منجی ہول موج پکاسر شد است	

را دیوہ سوی نجف وادو اندر
۱۲

جہذاں شہسوار عرصہ قرب و شہود	۱۲۸	رہنمائے سروان و اخلاص و دود
راکتش کہ چوں ہاہ چرخ کہود		باتن مکتبہ چوں یک شے سیاح بود
ارہنمائے روپ ریشی برگہ او ارشد است		
شہر از وی مشرق زمین چو شند	۱۲۹	طالبان ہم انداز اطراف از دوسر برزدند
از زبان چو نشان و نام شنیدند		چند رویشے رسدش بدیدہ جویاں آمدند
عاقبت مقصودشان حاصل ازین سیر شد است		
چوں صبا ناسیر و افتاد و گلزار	۱۳۰	وز نسیم مقدش کل کل شکفتہ خار
ظاہر از وی شد برون اندازہ ماکار		انجین برتاں کن و مشہود باشد بار
ارتبہ ابدالی و سیاحتش اظہر شد است		
اشارتے بدل مسئلہ علمائے حقیقت کہ اگر حق تعالیٰ بر کسے بصفت		
عالمے متجلی شود چہاں بود کہ خضر ابو علیہ السلام و علمناہ من		
لہ عالم علم لدنی پدید آید و تعبیر و قایع و معرفت منکر و متقد		
و بوالہوس و صابر و غیرہ علامت ظہور ایں تجلی تواند بود		

وہ چاہیں راہِ ہدیٰ معرفت پیوندش	طالبانِ صاف و قازارِ حق نمودش
عقدہ اشکالِ تاویلات را بکشودش	بندہ را تحقیق از علم لدنی بپوشش

اکثر اندر باب رویا عین با تعبیر شد است

تا بمیدان طلبِ نده ز ہمت مرکبش	از وصولِ علمِ باطن شد حصولِ مطلبش
سروانِ جاری بہین طالبِ حق از لبش	گرویش از گفتش اظہارِ رویا بشش

پیش او تائب چو ملا احمد اصفہر شد است

از تجلیاتِ علامِ الغیوب آن نیکوآت	واقفِ اسرارِ گشت و کاشفِ سیرِ نکات
مہرِ چہ از اخبارِ دلِ گفتم از آن روشن صفات	محمّدین اکثر مدیرِ از جوابِ افعات

تخبر از رویا سر یک قبل با قر شد است

بسکہ شہیاری بیداریش در تعبیرِ خواب	یوسف ثانی است در مصرِ عالی انجباب
امتیاز او نگر اندر صواب و ناصواب	افترا کردہ یکے رویا بش گفت زو جواب

عندنا یا ابلہا من بعد لا یفتش شد است

چونکہ در اسرارِ پنهانی بود گویا ز بانیش	میشود بر اعیانِ سترِ پنهانی اربابیش
چون کلیم اللہ تا دیدند اکثر درفشانش	گشتہ از اقوالِ او خاطرشان مخلصانش

کہ تجلے الکلم را ہم او منظر شد است

در وقتیکہ تعبیر کرد
پیش از آنکہ تعبیر کرد
در حاصلِ این است کہ آن منقہ
را از حضرت شیخ بدین عبارت جواب
شده است کہ نزدیک مای ابلہ
بعد ازین افترا نکرد
معنی

اشارتے ہیں قانون اہل تجلیات کہ اگر حق تعالیٰ برکے

بصفت احیائے متجلّے شود چنان بود کہ ہر عیسیٰ بود

علیہ السلام واذ تخرج الموتی باذنی در ضمن تو ہم ظہور شانیں

مقام ہم در بعض احیان از آنحضرت بود و اشارت بعض حالات و

دوش ازین دار الشفا بشنید ام از حسنیت	یا صمدی کہ آنحضرت کل دعا و قد نجوت
آن طبیب دل کند و ہر عارضہ گردید فوت	از دم او چند مخلص زندہ شد امراض موت

زاں یکے خواجہ حسین ہم والدش گم شد است

ایکہ در انکا حالش نمیکرد و کمیت	اینچہ مغروری خشمش چند باشد بی عمیت
گوش کن با ہوش کن محبوب گاہ نقیت	گفت مردے را ہنگام تجلے تمیت

من ہلاکت میکنم شب مردہ بر لبش شد است

قوت لطفش لوجہ اگر کند در حال مور	از ضعیفی بگذرد در حال گرد و شیر زور
چوں اجابت خواند آمینش بعد غوغا و شور	از دعائے مستی البش شد بسیار کور

خاصہ از کور سے بر آن فتح اللہ کا چہر شد است

از کبیر احیاء کبیر ۱۲

چون بدرگاه مجیب افراختی دست دعا	دست بوس او را اجابت میشد از لطف خدا
بر مدف انداخت تاثیر دعا با مدعا	از دعای او بسے قلاش میشد بانوا
یک دعا اظهار بدولت رینه نوز شد است	
ایدل عمیده من دست مرنشاد شد	خستگان لطف او برایش دل هم نهاد
در نظر آورد مرید از وی چیاں یابد مراد	اهل دولت گشت و صحت یافت از سرخ باد
پیش او نائب جو این رینه موسر شد است	
بنده را مضمون بیت حافظ اندر افاد	دیو بگزید از آن قومیکه قرآن کرد یاد
حبذا این حافظ قرآن را تصدیق داد	حدوث قرآن اندیش بر جارسید همچو باد
دیو بگزینده و لرزنده چون عمر شد است	
رونق اسلام و دین کشمیر از وی فرود	ز دلوائے شرع در هر جا که فرموده ورود
ببین که در اطراف شهر از شومی قوم عنود	پیش ازین در چند جا دیو بت و بتیانه بود
ایندم از زمین قدومش مسی و منبر شد است	
واروے هر در دست امی و مندان کج	از درواری الشفائیش در دریا و ریاں بج
انجمن کلام و انجشی او در گفتگو	به شد مصروع هم ز انفاس بر برکت او
چند جزئیات بشمار هم که پر دفتر شد است	

در حافظه دیگرین و از آن قوم
که قرآن خوانند
در بعضی وقتها است که آنکس زنده
میشود

بر در لطفش بیا امید را بنامی هست	هر چه میجو ای دلایلی از و میداں است
یافته هر کس بقدر رحمت از وی بر چست	قبله حاجات اگر میجو انمش آجدر شد است
که مکان اندر دلش گروه خدای ممکن	چونکه از ویدار او دیدم نشان بی نشان
از طوافش یافتیم چون بنده بشتر حاجیان	را به بیت الله جز او پیو دم واجب دان
آکعبه صدق و صفاتش از خوانم اولیتر شد است	نیت اندر فیض علمش امتیاز نیک و زشت
تخم آبادی بدل بر خراب احوال کشت	آنچه بشیدی کرامتهای آن نیکو شست
این شد از انفاس اولی آنکه تعویذی نو شست	دایما کتاب تعویذات را اندر شد است
سکرتیده با کمال شهرت از رخ برین	خرق عادات و کلمات آن شیخ گزین
اینهمه میشد ولی صدنگ دار و اندرین	شرح حالات و مقامات کمالش بین
گوید او قائم خدا یاد و چهره منشتر شد است	مخلصان با صفات اندرین ظلمتسرا
از کجایا بم میان مردمان بیوف	بوی اخلاص از چنین نامردمان نا بدرا
اینقدر صاحب غرضهای زیارت چرا	طالبان الله و عالی هم اندر شد است

از شرح قصیده شریف
معلوم شود که اشعار و اشعار
از اولیای الله بود انتقال طایری نشان
هم ثابت است چنانچه در اثبات حیات
او بای و ملا صفات مذکور و مودود
مضمون شرح
در فی الباب رتبه و بیان چهره
دو نوع بود یکی قصه کوی دوست و
چنانچه در نظام کرامت فی خلق و در
باطن کرامت منظر نظری و آن
دل است اگر کرامت میل طواف خلیف
است کعبه بل طواف الطاف خالق
آن مقصد و وزارت این مصلحت انوار
آنجا خانیست اینجا خداوند خانه
اشتی
مجزیات او در خانه بود
چچ بابیت مراد بود
چچ بابیت مراد بود
کعبه را که در می خانه بود
آن را اخلاصا بر این بود
نفس آن مجذبات کرامت
یک در پیش حق و جانب
جایان نظم و سبک
در خجای این کرامت
ان مجازت این حقیقت این
نیت سجد و درون سرورین

سکده کانه درون اولی
سکده گانه جلد است آنجا خداست
۱۲ شرح

ناکسی که صحبت نیکان برآید بدگمان شیخ ماکه دلکش آمد خلوتش از ناکسان	۱۸۶	شدورین بازار در سودا ایانش زمان ناخوش آید صحبتش زانرو که خوان الزمان
معتزض یا عیب حسن یا منکر انکر شد است		
دلخوش ست الحق براه حق اگر بند کس کز سوا می نفس دوز در پیش آن روشن نفس	۱۸۷	در دل صاوق ارادتمندی و خلاص گر بود مخلص غرض آلوده طالب لب الهوس
اگرید اکثر کاین زمان گمنامی اولتر شد است		
اشارتی بعضی کرامات آنحضرت در ضمن اثبات محققیت اوست و آداب ارشاد و هدایت آنحضرت		
مرشد ما را از پیران زمانست امتیاز فنی الحقیقت چون که تحقیق است از تقلید باز	۱۸۸	آنچنان کامد تمیز اندر حقیقت از مجاز این محقق پیش پیران مقلد سرفراز
در میان رو بهان مانند شیر نر شد است		
چون بجا آورد در ارشاد دین هر قاعده که تحقیق چون در معرفت بر خود زده	۱۸۹	مرشد اکمل مکمل در معارف آمده اوست عارف دیگران را به تقلیدی شده
در میان فرق از سائامرکز اغبر شد است		
هر که استعداد مردم را شد مقدار دان وضع شی غیر محل تعریف تعلیمش بخوان	۱۹۰	اعتراف زمین

آن محقق بی محل نشد از حقایق و نشان	اوست چون عارف بمقدار عقول مردمان
پس بوفیق کلمه الناس سخن گستر شد است	
اهل دانش از نا اهل نابینا صفت	فرق نکند در بلند و پست اندر شجاعت
میکنند ضایع گهرهای نکات عیون	پیر محبوب مقلد است چون معرفت
غافل و دیوانه را کوران افسونگر شد است	
ای معلم آنچه بی اصل مشقت بروست	از چه بهر بد بگهر در تربیت غم خورد
بین ز تعلیم بد اصلا آن چه بدست آورد	علم با نا اهل گفتن تخم ضایع کرد
در زمین شوره کز روی فی امید بر شد است	
جز سلوک عارفان از قید غفلت کس نبرد	نفیض اهل بیت عرفان کس بخیر سالک
لا جرم در پیش اهل معرفت ای حق پرست	بهت نا اهل طریقت غیر سالک کرد
بصوت	بهت و دوش بخیر دون حق مقصود شد است
ز آتش عشق حقش چون لنگر در مشعل	بر حصول قرب جبهه او نباشد مشعل
چون درون از اخلاص و با دودن جود مشعل	بهت کشته بران دودن گشته و کوشش در
از سخنها ی سلوک راه حقش گشت است	
آن حکیم ذو یقین کلام بوحث بهت	بود در اظهار و اخفای معانی حکمتش

فی شرح الهدایه قال علیه السلام
لا تخلقوا الجوار فی اغلاق الخنازیر
علم را بجوار نشبید و اندوز نا اهل را
خمس: قال صلے الله علیه وسلم
لا تطعوا الذر فی اقواه الا واه الکلاب فی
منید ازید گوهر را در دامن سنگان
ای نا اهلان را علم بیاموزانید تا
از صد خوش نگذرد و امانت از دست
اسلاف و اساتید نماند
بگهر را علم و فن آموختن
دادن نهی بهت را برین
تخ دادن در کف زنجیر
بکر آرد بگهر علی بیت
علم مال و منیت جاده قرآن
فقد آمد کف بدو بران ۱۲
ش

۵
دو اول فریاد است
دو دوم فریاد است

چونکه حاصل میشود یگانگان را بیشتر نیست در حق حقایق گفتن اکثر خصلت

از حقایق پر اگر چون لجه از خرد است

بی اجازت از مشایخ شیخ مالعین ذکر می نکردی این خوشا این رونق تو من ذکر

لاجرم این رسیده رسم و راه و آئین ذکر انداخته هر مرد و نیر و تلقین ذکر

یا مجاز از روح پیران یا ز پیغمبر شد است

طالبان را دلی میکرد اول امتحان تا را و تمندی او خلاص نشان میشد عیان

بلکه در تحقیق مقبولی و مردود و نهان استخاره کرده از هر یک آینه گان

زود ملهم بهر من یقین و من بد بر شد است

آنکه جز یاد خدا چیزی نمی آرد بدل آنکه با اهل یقین اسرار بسیار و بدل

آنکه ز اسرار حقایق گنجها دار و بدل طالبان را تخم ذکر انگاه میکار و بدل

چون ز ترس و شوق الدنم این سبزه شد است مبتدا و تخم بخت

حده آن پیشوایان بر این قافله نیست کس کار و در ایشاد و ادب و می نگار

زانکه آن آگاه دل از طالبان بکده هر یکی را و در فرماید بقدر حوصله

چون بر استعداد تقدیری شان اخیر شد است رجب خب و اثر

داشت در تعلیم و تلقین شیخ المهر و محب استقامت را طلب میکرد و از اهل طلب

توجه از خود در بیان روح و مظهر

۲

توجه از خود در بیان روح و مظهر

توجه از خود در بیان روح و مظهر

توجه از خود در بیان روح و مظهر

از پے تحصیل یک تعلیم پیش رو شوب	بوالہ میں مرچند کرد الحاح نمودن ادب
چوں بے توفیقے تقدیرش بطر شد است	
وہ چه انصاف غنایات و فیوض اسوہ	ہست روشن صفا لالتن چو ہر طعہ
ایں ہم آمد حجتے بر اعتقاد شرف طعہ	ہر کہ بود از جذبہ حقیصہ صاحب واقعہ
وید احوالش مرید از جان فرما نبرد است	
شیخ پاک کار و ارشاد شد با فروز یب	شد کمال لالتن محقق پیش باشک و ریب
طالب حق میں بسویش چنان شد ناشکیب	بودہ بابا مہر دی ریشی تابع پیران غیب
با ہمہ صحب اضر از سبعتش افخر شد است	
دور و نزدیکت یکساں پیش آن شہید	حاضران غائبان از امیکند مر عقدہ و ا
ظاہر و چہرہ از خلوت سر اسے خود جدا	ساکان را امیکند اجلاس خلوت ہا بیجا
پس محل واقعات میر کے اعبر شد است	
شمال احوال ہر طالب بود امداد او	مونس اندر یاد حق باشد بہر کس یاد او
خلوتیک اندر و شغل است با اوراد او	اندر ازل خلوت زمین بہت ارشاد او
میر کے را واقعات واردات ایسر شد است	
روشن از تعلیم او تاثیر تحسینی ذکر	ایچو ش آن طرز خوش آن نیک اینی فکر

ما اعبر تعبیر کنندہ کامل اگر اسم تفصیل از
عابر کہ مینویسند کہ از اندر است باز ہم ششم
است لیچا و میدان عل واقعات نیک
گذرندہ است ۱۲ شرح

حبذا این لذت تاثیر حق بینی ذکر	زود از تلقین او محفوظ شیرینی ذکر
خدمت خواجه حسن قاری بلد میرشد است	
خواجه که طبع صفت در جوتان صحبتش	شد بجام معرفت از دست لطفش یادش
لی هم تنها ز گلزارش گرفت بوی خوش	غنچه دل بر که پهلویش آید خواجه بدش
مانده و نود از دمش لشکفته و از مرشد است	
حبذا تاثیر شغل و درد و ذکر طایبانش	نیستش بجا بنور معرفت گرد عیالش
چون حال خویش یک شد بیشتر زیانش	شکر کین بچاره ناظم هم بخلوت از ربانش
از حصول بوی ذکر انس تبشیر شد است	
خواجه که در جوش تبید یاد در حسن عمل	گاه ذکر حق شد شیرین و ناشی چون عمل
هم کزین کم معطر ساخت آن شیخ کمال	اینچنین بعضی مریدان اگر گشت این حل
گاه ذکر از کام پیدامنیج سگر شد است	
هر که در آورد ذکر آمد از و تعلیم جو	حاصلش در شغل آن گردید تاثیر نکو
بسی که چون با صحبت نورانش نمود خو	مولوی فیروز از فیروز زنی تلقین او
زود از اینجای نور ذکر فرخ فرشتد است	
ای خوش آن که صحبت خاصه و گاه و دو	از سعادت دولت صدق صفا حاصل

اینک میر نام محله از محلات شهر خراسان
 از مریدان و شناسایان و شیعیان
 میرزا حسین محمدی شکر و سپیدی
 میرزا شجاع علی بیگ دوان
 همچنین

شیخ ماکاندر چهار نفس صاحب زور بود	کرد در بهرام رینه صحبتش تاثیر زود
انفس بحس شوم راقبال چون خجسته است	
ایزدیچون نگاهش را چنان تاثیر داد	از شهود و معرفت منظور او میداد
از آن نظر نایکه مصر و قند بر اهل داد	یک نظر بر خواجه عثمان قوال از لطفش فدا
الحاصل اوز و کشف حال هر مقبر شد است	
امت سلطان مراد و الالبصار را بیشک شین	از لگا شدن بر مایقان فقه صریح زین
میر حیان مطالب از امیر فراید نور عین	آن مصد زاده خطاط مولانا حمین
ایک نظر دیده ز لطفش مست او چون شد است	
اوست پیر خ ولایت بچو خورشید منیر	اولیا گشتند چو نجم ز فیضش نور گیر
آنچنان که شد از او هر طلبه رو ضمیر	نیز از وی منخر السادات سید شمس میر
پر تو نور ولایت شمس و از اظهر شد است	
بادستی شد بیان من مقید ز اهل کشف	زانکه در تصدیق شد قولم موبد ز اهل کشف
این کرامت نامش نگر مسند ز اهل کشف	شیخ سلطان پور آن سید محمد ز اهل کشف
رفت قدیش چو دیده بس تنگتر شد است	
اقاب ستمش سر بر زده برداو دور	عالمی از پر تو ارشاد او شد پر ز نور

سلطان پور نام وضع از مواضع
علاقه صلاح و فتنه گاه حضرت سید
محمد در آنجا است ۱۲
صفت

بر سر تر شدن قربت حق بقیصوا | کرد چون اتباع او تا شیر شادش ظهور

پس ولایت بودن مستعدش شهر شد است

صحبت از باب شادت کند مقصودند | چون بصدق دل تعلیمشان رسیدند
تلخ آمدناش سازا سخنهای چو قند | کار شد عکس ادب غایت زان با وعظ و پند

پیر ره بین از مرید کور دل مزج شد است

پیر کامل در و مرید صادق است | با کس در و در و گفتن چنانا لائق است

ایدل بیمار بالینود لیل واثق است | بهر دین بر محقق چون طبیب حاذق است

کش بهر علت تجرب دار و سدیگر شد است

پیر کامل در طریقت واقف آمد مو بمو | رہنمای راه تحقیق است او به گفتگو

آن محقق بالغ راه است زو امداد جو | طفل راه آمد مقلد کم رسد یاری ازو

در نیت افتد آن لشکر طفلش سر شد است

طالبان از صدق دل اندر طلب باید بوفت | بے ارادت بیکس رسد و نماید بر نف

حق انعام از ارادت آراند راه عشق | راه بنمایند ال حق بره جو بصدق

کردن علامه مریدان پیش شان منکر شد است

ال تحقیق از دل طالب بر ما رفته اند | ال تقلید از بنوا نفس و شفته اند

این مقلد که از بهر قونی راه
درگاه حضرت اله
به تدریج اگر با وجود چنین
بسیار طغیان یافته شود هم
و شیوای عبادت که کمال
در دستگیر خود کمال
کرده و بجا بجا او را عاقبت از مقلد
سودمند

دل از گوش اصف این سخن شنیده اند | دل حق اند حق پیر مقلد گفته اند

مگر مگر کن چو دجال بد اعمور شد است

طالب حق دست در بیت شیخ ماسپر | در شفاعت چون که او کولی قبولیت سپرد
زانکه در راه و به تحقیق شای رهنورد | شیخ کو اذن شفاعت از خدا حاصل نکرد

از مریدان را و به دست از هوا منقر شد است

اشاره به بعضی مقامات مطلوبه آنحضرت مثل عزالت
عامه و خاصه وحدت و رضا و توکل و تفویض و بلاست
و فقر و خوف و مانسدا

جدا آن محو انوارش بود از ازال | رفته از غیر حق با حق گرفته اتصال
بزرگ داده صحبت اغیار در راه وصال | متکف و خائف بوده قریب بصال

مفسر العشرین بعیش قریب حق اعشر شد است

از مشن بد خلوت عزالت اگر در ابتدا | تا که با هر چه حاصل شدش قریب خدا
چون نیامد بالعرش از حق حجاب بسوا | این زبان وحدت و تفویض رضی برضا

در دفتر و نقل شده و صاحب در این
مرا از اخلاقه ملک شمس یک
بیک در اینان مولانا اسماعیل
بنکرده بودند متصل مسجد جامع بطرف
شمال مسجد العشرین یعنی یک
شمال مسجد باقیار و در آنجا
بیت سال باقیار و در آنجا
بیمه بود و در آنجا یک نفس راه
بود و در آنجا قریب حق و به خود خافند
ملکتی عشرت شد است ای عشرت
کنده ۱۲ سخن

همشین بایک بدلیک از همه مجرب شد است

دید چون از خرقه پوشان نایل حلیت ی
از چنین گندم نمایی جو فروشان شد بری
بر خلاف وضع شان زو از دین پروری
جو ناکندم فروش ملامت مشتری

در لباس اغنیاء بر فقر خود استر شد است

عاشقان بر ملامت چون شکر خایه اند
روئے عشق از طعنه جمال آرا سیده اند
اندرین بازار این سودا چه افراسیده اند
گو بیا عشق و ملامت تو آمان آید اند

زانکه حق را هر که عاشق شد ملامت خرد شد است

دولتی باز از عشق آمد ملامت از عموم
لشکند از سر خماریستی این بوده ملام
چونکه دانست از ملامت در حقیقت حرم
شیخی از اهل ملامت پهلوان محمود نام

بوده و از بهر این معنی بهر مجرب شد است

ای گروه دور از اخلاص شوق و سوز و درد
بے غم عشقند به نفس با رخسار زرد
شیخ مار این که عکس شایم خلاق کرد
خامش و گویا و ساسه نایم و صایم خورد

مست مشیار است زان حوال او ضمیر شد است

شیخ ماکر قدسیان معرفت برده سبق
رایت ارشاد را آفرخته زین نه طبق
هست قال و حال او پید و پنهان بر سبق
ظاهرش خند لے لندانش از تن حق

از مجرب کننده اسم قبل است
از اخبار که معنی مزه نشین
است "مضمون شیخ"

پچو برگ بید کور زنده از صرصر شد است	
مرشد گامد از نور یقین و شد لے	بوده در توحید و تفرید و تجرد کاملے
که ز حالات و مقاماتش ہمید انم لے	بر توکل خوردن پوشیدن بود لے
چوں رسید نذر باشبھ از ال مندر شد است	
چوں دلش افروخته از مشعل علم و هدے	عقدہ ثابے علم و عرفان از ال شد حل نما
تا ز مفتی دلش بر مشکے گردید و ا	مور و ستفت قلبک حل شد انھالش مرا
کز دل اکثر مسائل ملهم و مشعر شد است	
کار دین خویشتن سپرده او بر حافطیت	انکہ در هر حال غیر او نہ دیگر حافطیت
چون جبر حق و حقش در خیر و شر حافطیت	او بتغویض حق پس حق کہ بہتر حافطیت
لطف	حافظ او را از انچه نامرضیہ و مقہر شد است
حفظ خیر الحافظین در حق آنحق اگہ است	لاجرم دست ہوا نفس بر می کوہ است
بین چہ نالایق غذا رسوے او سدرہ است	مخضر او شد شبھ و با صابن منت نہ است
گا و اکل از حفظ حقش عقد بر خیر شد است	
در ورون خود غذاے مختلف جاندا و	راو تقوی کس نہ در رویش از اہل فساد
انچہ لبتندی محفوظیتش بر گیر یاد	ایست حالش صاحب دعوت چو شد بے اعتقاد

استغفار تقوی و استغفار
 نفع ما الہام کردہ شدہ مشعر
 کردہ شدہ قال انبی علیہ السلام
 استغفرت قلبک و ان افقوت
 افقوت ۱۲ شرح
 لا خا اللہ خیر احافظا حافظ
 لا کبار زندہ نامرضیہ ایچہ در ال رفقا
 حق تعالی نباشد مقہر جائے خود
 آمدن قہر بخیر چیزے کہ مناد او
 قہر غضب حق بجا نہ باشند
 لغو و بالبدنہا ۱۲ شرح

بمجنین همکاسه اش ناگاه اگر افجبر شد است

انکه از میخانه عرفان همی شسبیدی
خوردن صاف مودی کی بیدی خوردی

ناموافق خوردی از شیخ پاک نیکی
ناگه گریه خورده شد بے اختیار و بقی

در زمان از معده پاکش بیرون بر شد است

داشته از خوردن نالایقی حق بر گرا
یافرو نشدی ز خلق حق سید گردنا

یا بقی باز آمد بے اختیارش در زمان
ورنه عارض رحمتی شد با ثواب صبر کن

یا با استغفار آن نقصان بدم مجبر شد است

ای همه غلامندان یں گناه بیکرا
نیت غم از مغفرت از لطف حق نشا

شیخ ناگو هست بر از عنایت مهربا
روز و شب به خویش از بره مخلصا

باز بان بادل استغفار او بکثر شد است

تامیای اندر جهل و نفس از بهمت بستی
از غذا ایست مخالف داشت یکبار است

آنچه بشمردم ز خورد و نوش آن زیور است
خوردنش زین واقعات اکثر وقت مجتهد است

شاهد قولم شنش خبر که بس لاغر شد است

خوردی الحق از بره لیکن آن رسنورد
ز لیکن از بهر ذکر و طاعت حق بشمرد

تا بکم خوار می او حق پرستی خو سے کرد
بسیکله فوق الشیخ نا طعام صلا خورد

مرفوع الشیخ بالکسیر
شیخ خجسته که سید او از زمان
خودش مقرب بود و شایسته
مضمون شیخ

اگر او امش مرغ بریاں کرده یا ستر شد است	بود در هر حال اندر حفظ خیر الحاق طیس	شیخ پاک ماکہ آمد پاک اصل پاک دین
نلبے لبس ز نا و چشم اگر در بر شد است	حال او در لبس از حفظ خدا است یخس	آنچه لبندی خورد و نوش آنصبا یقین
چوں مجرب یخسین ہم و پیش از کشت است	بے گمان مخلصا شتیم واقف مومبو	بر مقامات و کرامتہا کے آن پاکیزہ خو
پاکبازند و بیای کی نام شاکشہ رقم	شد یقین محفوظی او پیش با احوال او	بلکہ در حالات او نمودہ تحقیق نکو
معنی این حکمین را این نوع مستفسر شد است	پاکبازند و بیای کی نام شاکشہ رقم	این گروه انبیا و اولیائے محترم
در درہ و رع و تقاد و زید عالی بہت است	انبیا مغموم بودند و اولیا محفوظ ہم	بلکہ اندر عصمت و حفظ خدا بے کیف و کم
بنود او را خدا اگر چہ نے از و مصد شد است	با وجود آنکہ محبوبیتش ہم مثبت است	در عزیمت عامل و در اجتناب از خصیت است
شیخ در اخذ بداییش ندا دے رست مرفت	بود شیخی نذر سلطان گہر نے زان خوان و گفت	تا کہ گرد بے خلوصیت مرید از دل رست مرفت
		چوں ندید خلاص از انبیا کے وقت اندر رفت

المعنی منہ ایں دو سید بود استفسار از
 محققان خیر تحقیق کردہ آمدہ است
 رقم تقادے انبیا و اولیا را با آنکہ یقین
 صورت عصیان اندر اگر قدر باشد نقص
 الیہا واقع نشود و ادا آن نیز یقین
 باشد اجد قوع یقین استغفار و عدم
 اصرار است و باید تا آل عصیان
 ناجز شود و پکار کردہ ۱۲ ش
 شعر
 گر خدای رسیدہ خون بد حلالان
 در عظام باشد نشیوان بادی

ہست در نہ قصد من لی احمر و خضر شد است	
کز رکاب آرائیش فرمودہ عالی منصبے	حبذا آن شہسوار قرب را بد شہبے در سواری زافتخار از وی نبوش مطلبے
فخر و حظے نی مر اید ازین جو در شد است	
ذکر احوال و مقاماتش بود جان و تنم	منکر واقف مقاماتش بلاریب و ظنم ہست از انجملہ بنیاطر اس کلام روشنم
کز بڑے رو سیال منع لائہر شد است	
جلوہ آں منورے گاہے گاہے نہفت	انکہ تو گلہا ز گلزار قینیش مے شکفت روزے از گنج حقایق گو میر اس چہ سفت
مے ندانم لقمہ شیریں است یا خود مر شد است	
ور بھی بینی ہیں خود را بدوزخ در وطن	در کرا متہاش امی منکر میں از سور ظن ہیں کہ در پاؤش اں فرمودہ خود شیخ زمن
دوزخی در بدگمانی مردم اکثر شد است	
وز مقام قدسیاں گذشت در قرب خدا	شیخ ما کاندرو یاری مع الدند دلوا باعلو انجین حالات خود میداں دلا
من کجا شرح مقامات ذکر اماتش کجا	

باز در نظم قصیدہ کا ضمیمہ اقصیٰ شد است

گرچہ در شرح حالالش برہ در ماندہ ام	ایک اسپ شوق در صحر او صفش راندہ ام
ایں گہر تاب سبب مدح او نافشانده ام	بارک اللہ من مقامات مشایخ خواندہ ام

حال او با حال ایشان ستوی یکسر شد است

اشارے بہ مذمت و نکویش منکران و پیران مشتمن

آواب و فوائد فیرواں

روشن از ہر است شان شوکتش مستور است	چیت غم گردیدہ خفاش و شش نور است
مستعد او یقین قول در شتم زور نیست	منکر از باور ندارد و ہر کرامت دور نیست

کی بوجہیل سیدل معجزہ باور شد است

طالب حق را رہ پر حقیقت جستجو است	محبت پر یکل کا ملائکہ ارزو است
مرشد را اولیل کا ملیت میں نکو است	نفرت ناقص ز غر حجتش از نقص است

اے اے چشم و دوا آدمی منفرد شد است

معتقد و بد محبت جوئے کفر میکند	جستجو سے بدگفتہ گوئے کفر میکند
سر ز انکار ولی چوں بوسے کفر میکند	منکر از انکار و انش سوسے کفر میکند

باز از نقص است از نقصان خود
ناقص ضمیر اور اصح ناقص است
منفر مبدہ شدہ اسم مفعول
است از انکار کہ بمعنی انبیا
است
صفوح شرح

گوز خود فانی است ز او و فاضل حق منظر شد است <small>ظاهر شده ۱۲۵</small>	
و اد حق شمار اندر قید وقت و جا گرو	پیروی از او حق بهتر شود از پیشرو
از کلام الله فضل الله یوتیمه شتو	منکر فضل و لایت از زمان و جا مشو
فضل خود را حق بهر جا بر زمان اقد شد است <small>قادر تر ۱۲۶</small>	
جز بداد حق مکان و وقت قرب افراست	تالیع اوقات موضع قدرت مولا نیست
بنگر از قرآن گرت فو لم یقین اراست	در لغز من تشاخصیص وقت و جا نیست
پس عزیز حق چه پیش تو مستحق شد است <small>از آن کفار و صفت</small>	
اندر پس ره هر که از لطف حق نایست	لایق بگرد و شایان ره تفرید نیست
منکر اختصاص بهر کس و توحید نیست	هم بهیدی من لیشاء مطلقا تقید نیست
از چه در انکار گفت تحت چو مر مر شد است <small>سنگ است مودف ۱۲۷</small>	
هر که از وی دولت ایقان یابد عیاں	دارد امید کرامت از خدا در هر زمان
از براس نهی یاس و ناامیدی و قرآن	آیت لا تمیسوا رانحوانده ای بدگماں
پس بنومیدی چه نفس تو مستحق شد است	
دیده انصاف ای منکر گر پوشیده	تا که در انکار شیخ پاک با پیچیده
دیده دلت تا فهمیده و نا دیده	اینقدر از وی کرامت دیدی و بشنیده

ما ذلک فضل الله یوتیمه شتو
منکر فضل و لایت از زمان و جا مشو
خوش شدن با شکر

پایه

از چه بد بختیت چشم و گوش گور و گشت است

در هوا نفس او طاعت جرم کبیر	جرم در چمت ز خلعت طاعت بر قدر
کارشان حق بود کار تو بالنفس شریر	کار ابد الان حق را روقیاس از خود گیر

نفسشان بدل شد حکمشان دیگر شد است

عاشق صادق هرگز شناسی لعل شد	از خنق او نه است که مستو عشق از لعل شد
داند آن دل کوز عشق حق آتش لعل شد	مست می شود شرح چو لعل مغدور قول لعل شد

با طریق اولویت مست عشق اعذر شد است

میرسد تکلیف شرع آنرا که کمال گشت عقل	زانکه با تعویل امر شرع شامل گشت عقل
داند آن عاقل که او را قوت دل گشت عقل	وقت مغلوبیت عاشق چو زایل گشت عقل

نیست تکلیفش قبول امری دمی گشت است

در محو عشق و عرفان پیرامست کمال است	عاشق پر سوز و از فضل مشیت فضل است
کی شود تفصیل این نکته بشمول است	پیرام مغلوب مشکور است ز انزو اکمل است

زانکه از بهر عبادت هوش یاور شد است

ایک با خود و فضیلت شیرینی این فرق	خاک فرق تو بر پاشان پس نه طبق
با چنان عز از شان خواری پس سن	همچو شیطان گشت مدبر که با خاصا حق

اشتهوی
کار با کمال راقیاس از خود گیر
از چه بد بختیت چشم و گوش گور و گشت است
جرم در چمت ز خلعت طاعت بر قدر
کارشان حق بود کار تو بالنفس شریر
کار ابد الان حق را روقیاس از خود گیر
نفسشان بدل شد حکمشان دیگر شد است
عاشق صادق هرگز شناسی لعل شد
از خنق او نه است که مستو عشق از لعل شد
داند آن دل کوز عشق حق آتش لعل شد
مست می شود شرح چو لعل مغدور قول لعل شد
با طریق اولویت مست عشق اعذر شد است
میرسد تکلیف شرع آنرا که کمال گشت عقل
زانکه با تعویل امر شرع شامل گشت عقل
وقت مغلوبیت عاشق چو زایل گشت عقل
نیست تکلیفش قبول امری دمی گشت است
در محو عشق و عرفان پیرامست کمال است
عاشق پر سوز و از فضل مشیت فضل است
کی شود تفصیل این نکته بشمول است
پیرام مغلوب مشکور است ز انزو اکمل است
زانکه از بهر عبادت هوش یاور شد است
ایک با خود و فضیلت شیرینی این فرق
خاک فرق تو بر پاشان پس نه طبق
با چنان عز از شان خواری پس سن
همچو شیطان گشت مدبر که با خاصا حق

	چشم سرپوشیده بنیده چشم سرشده است	
دشته حق اولیا در پرده ناسه نشین	گفت نشناسد کسی سرگز با ایشان عمر مین	
	لوملی حق شدایش قبه و چادر شد است	
چون توانی دید ایشان را تو با چندین حجاب	آرے آرے در بستر و پوشش آمد آفتاب	
	ناز بنید غیر کا ندر دوستی اغیر شد است	
پرده اندر زوال پرده کی اندر ثبات	پرده مسیدان در مہات پرده کی اندر حیات	
	پرده احوال او این جامہ و بستر شد است	
ای چشم عیب میں تا چند باشی عیب جو	چشم بد میں تو بدے بنید اخلاق نکو	
	مخلصان را نوشتن بہر منکران نشتر شد است	
صورت حال تو منکر میں چپاں درینہ است	صورت از صورت حال تو چون بوزینہ است	
	ذات اوصاف از ہمہ اوصاف چون آئینہ است	
	شیخ مصقول لغرض حق ز رنگ کینہ است	

راستی
بہر معنی زانے برکت
تا بنی خرق ما در فرق
کارزین دیان شدت ای نوح
کشتی و کشتی و کشتی
نویاں دیدی کہ ایس
گفت من از چشم آدم کلین
چشم البلیا را یکدم
چشمی صورت اخلاقی
در حقیقتی اولیا
نکت قبا لاجلہ فیہ غیبی

ہست آن نیک و بد را بے کز و مبصر شد است

خطاب بمنکران بے پیر و ترغیب ایشان توبہ طلب

از مربی ہر کہ اندر راہ دین فرماں کشد
از رے آن پیر کمال از رہ نقصان کشد
از رہ انکار پاسے اندر رہ ایقان کشد
چوں توبے پیرے دریں گمراہیت کشد

بیرے پیر شیطاں از نبی مخبر شد است

از مربی ناگزیر الحق بہر شیخ و صبی است
منکر بے پیر از ایمان ازین رو اجنبی است
طالب را بغیر از پیر رہ بے مطلبی است
چوں سول اللہ گفتا پیر مانند نبی است

الی بود مومن کسے کز وی نبی منکر شد است

چند این گمراہیت بے مرشد رہ اسی سفیہ
زانکہ فرمود انکہ آمد در علوم دین فقیہ
قرب کفرت دوری مرشد بود لاریفہ
مردن بے پیر یازندلق و کافر شہید

نہست پروایت کہ موت در چلت و رشت

زندگی بے مرشد رہ بد بود لاخیر رفیہ
ز لیکن با پیر رہ بنامدیت در دین فقیہ
ہر کہ بے پیر است نرود عارفان مدفیہ
موت بے پیرے بموت جاہلیہ شد ہیہ

خوش کسے کو مر امام و پیر زمانہ شد است

ما قال علیہ السلام من مات ولم یحسب
لنفسہ امادہ زمانہ فصل ما
میلہ جاہلیتہ فی وادی
فصل ما مات زندا آجا
شیخ

پاک آئینی که در تحسین پاکان آرمید	آفرینش مردم از جان آفرین بد رسید
آفرین گوا این و نفرین گویند بد چید	عیب پاکان که از کور می بشیر می گزید
در دود عالم رویاه و زار و حال آبر شد است	
ساختی در بدگمانی نوجوانی را کهن	تا درین سودا بر آید نخل ایمان بدین
از تعصب بگذر و بشنوبانصای سخن	بدگمانی را را با کن از فضولی توبه کن
کز فضولی را فتنه مردود و مستنکر شد است	
چند تحقیق فضولت چون اری چشم سر	کی توانی یافت خا صان خدای مقتدر
گر نمی یابی نشان ایشان باشی منتظر	پیش هر درویش رو خدا صفا مع ماکدر
ورنه بهر عیب چینی هر که رفت آخسر شد است	
با توبه اندیش قول نیک اندیشان کجا	از سیاه دل فهم هر صفا کیشان کجا
فتوت قلبت کجا نور دل ایشان کجا	تو کجا درستن احوال درویشان کجا
همچو موسی پس از خال رخ چون حیر شد است	
شیر حق از عیب پوشی در ولایت گوئی	آفرین کردش برین غیر بختائی فرد
خرقه فضل ولایت چونکه بر دوش سپرد	عیب پوشی خرقة پوشی علی را شرط کرد
آنکه او بسوخت بهر آسود و آخسر شد است	

اسود در آخر تمام مخزن
بیک بدو خاص و عام ۱۲

خطاب سرلسن منکران معجب بعم قالی از نوع معرفت عالی

ای خیال قیل قالت داشت اهل حال باز
علم قالت محو خواهد شد ز حال اهل راز
در راه انکار شیخاں از غرور آن متاز
روز حفظ چند قول بحیل چندین مناز

ور کلام الله نه بی نسبت با خورشید است قوله تعالی مثل الذین
حملوا الثور فانه انهم

از غرور و خود نمایی دعوی تمکین مزن
نقش خود بینی سر لوح دل شکیب مزن
ایش علم تست لاف گفتگوی این مزن
و دم بحث اندر کلام این شهبان مزن

ز آنکه محبوظ العمل للشیخ کار شد است

خلقت جن و بشر از خالق کینائی فرو
شد برای اینکه گوی معرفت خواهند برد
حق شناسی را و محلی اهل حق لازم شود
از بنی آدم هر آنکو معرفت حاصل نکرد

در حقیقت کمتر از گاو و حرو استر شده است

علم کار خوب بهر زنده مرعوب است لیک
ایں امور آنکه بجز ورع آشوب است لیک
شغل آن محمود بهر نفس محبوب است لیک
فتوی و درس و قضای فی نفس خویست لیک

فتنه کرد و چون بدست بدگوهر شد است

چون بکارم نفس شمرود و مقبول فقیه
از علومی کآمد ز ستاد محصول فقیه
جمله با معلوم و خفاوی است مجهول فقیه
چاره دفع ریا حریفی نه معمول فقیه

آنچه یاد داشت باشد
از علوی که عامل آن نباشد
و محبوظ العمل هر که در حق
زبان سب و غرور و سرور و عمل
جست و پا قبول است
مع قوله تعالی و ما خلقت
الجن و الانس الا لیسبذن ای
معبودان
یعنی ذخیره الملک بر آنکه
بعضی مردم را چه بصورت
آدمی نمایند اما بحقیقت
یا حاکم یا موریان باشند
یا مشغول
ای با علم و کلمات و ذهن
گشته ز سر و پا چو غول و مار
جمله صحرای دگر گشته بر شود
چونکه نفس اماره را در مقام
حکمران در دست گرفته اند
چاه پند آید در چاه افتاد
زیر کان مجلس خیر زبان
بزرگوار خویش به پیشانی

جمله اخذ را بصدا بیا بچوں فرزند است	
هست عالم آنکه بهر حق کند اعلام خلق	صرف نکند حرف حق در نحو ننگ نام خلق
باد جو و علمها ای جمع خاص عالم خلق	نیست عالم آنکه بهر رشوت و الزام خلق
جمله بائی نادرش محفوظ و مستحضر شد است	
هست عالم آنکه اندر معرفت کاسیاب	ورنه علم بعیل دارد ز راه حق حجاب
یافته بهر چند از تحصیل و نش انتخاب	نیست عالم آنکه غافل گشته از روز حساب
طالب طامح با وقایع و زوایا پور شد است	
شیخ ما و مخلصان او که یاران من اند	بر سپهر علم ماه و اختران روشن اند
عالمان ظاهری پیش چه عویند	عالم است او هم مریدانش که دایم میکنند
از علمها آنچه کار آید در محضر شد است	
در مشام شمه تهذیب اخلاقی چو ناخت	ناطقه کوس معانی راز ملک دل نواخت
بچو تو گر چه زبان تیز و منطق ناخت	چون خدائی عالم صغری کبری ناخت
بی نیاز از اصطلاح صغری اکبر شد است	
دل ز انوار تجلیات حق پر نور ناخت	دید از جام شهو و ذوات او غمخور ناخت
بوش را در نحو عشقش محو از خود دور ناخت	روح را مرفوع و نفس تن را مجرور ناخت

از باشد

نصف از آن عالم در این عالم
 غایب است از عالم در این عالم
 ۸۲

در آخر تقییم خامنه و دیگر
 در کیمیا که سعادت آرد

چسبست غم گر عاری از تعریف رفع و جر شدست

که رسول صلی الله علیه وسلم
 گفت که دو شته مال و جاه
 نفاق را در دل رو باند خیا که
 آب میر و یاند تر بوزه را گفتند

جز صفای باطنی از ظاهری بی
 کی تواند شد کسی اندر حقایق کمالی
 در نظر کوتاه بینا را بجز روشد لے
 آبره ذراع عالم بود زیبا و لے

لبس صوفی را ز آبره پربهار استر شدست

یا رسول الله بترین مردان
 که مر اند گفت پس از من
 قومی بیایند که طعناها که
 گوناگون و جابه با که گوناگون
 و زمان نیکو می و ای و ای
 ۳۹۳

اشارت به نصیحت مالداران و جاه جوین در ترغیب ایشان به انابت سکر رادت

ای که مال و جاه دنیا مر ترا چون لرباست
 خاطر از دوستی و دوستان حق جداست
 گر رئیس حرم ما میخونست زین بجاست
 حب دنیا را این جرم است قول مصطفی است

مهر را بی آرزو میدارند که
 که ای نشان سپر نشوید و
 که ای نشان سپر نشوید و
 قناعت نکنند و همه
 دنیا باشد و دنیا را بجا که
 گرفته باشند و هر چه کنند

ترک دنیا هر عبادت را مثال سر شدست

عاشق مال دنیا گوهر زمیسیک است
 ای محبا و دو عالم این محبت همک است
 و اند آنکو در رموز وحدت حق مدرک است
 حب دنیا است شرک پس محبت شرک است

بر دنیا گفتند عزیز است
 از من که محمد مر که ایشان
 را در یاد از فرزندان شما
 پای که ایشان سلام میکنند

این سخن مودی بهم ز یک عارفی آخر شدست

ایل دنیا باشد آنکوست جام غفلت است
 ز آنکه دنیا را غرور و غافل خاصیت است
 دوستی ایل دنیا با جهنم تربت است
 حب پیدا را و دین و رضی کلید جنت است

و بیابان ایشان را نرسد
 و پس بنابر ایشان از رفته
 و بزرگان ایشان را حرم است
 و از اند که سر کنند و در باشد
 و بزرگان کردن مسلمانان را شرح

خورد و حقیر نباشد	آنکه در چشمش گناه خویش مستغفر شد	۳۰۴
مرصغیره را کبیره اندر استغفار کرد	در صغیره هر که ز اشکبار استغفار کرد	۳۰۵
	پیش پیران آن گناه اکبرش صغیر شد	۳۰۵
باند هست بازگشتن ز افعال تباه	توبه چه باشد که آلودن معفو حق پناه	۳۰۶
	غافر الذنب از زبان شیخ مستغفر شد	۳۰۶
حاصل است از توبه اندر صحبت او صد فو	تا یباز صحبت شیخ است چو کشتی فو	۳۰۷
	هر که بعد از توبه همچو میت مقبر شد	۳۰۷
شکر شیطان این حصین حصین مانده بر	صحبت مرشد که از هر دوسو آید مضمون	۳۰۸
	فرار شادش ز غر شوینده چو فرغ شد	۳۰۸
بی ترو گنج عرفانش بدست افتاده است	چون مرید دست در دامن بحر شد داده است	۳۰۹
	تا بحالم زادن افتاده ز زره و ماده است	۳۰۹

غافر الذنب
آمر زنده گناهان مستغفر شد
یکبار از وی طلب غفران و آمرزش
کنند مراد آنست که بپیران
اجابت نشان شیخ متجربان
آمر خدا که از وی طلب غفران
کنند امر زنده گناهان این تائب
شده است ۱۲ مضمون شرح

۳۰۴
القصص توبه استوار که غفر
که بین باین بار کرد و الا قیام
گردد و نیست و منه المقصد
ای تبت در کرده ۱۲ مضمون
که مراد از غفلت و غرور
منه ز دنیا است و غرور آری
گویند مراد آنکه منتهی کار غفلت
و غرور آلوده است پیر ده پیر
کرده باشد پیر دنیا را غفلت
بانتخاب مظهر از آتش غفلت
و غرور صاف و شسته تواند
داشت ۱۲ مضمون شرح

در نه هرگز هیچ زن زائنده بی شوهر نشد	
در طریق معرفت آرد دل طالب بق	آنکه اخلاقش بشیر و درع می ندهد اوست پیر کامل الحق زره جویان عشق
هر که خود را کرد تسلیم چنین پیری بصدق	در اماں از مکر نفس ظالم امکر شد است
آنج بخش است از معارف بر سر هر سائلی	مرشد مشکلا حل میکند هر مشکلی کوشش دل را چون صدف بنمای هر منزلی
دور عرفاں گزینخواهی جو چنین دریایی	در چیاں یابده کسی کو مقصدش جعفر شد است
<p>اشارنی بآنکه قوی ترقی سالک محبت عشق پیرت خوب اعظم حصول آن دولت صحبت خدمت اوست دور بودن از صحبت اغیار</p>	
نی کسے اندر علوم ظاہر و باطن نهاد	در مقام اتہای پای طلب بی اوتناد هر سعید یراکه عشق و شوق حق در سر افتاد
عشق پیرش گو که بهر عشق حق قنطرن شد است پر چو نیل	

جعفر جوئے خواہد بودی زار
وزاں در بنجام ادب جوئے خواہد است
کہ در سال از جوین خلالت
عقل است کہ محل جتوئے دور
دریائے کلان است ز جوئے
خواہد ۱۲ مضمون

در مقامات خواجہ بہار الدین
تفتیش قدس سرہ آورده است
کہ بیضہ قابلیت دادہ اما بواسطہ
صحت با تو فاسد با کار و دشوار
است جز بصحت اولی نہ چر
کمیت احراست بصلاح شجھا
آید و در تفسیر سراج مدثر در ذیل
بیان آنکہ ولید بن مغیرہ بن
اکثر تحقیق قرآن
کافران کرد مولیٰ یعقوب
با تکرار دل آوردہ کہ نصیب این
چرخ رح آورده است بلیا حق تعالی
است بکار دشمنان او بلیا حق تعالی
در باطنی و باطنیان صحبت ندارد
کہ نماز شوم و بیانی قرآن و با نجا
بدل شود شرح

ہمیشگی نیک کن با منکران
ز آنکہ از بہر نشان جان فربہ نشانی

کاورد سودا شوق و اعتقادات از با
بہمدی خویش و صحبت و ہمپیرگان

۳۱۴

از زبان شیخ یحیی و شرح صدکن
چو عبادات بلا ارشاد اکرم حساب

نافع آمد صحبت اغیار پس با ضر شدست
ہفت روزہ خدمت پیر محقق و ثواب

۳۱۵

مرباد و تہای ہفتصد سالہ را ہمہ شدست
اندرین ظلمت بر راہ قریب نشان

مشعل نور ہدا پیرہ آمدیگان
چلہ گمرہ ترکندی پیر را گفتند اراں

۳۱۶

کار یک صحبت بہ پیر از چلیا ہنر شدست
در رہ حق شیخ آمد شیزاہ قافلہ

سر بر آوازش نہند این رہروان
پیر چوں خواندت جوابش گو قطع نافا

۳۱۷

ز آنکہ ایندم در جواب تو اب فرشتہ است
از خدا خواہیم توفیق او بر روز شب

ز آنکہ دیدم بی ادب محروم شد از لطیف
در او لب میدوار پہاست کز اہل طلب

در حضور شیخ زود از صحبتش برخوردار شدست

پرو به با سواد است یک بنگار فته	در طریق سنت سلطان یی بشا فته
روی و یک یقین از هر تعلق تافته	از خدا و از رسول او خلافت یافته

وست پاكش مرید الدنایب منظر شد است

نچه دانی و رکمالش نبودن جنجو	اعتقاد نیک انقضا کن گفتگو
نشین و او را پادشاه ای مرید نیکو	امتحان پیر حشمت عصمت طاعت ازو

شوم باشد گر مرید را بسرا سر شد است

پیر کامل که کمالات حقایق جامع است	در ره قریش نه هرگز استرحت مانع است
چون با قضای لغایتش ایت تمام است	منتهی آگه گهی ترک با صفت نافع است

عقود می بی امش از تارک تنیده از عرش شد است

همسر منزل رسید تا تارک کجاست	ز آنکه باره دراز از معرفت غفلت جدا است
چو گر با یگانگی حکم است نهائی رسد است	کار و بار و حل بنیاد بهر طوری است

لایق طالب نیاز و ترک کرد فرشت شد است

شده الیهائی از الباس و کوشش نمی خیم	مرد و ظاهر بین نیاید و جز لها نشین نظر
پس بخت گر ملک نیست در و موت	بودن خالی ولی مطلق از او شد بشیر

نیست ممکن سخن جان تا آدمی بپیر شد است

مرا درین سوره ادب را وقت
ادب افکار یکدیگر را متجان بود
فشار کرد و صدمه که بر او افتاد
سود بگرفت از سر سر و پای و کتف
نمونی که در حق و باطن سر کلاه
نیکو از سر و پا و پا و پا و پا
آن را سر و پا و پا و پا و پا
مردم و سر و پا و پا و پا و پا
طبیعی این نیکو و سر و پا و پا
با جهاد مشغول با سر و پا
نیست زیرا که این سر و پا و پا
مردم و سر و پا و پا و پا و پا

آں ولی کو یافت در گام حق و شهود	اولا بتجیت خیر البشر حاصل نمود
کوشش کن اسی طالب خد از دود	آں نبی کو حسن الخلق از همه مخلوق بود
گاه گاهی در غضب چشمان او محم شد است	سرخ شده است
بد معنی از آن غضب و تی منضوب علیه	خشم بی صلاح نمود تی منضوب علیه
چون غضب گاهی بفرمود تی منضوب علیه	موجب لطف آن غضب و تی منضوب علیه
همچنین اتباع او را گش منظر شد است	در جائے ظهور است
در حق پیر محقق هر که او عادت بد است	ذوق شیرینی تلخی ویش سر بر روده است
دانند آنکو در ویند آن طبیب ل شد است	قول تلخ پیر جان را صد شفا بخش است
در مذاق نفس تلخ اثرش عاقر شد است	
گر ریا کار است مومن رو با مشرک است	سها غر نرگس پراز زهر است اما مسک است
حرف حق تلخ است اگر حق نبیش اما در	مار را آواز شیرین است اما مملکت است
لطف و خیر است آبا اگر آواز هوش شمر شد است	
هر که مرقص طلب بنیاد عشق پیر است	محکمش رکن حقیقت زین بنا خوش است
گر بقا خواهی شنوای طالب یزد پر است	اعظم الارکان ارادت رافعا فی شیخ است
هر که این نیست جز منش کن کبر او بدتر شد است	سها به ادبار است

عاقبت نام دارد است که تلخی
شهر بد است

	<p>بچه اسماعیل کور او داله با جرشه است</p>	
<p>شکر لته دیده و شن انواع فرخ شکر لته گشت پیدا درین انواع فرخ</p>	<p>شکر لته دیده و شن انواع فرخ شکر لته یافته جان تن انواع فرخ</p>	
	<p>تاوی از محض کرم غنچو این غنچو شده است</p>	
<p>شاد شوای دل نه غواهی خطر با غم مخور آری آری غمگسار بیدار آل انبیا</p>	<p>کر عنایت دارد آن غنچو بر عالم نظر از کرم خواهد مرد در دین مان از هر خطر</p>	
	<p>حال من چون اصرح آل خاطر خطر شده است</p>	
<p>آستالش جهته مارا دهد نور و ضیا خاک پایش چشم مارا بهتر است از تو تیا</p>	<p>خاطر مارا فراید از درش صدق مصفا میس قلبم را بنگاهش خوشتر از کیمیا</p>	
	<p>گر در ایش درد ماغ مایه از عنبر شده است</p>	
<p>پای از سر کرده از راه محبت بیروم پا برهنه چون شوق اندر رکابش میروم</p>	<p>در ره کز مقدم پاکش بشارت بشنوم همچنان حلقه بگویشان سمنند تراشوم</p>	
	<p>خار و خاشاک طریقم بهتر از گل شده است</p>	
<p>التماس عازرا بنجاب استجاب لدعوة غل</p>		

بند چوں خاکست در راهت برو ^{نظاره کن}
 پرده دوری ز روی خاکسان ^{پا ره کن}

شادمان از یکنگاہی این دل غمخوار کن
 بکنظر بر حال زار خاکی بیچاره کن

زاں نظر بائیکه خاک تیره زان چو ن شدت

قادر ی تا گشت اندک نعمت مفیقم
 می نخواهد از در اکرام و لطفت و بیم

جلوه گرا ز سمیت دیدست احسان قدیم
 جیب دامن دلش شوق حق سازای

چوں گدائی در گیت این مفلس فخر شدت

ساقیا گردم سرت یکدم زین خلوتسرا
 بر لبم جاں آمده اندر طلباں پرورا

جلوه فرما بنرم تشنگاں پیوں برآ
 لطف فرما از کرم یکجرحه این تشنه را

چوں ز جلاپ محبت پر نرا سلو شدت

اشارت به تسمیه رساله و تاسیخ آن

بند از تضمین این نظم مبارکام ^{کس فتن}
 ساخت در دول کز آن تادوین ^{احلاف فتن}

ز اقتباس نور فیش پر تو انعام ^{فت}
 میخ شیخ این نظم من و المریدین ^{ایات}

زانکه دروش ساختن بر هر مرید آید شدت

در دآن شد عز جان هر محب نیکو

محرز از منکراں ماند بریں طرز نیکو

<p>لا جرم حنا المحبتین نام این تضمین بگو</p>	<p>هم بود نامش سزا بجزا حکم کرد فیض او</p>
<p>میوه زار اعتقاد هر مرید انصاف شد است</p>	<p>۳۱۵</p>
<p>این قصیده گامش تخمین من تغزل</p>	<p>چهار صد بی سی و هفت ابیات با صد</p>
<p>گفتگوی هم بود کین گفته آن پاکخوا</p>	<p>چهار صد با چهل و چند ابیات گوهر راو</p>
<p>بهر هر صوفی معنی سبزه گوهر شد است</p>	<p>۳۱۶</p>
<p>نی ازین مجموعه در جهان افزون تر است</p>	<p>اندرین مدت ز وقت نظم گرچه شهر</p>
<p>مدت بعد زمان شمر که گفت آن حق پر</p>	<p>بهر این نظمیکه قاری را بمرشد راهبر</p>
<p>فهم کن تاریخ سالش مرشدی مهر شد است</p>	<p>۳۱۷</p>
<p>شد بهرح قریب شیان سال این تضمین او</p>	<p>مدح قریب شیان هم اندرین مدح</p>
<p>از عطای شیخ ریشا نش ازین مردم جا</p>	<p>وصف شیانست اندر ضمن ج شیان</p>
<p>شیخا تاریخ او شیان همی دیگر شد است</p>	<p>۳۱۸</p>
<p>بر هزار و سه صد و پنجاه سال این زمان</p>	<p>سی و نه کم از هزار آنوقت بکافور</p>
<p>این گهر بار منی ده شد و صفش در زمان</p>	<p>فیضناک است از برای قاریان و معال</p>
<p>فیضناکش گر کنم تاریخ هم هم مرشد است</p>	<p>۳۱۹</p>
<p>منظر آداب یقین سال حال میسند</p>	<p>شد چو آداب یقین ظاهر از این برهمن</p>

دیکو

۱۲۱

۱۲۲

افتخارم هست از نظمش که گفت آل احمد روح پیراں در دل من باز تاریخی فلک

منحرف کوش چون و بهر مانع شد هست

بعد مایی چون شوند که نه میخ شیخ که ز شوق شیخ آوردیم به بین شیخ

لفظ شوق شیخ باشد سال چندین شیخ خواستم تاریخ دیگر پی این شیخ

بعد سالی لفظ مع شیخ هم مو فر شد هست

اشارت بفضیلت مع مشایخ و ثواب کتابت

و قرائت و استماع آن و سداطهار مقامات و کرامات

و ایامی مجبوع محصل آنچه مذکور است در این رساله

و التماس عازقاریان بالنصاف و یقیناں جمید الاوصاف

ای بحیثیت مدحت اصحاب سر علوم از تعصب هیچ نماید آداب رسوما

لیک ندر دیده حق مبین و نصفت لزوم مع شیخان است طاعت آن باری روم

مع پیر خوشنیتن معصود نشند فرزند هست

۱۳۱۵
میلادی که تاسع غزوه
باختتام رسید و غزوه ماه محرم الحرام
که اول سال است و باقی است ۱۲
یک ماه باقی است ۱۲
موفرت تمام کرده شده ۱۲

هست سحر او بیا ز دوره ملک ابد	اهل ان باشند از اح خاصان
آیناں کز عارف روم است پیر خود	هم ز فرزند و مرید مولوی سلطان
اندر بمعنی کلام بی شمار شهر شد است	
شکر الله بند را از لطف حق بخت	کز محبت حضرت محبوب راجع گشت
دشت چون در روز شب چمن است	بند زین شعر یک فیض صحبت نیاصل است
بابشار تها ز ملک غیب تبشیر شد است	
چه عجب ز آنکه مور خشن بشکافتند	در ره نظم کرامت های او بشتافتند
ز آنکه با آنکه در وی روز سهرتافتند	کاتب قاری سامع هم بشاز یافتند
آنکه رحمت بر سرین سکه شمر شد است	
شکر کین زه کل از گلزار شوق من	شکر کز بهر من این تشریف اندر بود نهفت
هری ریح او هر چند گوهر بسفت	اندرین وقت اینچنین شعر مبارک گشت
گرچه از اینانی جنسم بر کی اشعر شد است	
نظم من محمود اندر شرح وصل و فرع	وز برای زاده راه آفرت چون رسع شد
چون ای این صفت حبان رسع شد	شعر من اندر بیان وصل و فرع شرح شد
زان من اهنی خدا و روح پیغمبر شد است	

از کرامات سلوک مرشد پاکیزه خو	در بیان آمد بوق شرع بر طریقی
دیدۀ انصاف را بکشتا و بنگر موبو	هم شریعت هم طریقت هم حقیقت
شد تمیز بین فهم از انصفی کافر شد	
از تعصب گریست قبول است نزد الفضول	لیکن انصاف پیش حقشناسان قبول
کاینهمه وصفا از ادب اخلاق رسول	هم مقامات سلوک هم مقامات وصول
گفتم اینجا در تصوف فاضل مهر شد	
کی برود از آیت قرآن افزون	قول شیخانست هم آنست مفرقون
ببین که این بحر است پر از دُر مکنون	هست اکثر معنی آیات و مضمون
یا اثر یا وصف آن صابر جبار مهر شد	
هست این تعلیم را با سلوک اهل درو	حریر جان در و دل مرطابان بهنو
با بزرگی و فضیلتها می آید نیکی	باند بر هر که خواندش بهر مقصود
کز محققهای دین و می توئی برتر شد	
بر تصور من بسین و کن نظر تعظیم آن	گر تو لایم از عزیران خدا وارم بیان
بی تعصب باش از در عیب من بکشت از با	تاریا از منصفی فاضل نظر الی قال
قول لا تنظر الی من قال هم آیه شد	

لا قول حضرت علی مرتضی است
 روضه السعنه منکر بیان که گفته
 است بگو با آنچه گفته است او هم

ای پیر خورشید دوستدار ای خزان	دست اندر دامن سلطان حج من منم
از سیر خلاص دل گدو دستدار این	بعد این در و مبارک فائمه خمتی کنید

ای عزیزان بهرین ناظم که بس مضطرب

الحمد لله الذی بعزته و جلوه قسمة الصالحات

خاتمه کتاب تسلیت بآل ارباب در و جناب رسالت

ما صلی الله وسلم علیه آله و صحبه الی یوم الحساب

شکر و سپاس بقیاس مرآا مرشد حقیقی رسلم است که سلوک راه مستفاد
کلمات رشتنیمین خاکی نهاد و پاکی نژاد بریں راه ناشناسان
کردانید یعنی تفهیمین این قصیده معتبره که از برکات و فضایل آن
حرفی چند در و بیجا چه درج شده از سن هیچدان بحسن اهتمام باقتضای
رسانید هر چند اکثر عا با مضامین عالییه آن کلام خود را مناسبتی
نمی یافتند و بعضی ابیات را چنان مضمون بود که در راه تفهیمین آن
پایه عقل را رنگ یدو مرتیافتند و بعضی جا بمقابلۀ قافیۀ مصرع اول

که بعد ختم این در و شریف حضرت
مصنف را مع شایخ طایفه آیتان
خصوصاً شیخ مدوح فائمه در و
یا و از اندو طلبی و ضابطان نمایند
در تقریر این در و شرف نفع نمایند
الموفق الحمد لله علی التوفیق و استغفر الله
علی التقصیر مضمون

سه مصرعه دیگر را مفتی نمودن و شوارمی آمد و کاهی اندیشه میکردم
 مبادا که شبهه با دُر پیوستن خلاف ادب می شود و نیز فراغ و جمعیت
 خاطر هم در خود حاصل نبوده تفکرات پریشانی را مانع چنین اشغال
 جمیع میدیدم با وجود این قدر موانع ظاهریه عنایت هدایت آن
 بادی مطلق شامل احوال این شکسته بال شده موجه را و متساویان
 نشانی و آهین دلی هم آواز داد و الهامی فرمود و حقا که در بارگاه قدرت
 قاور بچون عیب نیست ان الله على کل شیء قدير و حقا در کار
 ساز نیست که ارباب کمالات و صاحبالات که از روشن انقاسی
 و سخن شناسی ممیز خطا و صواب اند بتماشای این گلشن شوق و
 محبت که به سیم عنایت او سبحانه و تعالی تشگفته گردید باغ باغ
 تشگفتند و منصفانه بنظر تحقیق دیده بخر تحسین و آفرین حرفی نگفتند
 و چون در نظم این تضمین مترودی شدم که آیا این نظم من درگاه
 حضرت ممدوح مقبول فیض و فتوح آن محصول است یا نه مبادا
 که تضییع اوقات میکنم در این بات استخاره کرده آن مظهر آیات
 رحمت کریم و مجلائی انوار کلام قدیم تسلی بخش این مترود و امید بیم

باین آیت فیض هدایت شده **إِنَّا لَنُضِیْعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ**
عَمَلًا و همچنین باشارات بشارات بکرات و مرات مسرور گردیده
 تسکین دل حاصل نموده ام تا اینکه این قصیده شریفه را تصحیح و تحقیق در
 صوت تضمین آورده امروز بتاریخ غره شهر مبارک فی و الحجة الحرام سنه
 هزار و صد و پانزده با تمام رسید نظم چو تعریف روانه مریدین شمر دم
 بتاریخ تضمین آل راه بردم چو شد غره ماه ذوالحجه روشن بعون
 حق این را مرا ختم کردم و آنچه که از مضمون این بیت یعنی
 چهار صد و چهل و چند ابیات گوهر راوست این لوح در شرح این بیت
 این گوهری گوهر محض و سید ایمن اونس این معلوم میشود که این
 قصیده چهار صد و پنجاه ابیات منظوم شده است در آن باب و جهده همگی
 صد و شصت و سه بیت جمع کرده در تضمین آمدند و بنا بر اظهار شوق ولی محبت
 جلی اول و آخر این رساله چند اوراق و بیاضه خانمه شامل داشته و در
 اکثر جا حسب ورت موجب شرح بهین کتابت جمیع بعضی الفاظ و غیره مضمنا
 بر حاشیه نگاشته شد از نویسندگان جاست که نظر بر شفت و غمخواری فقیر
 نموده یک یک حرف را یک یک قطره خوں جگر پندارند از نظم و نثر آن

این معلوم باد که هر جا که عبارت مضمون
 فارصان شرح قصیده نوشته آمده علامت
 آن صفت لفظ شرح باشد و بجای که بر
 مضمون شرح بنابر اختصار یا بر
 شرح تغییر عبارت داده مضمون نوشته
 باشد اینها لفظ مضمون شرح علامت داشته باشد
 و بجای که حاشیه مضمون مرقوم شده اشاره
 آن مضمین باشد از افادگی مضمون قصیده که

یک لفظی را بجز نوشتن نگذارند و یک حرفی را بغیر جاحظا در غیر و تبدیل
 نیارند و بر سهو خطا رسیدت اربابا هم در ملائت این سرپا نداشت
 نکوشند و هر عیب نقصان تبدیل لطیف و احسان پوشند و آنچه
 از عنایات سبحانی و کرامات سلطانی در حق خود شمار کردم سپاس و منت
 عزوجل بر خود ثابت نمودم که بغیر اعانت او سبحانه و تقدس از بنده
 ظهور غسلی مرغوبه ناممکن است نظم نخست و ارادت بدل در نها و
 پس این بنده بر آستان سر نهاد و در خیر باز است طاعت
 یک - نه هر کس تواناست بر فعل نیک و یکید قد رفیت در دست
 کس - توانای مطلق خداست و بس و صلوٰة و سلامه علی
 رسوله سیدنا محمد و آله الطیبین و خاتم النبیین - و علی آله الطیبین و
 اصحابه اطهارین - و اولیاء الکاملین المکملین و غفر لی و لوالدی
 و لا ستاوی - و لاحبابی - و لجمع المؤمنین و هو ارحم الراحمین و
 آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین *

تمام شده ماه محرم ۱۳۱۰ تقویم محمد سیف الدین

منبر

تقریظ از سید کمال الدین اندرابی مد ظله

شکر الله قادری از لطف حق شکر شد ^{ست}	تا بهج انبیا و اولیا اذکر شد ^{ست}
زانکه نعت مدح شان فخری حمایز دست	پس بوصف شان باں هم از دلش ^{ست}
چون شعیری از شتار یاوه گوئی در شتو	نیست او را و چنین شتار زان شتو ^{ست}
از تکلف و ز تعسف نیست این تضمین او	بلکه جذب حب صدق نقیشت ^{ست}
گر نه در دعوی حشاش ^{ست} ی صدقش عیا	رحبت از کذبش رسید کین صفت ^{ست}
اعتد از بحر خود هم از کمال عقل دست	زین سبب تضمین او تحسین و خوش ^{ست}
یارب این یه بعرض حضرت سلطان	گر قبولیت بجا از حضرتش ^{ست}
چون بناخیزد این عیال ^{ست} زین فخر خیر	از سیر تمام گو سالش ^{ست} که بدو ^{ست}

۱۵۳۱۵

۲۴

تاریخ از خواجه سید کمال الدین نقشبندی مد ظله

قادری چون کرد این تضمین ^{ست} پائیزه بیا	ز آن شد زین در و پاک ^{ست} اسرار پنهانی
سامعان را پنبه مغفلت ^{ست} کون گوش شد	قاریاں گشتند از الفاظ آن ^{ست} اللسان
مرغ بالم بال پر بختاد ^{ست} و هنگام سحر	ذکر بال قاریاں گفتا ^{ست} بد کرم سال

۱۵۳۱۵

تاریخ از خواجه امیرالدین کبیره

بقرطاس بیضا چو از گلک مشکین	جواهرن درخت از طبع رنگین
محب من آن قادی کیش نباشد	نظیری درین فن ز کشمیر تا چین
ز بهر تمین تبصیف سلطان	نموده بود و المریدین تضمین
بطر ز محسن نکات تصوف	بکرسی نشاند با عز و متکین
چو من سال تصنیف او با حُبستم	ز باقی بعد التجا عجز آگین
ندارد بدل چشمه شیخ حمزه	زده سر ز چرخ مزین پیروین
دگر بهر خوشنودی پیر کامل	ملک گفت تعریف و رد المریدین

۱۳۱۵ هـ

۱۳۱۵ هـ

تاریخ از ملا اسدالله فلاش پوری

ز بهی و رد المریدین را تضمین قادی کرده	بودنش متنبین بر وقتین آمد بخسین
نگه گردیده مست گلشن از ویدار طش	که گلهائی معانی می بود چو گلزار نجین
چو رفته سال را آری پیرن سخن	که از زبیر قلم نامی رقم کرده به تضمین

۱۳۱۵ هـ

تاریخ از ملا نورالدین خادم زیارت هفت سید

حمد بید بقادر قیوم که نوا بخش الی نواسی با اگر تضمین از سر زمین
عبدت اور بند لکشائی با بر سر و شیخ دین داد و کورت یکتا بر مینائی با
رشته پیوند چون گویا ساخت از نسب یافت از حجت سال آتاش از خرد و جنت
از ره افتخار و زاریها از سر جودت طبیعت گفت رشته گوهر معانی با

۱۳۱۵ هـ

از شرف پناه سعادت آید محبتی محمد سیف الدین سلسله مدتی

هزاران مرحبا بر قافوری باو	که چون او نیست کس در طبلسانی
ازین تضمین او گلگل شگفته	ضمیر و دوتاں چون بختانی
نشد دیگر کسی چون دورین وقت	بسلطان شیخ حمزه مع خانی
هر آں شخصه که این جز المجبت	بخواند یا بد او امن و امانی
پی تاریخ این تضمین و لکش	منوده آرزو هر دستانی

سر برداختا دانداخت سیمنی
رقم بخود مرغوجیانی

۱۳۱۵ هـ

فهرست تصنیفات مضمّن این قصیده حرز المحبتین
فی تضمین دروالمربین موعظه الحسنه فی مباحثه المصافحه معضنه
تنبيه العوام بحسن الظن لا وليا الكرام مجموعه نعت مناقبات يوسف
زليخا كشمير تارخ كشمير كه هنوز زیر تالیف است

مناقبات حضرت مشایخ سهروردیه

من تصنیفاتا درى عفى عنه

در منقبت حضرت شیخ ضیاء الدین ابونجیب سهروردی قدس سره

نمبر

شاه سرایقان شیخ ابونجیب است	ماه منیر عرفان شیخ ابونجیب است
گنج علوم نبیاں شیخ ابونجیب است	از بسکه سینه اوزر اسرار ایزدی پر
روشن دلیل و برهان شیخ ابونجیب است	در راه حق شناسی مرعارفان حق
در هر زمان اقوال شیخ ابونجیب است	بنگر لوا می ارشاد افراخته بعالم
از شیخ حمزه سلطان شیخ ابونجیب است	سروران کشمیر در جلوه سخنائیت

مفتاح قفل و لها ارباب معرفت را	مصباح نور ایماں شیخ ابو نجیب است
غم نیست قادی از بینوایی اکنون	فیاض مستند آن شیخ ابو نجیب است

در مناقبت شیخ الشیوخ حضرت شیخ شهاب الدین سهروردی قدس
نمبر ۱

من غلام کترین حضرت شیخ الشیوخ	داشتم زو بر زمین حضرت شیخ الشیوخ
خبر من فیض معارف اوست زانرو آمدند	اهل عرفان شمع چمن حضرت شیخ الشیوخ
روشن از خورشید خواهد دیدانوار شهو و	طالب حق از حیدر حضرت شیخ الشیوخ
رایت ارشاد را افراخته و رکاشمیه	شیخ حمزه جانشین حضرت شیخ الشیوخ
لشکر غم را کند منسوب آنکو یافته	جای در حصن حصین حضرت شیخ الشیوخ
چوں شهبابی یافته نامش بر اوج سهدوره	شد جهان رنگین حضرت شیخ الشیوخ
شکر الله قادی شد ز زبان شوق دل	در شاد آفرین حضرت شیخ الشیوخ

در مناقبت حضرت مجتبی عالم سلطان شیخ حمزه مخدوم قدس
نمبر ۳

چشم حجت بر کثا و حال از من نگر	بچو خاکم در ندالت نگسان افتاده سر
خاک را ز میشتو هم سنگ را کرد و گهر	بر چنین مال تا هم گاه که سازی اگر

یکنظر یا شیخ حمزه از عنایت یکنظر

آں گدار چیست غم کور او تو بود ^{سلطان}	پادشاهی یافت آنکو بر درت مریبان ^{بود}
در و نام پاک تو هر در و را درن ^{بود}	در اماں است آنکه او را بر زبان آں بود

یکنظر یا شیخ حمزه از عنایت یکنظر

پادشاه بر تر اسید واری آمده	مستندی بینوای دلفکاری آمده
چون درختی در خزان برگ باری ^{آمده}	ظاهر از اشک و چشمش چشمه ساری آمده

یکنظر یا شیخ حمزه از عنایت یکنظر

از وجودت مثل حبت کشور کشم ^{شد}	سنگلاخ کوه ماراں از نکاهت زر شده
زر چه باشد چشم کور راں هم ز تو انور ^{شد}	ایں گدازاں چشم فیضت حلقه زن بر ^{شد}

یکنظر یا شیخ حمزه از عنایت یکنظر

گرچه بیداری نه بینم آں رخ چون ^{افتاب}	یکبشی ماه رخت ای کاش میبیدم بخواب
زاں تناعرق شکم همچو نیل و قراب	میکنم در و زبان از شوق با صد اضطراب

یکنظر یا شیخ حمزه از عنایت یکنظر

فقر و راه شه و حق بود خرگاه تو	فخر تاج پادشاهان است خاک راه تو
دولت و نیا وین فقست بر خرگاه تو	می کنجد در خیال فهم عز و جا به تو

یکنظر یا شیخ حمزه از عنایت یکنظر	
تو گجای قادی دین منقبت خوانی کجا	مخ خوش آل مام اعظم ثانی کجا
رشته تازی کجا و ماه کنانی کجا	یکنکا ہی جواز ذکر تو سخن دانی کجا
ایضا	یکنظر یا شیخ حمزه از عنایت یکنظر فی منقبت
خوشا مار است طبا شیخ حمزه	مبارک مرشد ما شیخ حمزه
قید قفل و لها شیخ حمزه	بگویم حال دل با شیخ حمزه
بفریادم برس یا شیخ حمزه	
شہا بر در گدالی و لنگاری	سیہ وی عجیب شفته کاری
ولی از لطیف تو اسید واری	کند در و زباں ہر بار باری
بفریادم برس یا شیخ حمزه	
ترا ہستند چوں من صد ہزار	سگان در غلام و اغداراں
کسی جز تو مرا ز اغیار و یاراں	نزار و با کہ گویم اشکباراں
بفریادم برس یا شیخ حمزه	
کشا چشم کرم از لطف صدیم	کہ از اسید سوی تست رویم
دوا ہر در و رازیں در بجویم	ز سوز دل ترا ہر لحظہ گویم

بفریادم برس یا شیخ حمزه

بلا ریب است الطاف جہانگیر

خصوصاً نور و فیض تو کشمیر

مرید در گھٹ برنا و ہم پیر

چہ گوہی کز جودت یافت توقیر

بفریادم برس یا شیخ حمزه

زہی واوہ خدایت و تنگاہی

ازاں امید اینک او خواہی

کہ خاکی راستے زراز نگاہی

زند فریاد سونی چو نتو شاہی

بفریادم برس یا شیخ حمزه

تو خورشیدی ز کوہی سر کشیدہ

ولی پنهانی از خفاش دیدہ

بہر جا نور فیضت در رسیدہ

چہ غم ناں گویم از حسن عقیقہ

بفریادم برس یا شیخ حمزه

ز جور آسمانی در فنا نم

اماں خواہم ز لطف تو وہا نم

امید سود را آرد ز یا نم

کہ دہر غم ترا غمخوار و نا نم

بفریادم برس یا شیخ حمزه

خدایت پایہ منجشدہ عالی

منم بہر در گھٹ از خور و سالی

زور کس را سناری باز خالی

کنم حال دل از امید حاسلی

بکہہ ماراں معروف است کہ درنگاہ
حضرت مدوح است امام

بفریادم برس یاشیخ حمزه	
ز لطافت کجا نهجور باشم	ز فیض عام تو کی دور باشم
ز تیغ غم چرا نهجور باشم	که چون بایا تو مسرور باشم
بفریادم برس یاشیخ حمزه	
پریشان روزگارم خود بدانی	ذلیل و خوارم خود بدانی
ز دیده اشکبارم خود بدانی	ز لطفت چشم دارم خود بدانی
بفریادم برس یاشیخ حمزه	
گدائی بر درت دلخواه باشد	چه غم آنرا که چو متوشاه باشد
کجا غم را بسویش راه باشد	که پیشش کوه غم چو کاه باشد
بفریادم برس یاشیخ حمزه	
یدرگاهت در آید قافله میست	متلای کاسه ی بگرفته در دست
ترا آتار لطف یوسفی هست	زهی بامدعای کایر پیوست
ایضا	بفریادم برس یاشیخ حمزه
شهبانگر بسوی این ابرای خدا	بکوش لطف شنو این صدم ابرای خدا
که مدتی شد تا چشم وصل میدارم	بیا براه تو جانم فدای ابرای خدا

نبره

گرفته ام بکف صدق و این لطفت
 بذر نام تو یا شیخ حمزه مسرورم
 اگر نه بهرخت جلوه ده شود روز
 از آن نظاره کز آن خاک حکم زریاید
 ز فیض عام تو کشمیر مستفید شده
 علاج درد من است در تو یا مخدوم
 ز چنگل خوش نفس مخالف آهنگم
 بجز تو کیست که غمهای من بچوشت آرد
 تو دستگیری من افتاده ام از پا
 مکن ازین درمید بنده را محروم
 رسانده سر فلک قاورنی محبت تو

مدارم از کرم خود جدا برای خدا
 بده سرور و دلم زین تو ابرای خدا
 شبی چو ماه بخواهم بیا برای خدا
 بحال بنده نگاهی نما برای خدا
 عنایتی بمن بینوا برای خدا
 بخش درودم را و ابرای خدا
 بساز خوش بنوازش را برای خدا
 بده امان ز غمهای غمزد ابرای خدا
 بگیر دست و پیکن ز پا برای خدا
 ز لطف وجود و سخا و عطا برای خدا
 قدم رسالتش سیرمد عا برای خدا

ایضا فی منقبتہ

شهنش چو من از هیچ رویا نیست
 باین نوبت جز تو عذرخواهی نیست

مسی مذنب و عاصی پر گناهی نیست
 کجا روم بدر و بگیریم را هی نیست

جز آستان تو ام در جهان پناهی نیست

سیر مرابجز این در حواله گاهی نیست	
بزرگ نام تو یا شیخ حمزه مسرورم	ز جام شوق وصال مدام مخورم
ز مدحنت شده در دهرم نام شهیدم	ز حضرت تو چه نزد یکم چه مجورم
جز آستان تو ام در جهان پناهی نیست سیر مرابجز این در حواله گاهی نیست	
ز فتنه های زمان مانی دلم میخواست	ز عیب یافت اشارت بدگفت نیجا
چو دیدم از ور تو فیض عام بی کم و کاست	بهین نعم از ول مینوای من برخاست
جز آستان تو ام در جهان پناهی نیست سیر مرابجز این در حواله گاهی نیست	
جمال تست مرا آرزوی یامخووم	وصال تست مرا جستجوی یامخووم
دلم نهاده بسوی تورو یامخووم	ز باں کشاده باین گفتگو یامخووم
جز آستان تو ام در جهان پناهی نیست سیر مرابجز این در حواله گاهی نیست	
ز گاه لطف تو هر خاک تیره زرسازد	کرامت تو بخت رمل گهر سازد
عنایتت بهر نیک بهر در سازد	کجا کشایش کارم در و گرسازد

جز آستان توام در جهان پناهی نیست
سر مرا بجز این مرقع گاهی نیست

ز در که کرمت برود و گر نروم
بر آستانه شایان تا جور نروم

ز بارگاه فلک جاده تو بدر نروم
روم کجا پرست گر بچشم و سر نروم

جز آستان توام در جهان پناهی نیست
سر مرا بجز این مرقع گاهی نیست

چه حاجت است اظهار حال و نهانی
کز ید قادی از در که تو در بانی

گذشته آنچه بمن سر بسر بیدانی
بسوی خویش اگر خوانیم و گران

جز آستان توام در جهان پناهی نیست
سر مرا بجز این مرقع گاهی نیست

فی منقبت

ایضا

نمیشد

تا چند من حسین و معنوم
احوال و لم تراست معلوم
تا چند در انتظار باشم
در ناله زار زار باشم
تا چند پسندیم بخواری

باشم زور امید محروم
یا حضرت شیخ حمزه مخدوم
دیدم بره اشکبار باشم
یا حضرت شیخ حمزه مخدوم
تا چند به محنتم گذاری

بشنو که بگویم بزار می
 تا چند بود ز جور گردو
 بگذشت سکون ز خاطر اکنون
 تا چو در جور آسمانی
 می بینم و حال من تو دانی
 ای پادشاه غریب پرور
 آمد چون گدای مضطر
 ای غمخور و غمزدای غمگین
 زبید بنو التجای غمگین
 خورشید فلک شکوه داری
 درگاه علو پرتوه داری
 اوصاف کرم تمام داری
 در بخشش وجود نامداری
 عام است فیوض بارگاهت
 انگشت شده زرازنگاهت

یا حضرت شیخ حمزه مخدوم
 پر خوں دل و دیده ام چو چو
 یا حضرت شیخ حمزه مخدوم
 اندوه بجای شادمانی
 یا حضرت شیخ حمزه مخدوم
 ز امید عنایت تو برور
 یا حضرت شیخ حمزه مخدوم
 وی شادی دل فرای غمگین
 یا حضرت شیخ حمزه مخدوم
 مرقد که ازاں بکوه داری
 یا حضرت شیخ حمزه مخدوم
 فیاض و فیض عام داری
 یا حضرت شیخ حمزه مخدوم
 کمال البصرت خاک راهت
 یا حضرت شیخ حمزه مخدوم

فرمای ز لطف یکنگاہی

کور است در تو قفس گاهی

گر تو نوازیم چه سازم

سر بر نوازیم چه سازم

از تست امید قادی چست

پیوسته غلام در گشت

بر حال تباہ رویا ہی

یا حضرت شیخ حمزه مخدوم

در چاره نوازیم چه سازم

یا حضرت شیخ حمزه مخدوم

اماد تو جوید و ہی جست

یا حضرت شیخ حمزه مخدوم

ایضاً فی منقبتہ

نمبر

پروہ از رخ و لجوی کشایا مخدوم

پشتبانی کن دوست من افتاده گیر

بهر یکان نگشتم منت زمان بجاها

کبیت بر من سازشاد و بدایت جز تو

خاک کشمیر شد از بین تو فروس نظیر

دور ناساز و مخالف شده بد آهنگم

ساز و سامان من پیسری سا ساز

ز ان نظر پاک که از ان خاک پیسری کرد

آرزو مند تو ام روشنی نمایا مخدوم

نگشتم از بار گشته پشت و توانایا مخدوم

ریزہ بخش نواز جوان سخایا مخدوم

باد می و را هر و را هتکایا مخدوم

روضه نامی و ما دای رضایا مخدوم

دلچسپک و می آمد بنوایا مخدوم

بی نوار است از تو برگه نوایا مخدوم

نظری سوین از عین عطا یا مخدوم

دور بر جلالت سلطانی و شاهی نبید	بر در مکر منت شور گدایا مخدوم
تا کنی بر سرم از لطف نگاهی گاهی	سوختن بیدم از صدق صفایا مخدوم
چه شود که ز سر لطف گرم بخشش جو و	میکنی حاجت محتاج روایا مخدوم
گر نه خورشید بخت جلوه نماید روز	یک شبی بارخ چو ماه بیایا مخدوم

ایضا
 قادری مدحت شایان بهاں عار شمر کشمیر
 تار قم سارنت تو مع و شایا مخدوم

نمبر ۹

بار غم ای خاطر معنوم ترا د	عرس پاک حضرت مخدوم آو
خارج حرامان ز دل محروم در آو	عرس پاک حضرت مخدوم آو
لطف سلطان چمنی خریدار امید	گرم از گومت چو یازار امید
سایین امید وارن از چو باد	عرس پاک حضرت مخدوم آو
ایر وید و می چوک گمت در بحر غم	کینه نه بر غم پیره سزا می چم
لوگ سوخته سس آسیر گمرازه ناد	عرس پاک حضرت مخدوم آو
نس نشا مکان چو پرت و اوس دوا	دهنه چو تم کرم در و ار الشفا
داده دل نش عکس دار با و	عرس پاک حضرت مخدوم آو
منظر نس کن چو چشم اشکبار	عاشقین تمام از گوشت نظر

<p>دُورِ چ هرگز نه کرمشتا قه گراو سوی مریدان واقف هر کار چو کن تهوت چهی حال دل تمشی دباو کاشترن خوش اعتقادن از چیه</p>	<p>عرس پاک حضرت مخدوم آو چو ی مریدان محرم اسرار سوی عرس پاک حضرت مخدوم آو از سپین حال مراد هر مرید</p>
<p>در تفاخر قادی از شوق تراو اینها عرس پاک حضرت مخدوم آو</p>	
<p>مه بوزم پیره سندیغام مشب جناب شیخ حمزه پیر سانوی چه است بر زیارتگاه سلطان شهنشہ رخت سلطان چیه پیرت تند جلوه چونه تنها بکشیم مه یودی مضطرب دل آسواز مه کراز بخت پژه امید آسم بو کزنس ساقین از کیتظر مست محبین از سپین حاصل بر حمت</p>	<p>در آنحضرت چو بارعام مشب چو آست عام بر انعام مشب سمت ارواح نه اجسام مشب بهت برسند اکر ام مشب چو جلوه گر بر دم و شام مشب بمحمد احمد بجم آرام مشب بجم بخته خیال خام مشب شراب شوق چو دم در جام مشب خلاصی از غم ایام مشب</p>

نمبر ۱۰

سوچم مجنوب بار کس بزار	لکس یاری کرس ابرام مشب
شهنتشا بیدن نیکن چو چار	سپنت چا نو فیض عام مشب
مشتاقس بگلزار منت	نیم وصل چا نوی آم مشب
کرک نابرسر حال غلامان	نظار از کرس با دام مشب
کروم یاری مچیم امیدوار	توقع چا نو چوم انعام مشب
برات لطف یدر کر نهم عنایت	مشب قدرک تمنّا و رام مشب
نظر کرتم و نه چیتم جان شیریں	مه شوقه چانه بر لب آم مشب
پرن از قادی چانی مناقب	دلش ای چس پست الهام مشب

ایست منقبت

نمبر ۱۱

بوچس بر تل گدایا شیخ حمزه	دو شوقک صدایا شیخ حمزه
زه چیک نه منظره لطف الهی	زه چیک ظل خدایا شیخ حمزه
خلیفه خالقن کریم بدینا	امام اولیا یا شیخ حمزه
شبن بر سر زده چو سیاح خلافت	ز شاه انبیا یا شیخ حمزه
زه چیک سلطان قلم عیت	مؤثر گنج عطا یا شیخ حمزه
بوچوس بکس غمش اندر گوت گیر	چو هم نری غمزدایا شیخ حمزه

چہونہ کتنہ کاشن خوش اعتقاد
 طبیعت و تنہ کس باوردلک واد
 بوچوس محتاج باصد بینوای
 پیت چہم عقدہ مشکل وراحوال
 بلاگرداں میسیت آسہ غمخوار
 شہنشاہ بر س تل قاورمی چیس
 نظر لطیف کردم امیدوارس

شفیقانہ ژہ سوا یا شیخ حمزہ
 بوکس نش ووا یا شیخ حمزہ
 ژہ چہوک حاجت رود یا شیخ حمزہ
 ژہ چہوک مشکل کشا یا شیخ حمزہ
 سوروزا مبتلا یا شیخ حمزہ
 پر ن مدح و ثنا یا شیخ حمزہ
 اتوئی چہوم تے مدعا یا شیخ حمزہ

ایک سقینہ

نمبر ۱۲

ملک کشمیر کہ شاہ لہ نہ
 نور عرفانکہ ماہ تابا نہ
 پیرہ سانیہ محبوب حق سبحانہ
 با ایمانس چہوسوی بڈفشانہ
 شہر انعام تہ بحر احسانہ
 روشن ذات صدقہ وردانہ
 پیرہ چہک مالو ماج سائنو شفقانہ

سانہ سلطانہ بوز فریاد
 سانہ سلطانہ بوز فریاد
 چا نوحب ایمانک بنیا و
 سانہ سلطانہ بوز فریاد
 رحمتک دریا چہ چان اجداد
 سانہ سلطانہ بوز فریاد
 مرید نہ محاص چہی اولاد

سانه سلطانہ بوز فریاد	بیتہ کوہ تہہ رتو چانو واما نہ
تم نشہ محروم بد اعتقاد	فیضک منبع چو چانو استمانہ
سانه سلطانہ بوز فریاد	امیدوار ان چو چانورت گمانہ
جلوہ پیراوتن قد شمشاد	باغ احسانکہ سرور دانہ
سانه سلطانہ بوز فریاد	عاشقن کن پتہ محبوب بانہ
لیس نہ دید اور یہ چان خویش ناو	زانہ کر چاند نہ یورہ بیت پانہ
سانه سلطانہ بوز فریاد	زورہ کر شمشاد نہ بیگانہ
تس گو دینک خانہ آباد	یم کر سینہ چاند شوقک خانہ
سانه سلطانہ بوز فریاد	محبنتہ رسن چو دل ویرانہ
امید سارن چہہ برا بدو	ویشہ کر بخشایشہ ہند خزانہ
سانه سلطانہ بوز فریاد	مسکین کیتاہ چہہ بی سلمانہ
بیمار مخلص انتک یاد	طبیعت ذمہ ساندہ ورمانہ
سانه سلطانہ بوز فریاد	نظارہ لب چیم چان اکہ آنہ
پتہ پکروں چہی قطب و تاو	سروارہ عارفین ہندہ سلطانہ
سانه سلطانہ بوز فریاد	پیشرو عرفانکہ سیدانہ

پیره از اکهنه سافو مهانه
ریه مهند و عوشت چهی سلطان
قادی عیت تراو شاگردانه
جایه جایه شوقک منند افسانه

نمکین مشتاق گزده دشاو
سانه سلطان بوزن سرباو
عشقکه مدرسه دراوستاو
سانه سلطان بوزن سرباو

ممبر ۱۳

ایستاد فی منقبت

از سینه غم برآمد صفیر منظر آمد
ایدل میباش ناشاد از بند غم شاد
چون عرس شیخ رهبر مار از عین شتر
ظاهر چو شدیده نوهر سوگند پر تو
آن شیخ حمزه سلطان محبوب صبح
آمد شب صالش اشد در نوازش
بر مردمان کشمیر از عین حضرت پیر
نقی سخوت آن از قول مصطفی
سلطان کشور جو و ابواب لطف بکشو

کایام غم سرآمد صفیر منظر آمد
وز عرس شیخ کن یاد صفیر منظر آمد
ز انروز مرده آور صفیر منظر آمد
خوشن باش گفت بشنو صفیر منظر آمد
از سال ماه اودان صفیر منظر آمد
کایام ارتحالش صفیر منظر آمد
میمون و نیک تاثیر صفیر منظر آمد
ز انروز خجسته عنوان صفیر منظر آمد
بنگر چگون مسعود صفیر منظر آمد

در کیست آرزویش کو منتظر بسویش	مژده ز من بگویش صفر مظفر آمد
میلا و جلوه شاه بهر شب بود ازین ماه	زین شان شوکت و جاه صفر مظفر آمد
مسرور هر یک جزا فتنه طریقه	کز خوری بریدی صفر مظفر آمد

غم قادی مبادت حاصل شد مراد
بالنصرت سعادت صفر مظفر آمد

ایضاً فی مقبالت

نمبر ۱۴

غریب و ستمند و خسته عالم	نظر یا حضرت محبوب عالم
جزین و دلفگار و پُر ملام	نظر یا حضرت محبوب عالم
من آں پروانه شمع جمالت	حریق آتش شوق و صالت
که خواهد سوخت عقل از اشتعالم	نظر یا حضرت محبوب عالم
توئی شاه سریر کشور دین	توئی ماه منیر برج تمکین
فرو دازد تحت جاه و جلالم	نظر یا حضرت محبوب عالم
تو بر تخت عنایت تاجداری	نظر بر حال هر محتاج داری
امید از تست زین جو و دنوالم	نظر یا حضرت محبوب عالم

چونام تو بود و دور و المیرین
 بذكرت از اندوشتت عالم
 مرا در آفتابین نور است و
 از آن بالحن داودی بنالم
 و در ارشاد است از شیخان سوخت
 نمائی جلوه سیه جسمالم
 نگاہت جلوه خورشید نور است
 زواید ظلمت رنج و ملام
 نگاہت حل نماید مشکلم را
 نگاہت مرجع جانرا پیر و بالم
 نگاہت طایر عرش علی است
 نماید راه بر قرب و وصالم
 گرفتارم بدایم نفس و شیطان
 ز کار خوشتن در افتعالم
 چو آمدن چو من امید واری

پویا و تو بود و هر زالمحبین
 نظریا حضرت محبوب العالم
 رسید از شیخ دین داود امداد
 نظریا حضرت محبوب العالم
 خصوص از حضرت شیخ ایشوخت
 نظریا حضرت محبوب العالم
 نگاہت مایه نور سرور است
 نظریا حضرت محبوب العالم
 نگاہت زندگی بخش و علم را
 نظریا حضرت محبوب العالم
 نگاہت پرتو نور بخشی است
 نظریا حضرت محبوب العالم
 ندارم طاعتی جز جرم و عیال
 نظریا حضرت محبوب العالم
 ویرین در گاه فیض عام آری

نظر یا حضرت محبوب العالم	کیا زیبا بود و روضه سوا لم
سعادت یافت زین نگاه امید	چو آمد قادی در راه امید
نظر یا حضرت محبوب العالم	بخدمت که آمد نیک فال

در منقبت حضرت شیخ بابا داود خاکی قدس

سره السامی تصنیف قادی

تا نگاه حضرت سلطانموت بهر	ای امام اهل شرع و دین و قطب مجرب
یکنظر یا شیخ دین داود خاکی یکنظر	گشت جابر فیض ارشاد تو بر هر خشک و تر
راست آمد زین نفسانی داود نام	خوشنوا گشته بهج مرشد عالی مقام
یکنظر یا شیخ دین داود خاکی یکنظر	بر درت بالجن داودی سرایم هر سحر
وز کمال علم امام عظیم ثانی خطاب	خاکیت آمد لقب از اتباع بو تراب
یکنظر یا شیخ دین داود خاکی یکنظر	شکر شد استفاده میکنم زین خاک در
نازکی را ترک دادند و نیازی آمدند	طالبان سویت براه عشق بازی آمدند

سیر زجم معرفت گشتند و پیر در امیر

با نصیب از فیض ارشاد و تپوشند با نصیب

چشم میدارم که سازنی بن نصیم بهره ور

در حضورت چون سعاد جوز لطف جووشد

ای سعاد بخش از مینت شوم فرخ سیر

ای مقالات تو چون ورد المردین آمده

یکنظر یا شیخ دین داد و خاکی یک نظر

صد نه لای طالبان خاص را آمد اویب

یکنظر یا شیخ دین داد و خاکی یک نظر

خواجہ ملک معارف شیخ دین مسعود شد

یکنظر یا شیخ دین داد و خاکی یک نظر

شرح حالات تو چون حمز المجدین آمده

قادر بی برادر تو در نافتانده و رنگ

یکنظر یا شیخ دین داد و خاکی یک نظر

یا

یا

منقبت حضرت مخدوم العالم شیخ حمزه کشمیری رحمہ اللہ علیہ

منظومہ

مولانا واستاد نامولوی حافظ خواجہ محمد یحییٰ صاحب فقہی
نورپوری مرحوم نقشبندی نسباً و السہ و ردی طریقہ

گرچہ از شکر مہوم و غموم	بر من ناتواں رسید ہجوم
گرچہ ابلیس از روئے خطا	در بسے کار تا شدم محکوم
گرچہ در راہ معصیت رفتم	بودم از زمرہ جہول و ظلوم
گرچہ در راہ غفلت افتادم	از سہام ہوا شدم مہوم
لیک با این ہمہ پریشانی	باشم از فضل ایزدی مرحوم
زانکہ در روز حشر از رہ جود	از شفاعت کجا کند محروم

حضرت شیخ حمزہ مخدوم

پورطہ و آلِ حسین است

غوث حق مرشد خداین است

اسماں تخت عرش کر سخی او
 قصر ارشاد از عیالاتش
 فیضیاب از درش چه شاه و گدا
 یاد او خاطر بر لیشاں را
 مقتدر سے زبانہ شیخ شیوخ

قلزم علم و کوہ مکین است
 تاقیامت بلند و تنگین است
 چه امیر و فقیر و مسکین است
 فرحت و خورمی تسکین است
 مسند آرا کے کشور دین است

حضرت شیخ حمزہ مخدوم

افسوس کہ این منقبت از ناظم بہ اتمام نہ رسید۔ چہرہ ناظم این منقبت
 بر اقبل از وفات چند یوم گفتن شروع کردہ بود۔ اجل مہلت نداؤ
 کہ با اتمام رسانند۔

إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

(برادرزادہ مصنف عبد السلام فقہی)

اعلان

معرفت راقم از هر قسم کتب مطبوعه مصر و اسلامبول و بیروت و بمبئی و لکھنؤ و کانپور و
لاہور وغیرہ و کثیر بقیمت مناسب و دستیاب شوند۔

میعاد معاملہ پانزدہ یوم مقرر است۔

راقم عبد السلام رفیقی نور پوری محلہ فتح کدل سری نگر کشمیر

اطلاع

چونکہ حق تصنیف این کتاب حضرت مصنف بہشتیان تحریر نموده عطا
فرمودہ است۔ لہذا از نہار کسے از اہل مطابع یا شخصے دیگر اسباب طبعش
نہ فرماید۔ بلکہ ہر قدر مجلدات کہ ضرورت باشد از مشتہران بہ قیمت
نقد یا بذریعہ ویلیو پے ایل طلب فرمائید۔ کہ باستجار نامدار رعایت خاص
لمحوظ است۔

تہران

المش

کمرہ رفیقی۔ کوچہ خواجہ رفیق سہروردی محلہ فتح کدل۔ سری نگر۔ کشمیر

عبد السلام رفیقی نیوپل کشمیر۔ نور پور ضلع کانگرہ۔ پنجاب۔

بسم الله الرحمن الرحيم
والله اعلم بالصواب

رأى من سلك ما يخاله في يومه
أو في فخر الدنيا في الدين هو الموفق

ضروري کلام

ضروری خورد

ورد المریدین

نفرین حاجی چراغ الدین سراج الدین تاج الدین
کتب بزرگوار

در راه حیات پریشان گسلا
دیباچه پریشان گسلا

۱۲۲۲
 حقیقت
 سخن حق را که می شناسد
 بهیچ اندک انکار نمی کند
 و در ادای آن همه تقصیر است
 کامل این معنی و ایند عارفان
 دشوار است و ایند از اقامت
 چنین شکر که در دوا و دوا
 خوش است و مستعد است و
 عبادت است و ایند از اقامت
 در دوا و دوا و دوا و دوا
 سخن حق را که می شناسد
 بهیچ اندک انکار نمی کند
 و در ادای آن همه تقصیر است
 کامل این معنی و ایند عارفان
 دشوار است و ایند از اقامت
 چنین شکر که در دوا و دوا
 خوش است و مستعد است و
 عبادت است و ایند از اقامت
 در دوا و دوا و دوا و دوا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

محمد مرتقا را که بار خالق و پرورشده است
صدور و و پاک بر روح محمد مصطفی
بعد از آن بر آل بر اصحاب و بر اتباع او
پس ایمان و در اسلام و ضروریات دین
شد و این نسخه مبین از ضروریات دین
هر که این بیات خواند اعتقاد و سننیا

آنکه غش از خیال و وهم باینتر شده است
 زانکه عالم از طفیل روح او منقلب شده است
 زانکه این دین علی از سعی شان ظاهر شده است
 این ساله منتظم چون نشسته جوهر شده است
 با خرد و ریه لقب این را مناسب شده است
 نو کند در خود ثوابش بحد و پیم شده است

در بیان شناسختن معبود بحق

اولین فرض آدمی بالغ با عقل راء
معرفت و زوات او در هم در صفات و حدتش
حق شناسی را مرتب و ال بقدر سال کال
معرفت عقلی و نظری هم شهودی ثبات است
هستند پس و چگونه و اثبات و اثبات
پس در هر امام اقرار عجز او کند او دست
فکر و زوات صفات نیست حد هر بشر
و دیده در بالا و پستی غافل از صانع مشو
هست هشت اوصاف ذاتی شوقی خدای
علم و جمع است و بعز قدرت ارادت هم کلام
غیر از این اوصاف باری بے شایستگی آمده
گرچه بهر اوصاف تنزیه و سلبی پیشمار

حق شناسی و دیگر کردن بدان ورشده است
 این سه فرض اند شناسائی حق ^{پیشتر} شده است
 گرچه از کتب کمالش هر کسی ^{پیشتر} آخیر شده است
 این سه نوع آمد پیش رفا انظر شده است
 گفت امام ما عرفنا لك گفته آخر شده است
 عارف کنهش خوا و سبحانه اکبر شده است
 فکرو را لایمی و خلقتش ثواب او فرشته است
 زانکه مصنوعات او هر اکبر و اصغر شده است
 واجب الایمان حیوة اقدم بیاقی ^{پیشتر} است
 باز تکوین یا و کن کین لایق از بر شده است
 زانکه لا تخفی ثناء قول پیغمبر شده است
 لیکن این جا ذکر کلیات آن مؤثر شده است

عندانی نیکی و برتری
شده در مصرع نامی
اشاره است بسوئے
حدیث قدسی لولائک
لما خلقت قال فلاک
اگر چه این حدیث راسته
علیه شهر و معروف
است نه در مثنوی
جیب الفاظ بصحت بیاید
ماضی و پیش و حال و
آینده و در این

نیست اور انسل و ضد دند و مانند و شریک	ذات پاکش نے عرض نے جسم نے جو شکر است
نیست نسبت عیب نقصان ذات پاک و	از تخیل و رنگن ذات او برتر شده است
حکم خاصیت و ایمان عصمت ال و دم است	هم خلاصی از خلود و در نش برتر شده است
نیز شد و مومنان بر دن گماں بد جسم	همچنین بے حکم شرع اندازی و منکر شده است
برده کردن مومن آزاد را مشروع نیست	نیز موعودات مومن در بهشت اکثر شده است
بهترین وعدہ مومن بود و پدار حق و -	بعد زان حور و قصور و شربت کوثر شده است
ما نشکرونا الله فی الایمان حق شکره	زانکه نعمتہائے ایمان فوق مایشکر شده است
شکر کریم خدا تعالی را در ایمان حق شکر اور	در نجات از نکت کفر یک شکر شده است
ما ضیعفاں ہم اواعی شکر شو ایمم کرد -	عکس اینها حکم کفر و حکم من یکفر شده است
چوں مبتین چند حکم مومن ایمان شد و	

در بیان شرائط حصول ایمان

شد محقق کاند ایمان است شش شرط حصول	در امور غیب دینی کردن باور شده است
خاصه دانستن بذات حق تعالی غلم غیب	جز که از تعلیم او معلوم پیغمبر شده است
باز تصدیق حلال شرع و ایقان حرم	نیز خوف و هم رجائے عفو و محشر شده است
و اندرین ایمان همه شرط بقا آمد سه چیز	علم آں سرایه مومن چو سیم دز شده است
از حصولش شادی و خوف زوالش همدگر	کردن پر سیز را سباب فسادش در شده است
شرط ایمان او گرد و پیش اهل معرفت و	هم توکل بر خدا و رازق اکر شده است
در رسالات خدا اقرار و تصدیق رسول و	تا درین تعریف ایمان از قرآن مشعر شده است
بر نبی فرض است تبلیغ و بر امت باز باں -	گفتن اَمَّا نَا وَ صَدِّقْنَا بَدَلان و ر شده است
اصل ایمان را دور کن اقرار و تصدیق آمده	اندر احکام که در دین نبی مخبر شده است
لیک در تکمیل ایمان هم عمل کردن به تن	هم نسبت پیروی زارگان و دیگر شده است
نزد ایمان مجمل است تصدیق حقوق	باز بان و دل بهم انکار هر منکر شده است
یا بود تصدیق قرآن یا بود تصدیق دین	نیز یک تعریف او تصدیق پیغمبر شده است
باشد ایمان مفصل گرچه تفصیل اندر و	آن حقوق مومن چو جمله تذکر شده است

بیان ایمان مجمل و در بیان ایمان بکارن ایمان بیان تعریف ایمان و حقیقت آن و بیان شرائط ایمان

در بیان ایمان مفصل

در بیان تفسیر اهل ایمان بقول اهل حق

در بیان بنی اسلام گوید

مومن به نزد ما ذات و صفات احد است روز آخر هم که موت و لعنت و میران و صراط اند ایمان مفصل فرض با و رکن باء حق تعالی در کلام او و هم تقدیر او و پس ملائک هم رسل پس روز آخر هر سید این	پس ملائک پس کتب پس سلیم یک شده است هست و روی ششیم تقدیر و خبر و تر شده است گفتن این شش مومن به در جواب انظر شده است غیر مخلوق و تقیم ای دو انشور شده است حادث مخلوق صنع خالق اکبر شده است
بست تقلید می و استلالی و کشفی سه نوع گشت تحقیق آنکه اندر اصطلاح صوفیان القیاد امر حق و اجتناب از نهی با شش	بدر ایمان اهل ایمان تیز سه معشر شده است معنی ایمان حیات دل بحق ابر شده است در کتب تعریف سلام این چنین اشتهر شده است

در بیان تعریف اسلام گوید

قول من امنت بالله و روفت اسلمت که مسلم امر خدا را گردن از جان داده ام - منکم از دل به بدعتها غی و مکروه حرام کفر و شرک مدوختن شرک جلی شرک خفی و در وقت ثبت الی الله من جمیع مایکراه	تلق حق قیدت حکم غلبه بر سر شده است گردنم زو مشجر از آتش چنبر شده است جان من بزار هر کفر و هر کافر شده است مومن طیب همان کز سر و مظهر شده است و کز من استغفر الله و روفت اکثر شده است
---	--

در بیان احسان گوید

هست احسان حق پرستی بالیقین و آل چنان دین اسلام شریعت را ایمان را کمال و - هم طراط مستقیم و سلم توحید و هدای - پنج فرض آمد بدین اسلام را توحید زان هست توحید اولاً بنا و دین : آنکه نماز - در جواب پرسش ارکان سلامت همین	گویند معبود خود چشم ترا مبصر شده است سوئے یک معنی بود این قول متاثر شده است ملت بائی کعبه جمله یک معبر شده است پس نماز و روزه حج و زکوة ز ر شده است بعد زان صوم و زکوة آخر پنج مشعر شده است پنج فرضت گفتن اصواب آنکو محضر شده است
--	--

در بیان شرح توحید که فرائض اولین اسلام است

قول لا اله الا الله که توحید آمده است	با محمد یا رسول الله کامل تر شده است
---------------------------------------	--------------------------------------

تعلی از کلام محمد صبیح فی شیخ عبد القادر ریحانی قدس سره

۱۳۰۰ هجری قمری در شهر ۲۸ ترمز است

ما محب اهل بیتیم و بجا محبوسب ماء
می نماید پر تو حب رسول و صحبت و آل -
بوده و در هر عصر جمعی را اهل بیت فاضلین -
نقضی بآل و دوفد چشم و زین العابدین
ششم ایماں رضا و هم تقی و هم نقی -
این شهادت پیش حق از من پیدا می باشد
دل سبب آل اصحاب رسولم صاف باد -
با در ضوای خدا نازل بایشان دم بدم
بوحیفه باد و صاحب شافعنی مالک و اگر
لیک امام ندیب من بوحیفه است آنکه او
نام او نعمان امام اعظمش بوده لقب

عالمان فدیه و اهل مسلمانان گفته اند
فرض واجب سنت است و مستحب هم مباح

در نماز از روی ظاهر عیاره چیز است فرض
پاکی تن پاکی ثوب و مکان و شتر و وقت
پس قیام و پس قرائت پس کوع سنت و سجود
هم با حکام و شرائط هشت اول است نام
لیک جز نام فرضیه فرقیته بهر فرضین اخیر -
این آیت نقل کردم من ترغیب الصلوة

حضرت شیر و دیگر حضرت شمر شده است
در فضولی که تعصب اظلم آفر شده است -
لیک امام دوازده در فضل مستشهر شده است
با قر است و صادق و کاظم که بن جعفر شده است
پس حسن و دیگر محمد هر یک ابر شده است
کیس ضعیف از جبال محب این نکو شمر شده است
از فضولی و تعصب کال بسے انکر شده است
چون سار کار این امت برین شمر شده است
نیز جنبل مجتهد و شرع پیغمبر شده است
در مسائل حل کن هر مشکل اعسر شده است
این ثابت بوده عفان در او آورده است

کاذب احکام شرعیست هشت نوع اشهر شده است
با محرم مفسد و مکروه هم مجهر شده است

کیس محقق ز ایاام بحر و بر جوهر شده است
قیام و نیت هم اسم الله با ابر شده است
نقده بیرون شدن با کار متاخر شده است
چار دیگر ز ایا بار کال نیز مستشهر شده است
بیچ نامی نکر کس مسموع و فی مشعر شده است
نیز فرض کردن این فرضها از بر شده است

در بیان واجبات نماز گوید

در نماز انساں که در کیز است واجب طاروه -
فاتحه هم ضمیمه سورۃ هبت تعبدین قرائت -
بهر قرائت مرا امام اندر عشاء و فجر و شام -

هست رمزش نظر و قضت با قفا سده است
کتابین اولین واجب است بهتر شده است
پست خواندن واجب بهتر شده است

پس اینها را در کتاب
نقضی بآل و دوفد چشم و زین العابدین
ششم ایماں رضا و هم تقی و هم نقی
این شهادت پیش حق از من پیدا می باشد
دل سبب آل اصحاب رسولم صاف باد
با در ضوای خدا نازل بایشان دم بدم
بوحیفه باد و صاحب شافعنی مالک و اگر
لیک امام ندیب من بوحیفه است آنکه او
نام او نعمان امام اعظمش بوده لقب
عالمان فدیه و اهل مسلمانان گفته اند
فرض واجب سنت است و مستحب هم مباح
در نماز از روی ظاهر عیاره چیز است فرض
پاکی تن پاکی ثوب و مکان و شتر و وقت
پس قیام و پس قرائت پس کوع سنت و سجود
هم با حکام و شرائط هشت اول است نام
لیک جز نام فرضیه فرقیته بهر فرضین اخیر
این آیت نقل کردم من ترغیب الصلوة
در بیان واجبات نماز گوید
در نماز انساں که در کیز است واجب طاروه
فاتحه هم ضمیمه سورۃ هبت تعبدین قرائت
بهر قرائت مرا امام اندر عشاء و فجر و شام

در بیان واجبات نماز گوید

قعدہ اولی تشہید مطلقاً لفظ سلام - ث
پس عایت کردن تیب ارکان میں
نیز اندر عتدہ اسلام و ترغیب الصلوٰۃ

بیت سنت آمدہ اندر نماز کے نامور
اولین فتح یدین و دو میں بروا شدن
ہم ثنا و ہم لغو و تسمیہ آیین و ہم
نیز دست راست بر چپ اشتن و زیر ناف
نیز تہیات و تکیہ و ارکان و رکوع - ث
باز سمع اللہ گفتن مراہم و منفسرو
نیز نہادون بسجده دست و زانو بر زمین
پا کے راست تادہ کردن بعقدہ پاسے چپ

منتخب ہم بیت بعضے گفته اند ای مروءیت
لب بپہن وقت فائزہ دیدن گئے سجود
ایستادن و نماز و قول یحیی علی الصلوٰۃ
دفع سرفہ حتی الامکان منتہیں آمد ہواں
خواندن قرأت بقدر مرویہ ترتیل ہم -
رو قبیلہ مانند انگشتان و ہم و ہوا جد ا
باز آں را از شکم از ساق ساق از ران شکم
در سجود اول نہادون زانو تکیہ دست و روئے
سر نہادون در میان دو کفہ اندر سجده نیز -
دست بر ران داشتند و رقعہ ہم در سلام
بیستم ہشتن مسبوق اندر انتظار - ث

مفسرات اندر نماز انسان کہ در کیانی است

باز اطمینان ارکان می نیگو محض شدہ است
نیز تکیہ عیدین پس قنوت اشته شدہ است
علم و حفظ این مسائل واجب میگردد است

یک یک بشود کہ ہر یک لائق از بر شدہ است
داشتن بکشاوہ انگشتان ہمدگر شدہ است
جہر تکیہ امامی گو مقدم تر شدہ است
مروار و زناں بر سینہا بہتر شدہ است
دست بر زانو نہادون سنت میگرددہ است
بہا ہر مقتدری را لائق و رخور شدہ است
ہم بجا آوردن تومہ موکد تر شدہ است
نیز جلسہ ہم درود از ہر پیغمبر شدہ است

اندریں بیات دل کش جملہ متذکر شدہ است
کشف پنچہ آیتین سوم اذا اکبر شدہ است
کردن عاتق قنوت کہ متذکر شدہ است
یست باقی زراں چو دفع آں میر شدہ است
ہمچنین ہموار کردن پشت را با سر شدہ است
قدر چہرہ تگشت نہادون ہم دیگر شدہ است
از زمین مانند حارث العکس اخیر شدہ است
عکس آں وقت صعود وین کنت اشته شدہ است
طابق تہیات خواندن از سہ بار اکثر شدہ است
سر عجیب و راست گردانیدن می مرو شدہ است
تافسہ راع مقتدر می ای مرد وین و شدہ است

پنج چیز سنت ہلقلہ تفسیر شدہ است

در بیان سہیلای کربلا

در بیان استخوانات نماز

در بیان مفسرات نماز

مطلقا کردن تحکم با سلام عسدر و باز	کار بسیار یک آن اندر نماز آنکر شده است
ترک یک فرضش بغیر عذر دیگر صحیح و ال	هم حدث کردن بعد از پنجم اے بهتر شده است
در نماز جمعه شش چیز آمده شرط و خوب	بعد از شرط اولش هم شش دیگر شده است
اولین حریت و دیگر اقامت با و کور ^{مردودن} و	صحت پانچ سلیم و دیده نور شده است
شش که شد شرط او سلطان ^{مردودن} و وقت ال	اذن عام و هم جماعت خطبه هم اظهر شده است
چهار چیز اندر وضو فضل است سستن یا دوار	سے با مرق و دست و مسح ریح شده است
چام است و تا آخر شش تا لنگ اعراب	بر که بے ریش است و اریں چهار آخر شده است
آنکه پر ریش است فرض پنجیم افزاید شش	مسح چام حصه ریش اے نکو آخر شده است
ز آنکه ایں مقدار شستن کزیر ریش بود	گشت ساقط چونکه اندر ریش نهان شده است
ناقصات اندر وضو چیز آمده اے جمال	اندریں بیات هر یک اشمار الیتر شده است
اولین آنچه برآید از سبیلین فے کند ^{پیش}	یا دهن پر شد ببلغم ناقص دیگر شده است
خواب تکیه کرده و سکر و جنون و بے هوشی	هم مساس خرج مردوزن بیکدیگر شده است
بقیه بقیه بالغ و گر خون روان ^{پیش} ریم هم	گر و ال اندر شش پنجم آں محشر شده است
یا زده بشم و سنت در وضو قاعنی شهاب	اندر کردن با سم خالق اکبر شده است
آب کردن دوان و بینی و مسواک و هم	مسح گوش و شستین مسح تمام شده است
شستن اعضا پیلے نزد بعضی تر برتر	نیز تر تیسے که در تر تیل مستکر شده است
نیز و ال تحلیل ریش و جمله انگشتان پیلے	شستن اعضا سب از آنگان اظهر شده است
و ال محقق مستحبات و لواقل در وضو	پنج فرموده ست فعلش نیز نیکوتر شده است
اولش غا در شستن ابو و از راستاں	هم دعا با در وضو خواندن چنین اظهر شده است
بر سر و روک بدن از بهر دفع و سوسه	مسح کردن و قبله و استن و دیگر شده است
آں محقق در وضو فرمود مکرویات چار	پس بدیں بیات هر یک آنهمه شمر شده است
و دوان بینی آب از دست چپ مکروه شد	همچنین اندام شستن از سه بار اکثر شده است
هم زدن بر روی ^{پیش} منحنی آب را مکروه و ال	همچنین کلمات نیا کاں لسی ابر شده است

در بیان وجوب نماز جمعه و شرطها

در بیان سنت وضو گوید و در بیان مستحبات وضو گوید

در بیان موجبات غسل

موجبات غسل انزال منی اگر چه بخواب
غیبت حشفه است در قبل و در آمد و گر -

گشت بینی و دهاش شستن فریضه غسل را

شستن غسل اولاً شستن دست و دوم
پیشانی است و در کردن از بدن چارم وضو
پانزده روز است اقل طهر و چهل اندر نفاس

ای وقت از روزه غیبت و بیخوشی و بیخوشی و بیخوشی

در تیمم نیت و خاک ظهور ضربتین و -

نیت دو فرض زکوة و روزه و حج راسه است
فرض اول نیت دادن بابل آل و دم -

در تیمم نیت و نیت و نیت و نیت و نیت و نیت

فرض روزه نیت است و حفظ و موقف همه گر

فرض حج است لبستن احرام و موقف نیر و ادا

در مضمون و ما خلقت الجن و الانس لایعبدون ط

بهر عرفان و عبادت با عبودیت پیشه

هست معنی عبودیت و مبدع هوش از خدای

در حدیث آمده که خدای می در آید و در بهشت

اصل معنی عبادت کردن اکمال خضوع

گر کسی پرسد که معنی راودت چیست گو

شعر خاکی در بیان اصل نزع شرع شد -

انبیاء و اولیا را گفته از جاں صد سلام -

خاستند از روح محمد صلی الله علیه و آله

درین سبب قرب جوهر خالق گشته است

مستمند از روح نشانی و اعلا فقر شده است

مستفیض و مستعین این عاجز گشته است

در بیان موجبات غسل

در بیان موجبات غسل

در بیان موجبات غسل

در بیان موجبات غسل

در بیان موجبات غسل

طالب عون مداین مخلص احقر شده است	هم زار و احشای شایخ قدرت اسرار هم
شیخ شیناں شیخ حمزه کو مرایا در شده است	هم دعای خواهم از خوانندگان ز شیخ خوش
ویر و از آنکه نفقش خلق را اکثر شده است	یارب از فضل خودش ایالست و تندرست
چوں بارشادش رخ وین بد احر شده است	بامحباں سرخ و وارزش خدا یاد و و کون -

تمام شد رساله ضروریه فقهیه	بسم الله الرحمن الرحیم	تخصیص بابا و او و خاکی حتمه افند علیہ
----------------------------	------------------------	---------------------------------------

حمد بے حد خداوند و ذوالسطن	آنکه دانش نه عرض فی جوهر و فی جان من
صدور و پاک بر روح محمد مصطفی	بعد از آنکه بعد آں برصحا بش آں شمشالضحی
روئی دوست و پالے شستن نیز مسح بر سر	فرض باشد و وضو این چار چیز اے معتبر -

در بیان سنت وضو -

سنت آں سیزده نوعیت اول تسمیه	نیت است و دست شستن پس سواک و مضمضه
باز استنشاق و مسح کل اس و گوشها	نیز تسلیت دست و تجملات و ترتیب و دلا
مسح با وضو و مسح است ای مرد و خداع	مسح کردن هم تیا من رو و قبله یا دعاء -
از سبیلین آنچه بیرون آید آں نافض بود	قهقه و دیوانگی مستی و مدهوشی است بد -
ریم و خون سایل قی پر دهن تکیه بخواب	ادمباشتر فاحشه محدث شوی اے کامیاب
با کف چپ مضمضه مکروه استنشاق نیز	آب بر روی و عکس سخت کردن حرف وینا ای عزیز
غسل بر تریلیت زائده بینی افشاندن است	خوئی اندر آب شستن عمدا از راه خطا است
با کلوخ طاق کردن پاک مخرج اولاً -	سنت است باز شستن بے تکلم و در خلعا
لیک اگر آلوده شد از قدر در هم پیش تر	شستن آں لازم و واجب بقول معتبر -
فرض غسل است سه بار شستن کل بدن	غسل الف و ثم بخوبی کردن ایستادن من

سنت غسل

سنت غسل آمد پنج چیز اے یار من	غسل دست و مخرج پس مع نجاست از بدن
پس وضو کردن بود بر وجه مسنون اولاً	شستن کل بدن سه بار ای اهل و فاع

در این وضو

مسح با وضو

و انصاف وضو

بیان سنتی

در این غسل

<p>موجبات محسب چارست و بدان اے نیک نام نیز انزال منی مافق و شهوت آمدہ چار فرض اندر تیمم بہت مثل تعرض و دین از انجاسات غلیظہ قدر در ہم عفو دال - از غلیظہ خمر و خون بول و خرا ما کیا دل لیک باور ہم بود مکروہ تحریمہ نماز و زحیفہ بول حیواں حلال است و در -</p>	<p>غیبت حشفہ و گردیدن تری بعد منام - ماندن حیض نفاس کا عاقل و اناشدہ - نیت است و جنب خاک پاک و دیگر ضربین - و زحیفہ دواں ^{و زحیفہ دواں} بول ^{و زحیفہ دواں} عفو است ای جوان بول حیواں حرام و ہم حتی باروت و ان با اقل تیز نہی است و با زیادہ ناجواز - خرطیر غیر ماکول است ای نیکو سیر -</p>
<p>چار دفعہ نماز از ابو حنیفہ آمدہ و - شروع وقت و پاکی تن پاکی ثوب و مکان پس تیمم و پس قنات پس کوع و پس سجود آمدن بیرون بفعلی از نماز آمد و کرش -</p>	<p>ہشت بیرون شستن و ن مرد و زن لازم شدہ قبلہ رو و نیت و تکبیر تحریمہ بدال - پس قعود آخریں قدر تشهد لے و و و یاد گیر این مجملہ را لے عاقل نیکو سیر -</p>

بیان واجبات نماز

<p>واجباتش و از دہ آمد براری نصب عین خفیہ و جہر امام و قعدہ اولے بدان - دو و قعدہ ہم تشهد خواندن لفظ سلام</p>	<p>فاتحہ ہم طم سورہ پس تعیین اولین و - باز و رارگان بود تعدیل و ترتیب ایفلاں ہم قنوت و نیز تکبیرات عیدین ای ہمام -</p>
<p>وضع ید بسط اصابع جہر تکبیر امام - و وضع ید اخذ رگب تسمیع و تحمید و درود نیز تکبیرات تسبیح و دعا را ای اسی مرد دین ای سنن اندر نماز است و شمارش نیت دال</p>	<p>پس بنا دیگر تعویذ و تسمیہ آمین بہ کام - قوم جلسہ ہم نہادن دست و زانو در سجود - فرش یسری نصب یمنی پس سلام دوین مستحب ہم بیست در ایات آئندہ بخوان</p>
<p>دالاً برخاستن در جملہ بہر نماز و بدین جائے سجود دست بیرون ز آستین مرتبہ جلے سجود نیز ترتیل آمدہ - بعد اعضائے مرد و راؤ عکس زن اور سجود</p>	<p>وقت قدر قامت شروع مقتدا ای با نیاز واشتن پس دفع فاذہ دفع سر ششمین تسویہ اندر رکوع و فرجہ پا ہا شدہ - حقوق و زاید بر سہ گان تسبیح میباید نمود</p>

موجبات محسب

در بیان نجاسات غلیظہ و خفیفہ

استحباب نماز

بیان استحباب نماز

بیان مفاسد نماز

بیان مکروهات نماز

موجبات سجده سهو

بیان موجبات سجده سهو

در فرو رفتن بود بر وجه مسنون اولاً -
باز انگشتان دست و پا قبله داشتند -
صبر کردن تا نماز پیشوا سبق را

ترک فرض است رونمود و حدث فعل کثیر
پس سلام عمد و رد آن اکل و شرب و آه
هم سخنج غیر عمد و فتح بر غیر امام -
خوش شده و حمد آله و ترجیع بعد از تسبیح شر -
هر دو پای برداشتن یعنی تسخطی در نماز
سجده بر ناپاک کردن یدیه خواندن هم قرات

همچنین قلب حسی مع مصروعی سما
افراش و دست و بازو و بدن و کف آں
سجده بردن و لون حد آیه و اختصاص
وطی و بول و هم تسخطی فوق مسجد طلق باب
ایستادن مقتدی در خلف صف فرجه دار
لبس تصویر و تریح نیز افتاد و نماز
گره مفرمی کنی رکنی زارگان نماز -
یا تغییر واجب یا ترک آن سهوا شود -
نیز تکرار است تا خیر است و ترک واجبات

فرض اندر ترک اکل و شرب و حبس
خوردن و نوشیدن حبس و داؤ با خدای
از خطا و یا گمان لیل اندر استغنی
در مانع و خوف چنان بدسانی از شام
اندر پس انباشت باشد جز قضاء اسی مروید

عکس آن برخاستن سجده میان دستها
در قعود و نیز بر ران دستها بگذاشتن -
در سلامی او نمودن هر دو جانب التقیاء

هم کلام ضحک مفسد نماز است یا دیگر -
گریه یا آواز و آوده نیز از ساز و تبا ه -
باز تشمیت و دعاء یا آنچه خواهند از انام -
سجده بعد عجب اندر نماز اسی نامور -
وزر گرامیت بود و دفع یکم میدان تو باز
مفسد است ازالل پرستریابی نجات

صورت حیوان محاذی بود خلف و زیر پا
تحقق شعیر هم التفات و هم تمد و بیگماں
کشف اس و لبس بدلیه مسح جبّه از تراب -
بروگان یا طاق تنها مرا مام اسی هوشیار -
در زقایل و نقد زبده کرده نماز -
یا مقدم یا مؤخر کرده شد اسی ابل را از -
سجده تبس سهولازم اندرین حمله بود -
پس قرات بحیل هم موجب سهوا صلوٰه

حفظ وقت و نیت هر روز باشد بے نزاع
وطی انسان جب کفارت است و هم قضاء
در عاده نیز عود و قی بسیار اسی فناء
نیز اندر بلع مانند حصوات اسی نیک نام
لیک لسیان عفو نموده اخیر الرازقین

چوں غبار و چوں گیس گر میر و داند گلو
بے ضرورت ذوق مضغ اطعمہ مکروه ال
جامع این را الهی با جمیع مومنان
صل سلم یا الهی بر جمیع انبیا
گفت لا احصی بدرگاه تو خیر المرسلین

عوم تو بر حال باشد بی خلاف و گفتگو
بے کرامت اکتحال است و سواک صایمان
بارضا کے خوشی ایمان پیش حضرت رسال
بشفیع المذنبین و آل و اصحاب ہداء
کے تو اند گفت عاجز حمد رب العالمین۔

کتاب ورد المریدین پیچ نفع بار سایل ضروریہ فقہ مناسبتے مدار و ال اور وزن
شعر پس شمولیت آل محض حسب واج اہل کشمیر بار سایل ضروریہ فقہ کردہ شد

بسم اللہ الرحمن الرحیم

شکر قد حال من ہر لحظہ نیکو تر شدہ است
یافت چوں ہند کے آل غازی سلطان دین
الذین جاکھن و خواندہ جو سعی جہد کرد
استقامت چوں نمود اندر عمل در اعلم۔
چوں اعلم گشتی کرد تعلیمش بہر
مشکلات واقعات سالکان یزید سبب
روشنی انوار قرآن گشت ہم اسرار آل
اثر بعیت است ناصر در طریقت مجتہد۔
باریاضت ساختہ علم الیقین عین الیقین۔
در ریاضت سالہانہا و پہلو بر زمیں۔
بود مرغ روح اورا منظر عرش آشیان۔
باز پران سلوک و تا مقام عرش رفت
طیر و طور حسن و طور نفس و قلب روح و سر۔
سیر کرد عالم ملکوت با جبروت ہم۔
ماتال سیر محبوبی بسیرتس یافتیم۔

شیخ شیخان شیخ حمزہ نامہ رہبر شدہ است
پہلوانی در جہاد نفس زور آور شدہ است
حق نمودش با پس دی بحر و شدہ است
علم عالم تعلیمش حق او و دین در شدہ است
بہر اسرار الہی علی اعتر شدہ است
پیش او تعمیر کون اسہل و البیر شدہ است
ہم خواہش بدو ہم اسرار آل زبرد شدہ است
بحر اسرار حقیقت صدراہ و مصدر شدہ است
پس ہم از حق الیقین از لطف حق شدہ است
حاصلش میں تہہ شد چوں او کرا شہر شدہ است
پس بدینا بقرار از شوق آل سطر شدہ است
او جناح جذبہ حق چوں بیال و پڑ شدہ است
ہم خفی کردہ بغیب الغیب ہم اطر شدہ است
باز در ہوت کنع جاں و اسیر شدہ است
زانکہ کشفش از عبادت منیر منظر شدہ است

مآب است کہ سالک برادران مقام تمام فی از حاصل شود

شیخ حمزہ علیہ السلام
سلسلہ بعیت اہل شریعت
بود از اہل دنیا و دنیاویا
تذکرہ کردہ در مقام خود
ساخت و نسبت در بیجا
کردہ فی الزلزلہ
سید جلال الدین
در بیست و نہ باب
الہی محقق
شیخ حمزہ و امام
بہر اسرار الہی
حق تعلیمش
تعلیمش
کریم
عالم ملکوت
آب و در
منہج

ہوش در دم خلوت اندر خمین ہم حال دست
 ہوش بوده است بیدار شہودش و ایماء
 عارف است کاین و باین سر وحدتش -
 مخلصان اصحبت او موجب جمیعت است
 سالہا شد خصت ارشاد و بیعت یافت لیک
 بیشتر خوابد ملومی و خمولی و نیستی
 تائبان و قان را میکند توبہ قبول -
 در و ملک و دعا کے معظم بے شمار
 آفتاب عالم ارشاد و تکمیل است لیک
 کشور کشمیر اورامولد و مسکین شدہ است
 ایگاہی کو بہر محضر و ہدای جن و انس
 پیر من حقانی است بہت لازم پیرویش
 وقت بیعت چون یدر بیضائی آن عسی نفس
 ایں کلامہ و پوتیں میں خرقہ لپس میں کہ داد
 در جہاد نفس شد چون جبہ ایں خرقہ امام -
 آن مصلامی عبائی فقر کاں لطفم نمود -
 در و کاں کردہ حوالہ ذکر کاں تلقین نمود
 او بار شاد رہہ شیخ الشیخ قطب حق
 و ہم ہم از ارشاد قطرب عالم و انیار او -
 آن نجاری نسبت سید جلال الدین لقب
 در تصرف کردن اندر اولیا و سی تمام -
 بہر اثبات نسب از روضہ پاک نبی
 پس از انجا بہر ارشاد بہایت سوئے ہند

لڑا

اور فی ہم خلوت ہم بصحبت در شدہ است
 زانکہ بینا ویدہ سرش بہ بی میسر شدہ است
 نیست یا بع صورتش چیز یک متکثر شدہ است
 تائبان ابعیت او سدا سکندر شدہ است
 محتر از شیخی و بابائی و لنگر شدہ است
 گرچہ اندر عالم ارشاد و سر لشکر شدہ است
 طالبی کو یافت در تلقین فرما دکن شدہ است
 بہر کہ در واز حوالہ یافت مستنصر شدہ است
 ناقص از نقصان و خفاش شاعور شدہ است
 مولد ایں مخلص ہم ہمیں کشور شدہ است
 کیں فقیر از جاں یاد آن نکو محضر شدہ است
 زانکہ از بہر سلوک راست چون مسطر شدہ است
 و دو شتم در زمانہ اندہ و الف شدہ است
 بندہ را بہ از قبائے شامی افسر شدہ است
 ہم عصا چون نیزہ و ایں قیہ مغر شدہ است
 بہر جنگ نفس ہچوں قیرم و بنجر شدہ است
 آن گمان و تیروں شمشیر با جوہر شدہ است
 بندگی سید جمال الدین بحق رہبر شدہ است
 در میاں مرشدان سلسلہ مغر شدہ است
 قطب عالم بودن و محدوش اشہر شدہ است
 وانشاءش ان رو بہ واحد مستشہر شدہ است
 از جواب یا اول مخصوص و محضر شدہ است
 ہم عرض زان سول الطیب و اطہر شدہ است

لہجہ مولد و مسکین
 توبہ و عبادت و بیعت
 تائبان و قان را میکند توبہ قبول
 در و ملک و دعا کے معظم بے شمار
 آفتاب عالم ارشاد و تکمیل است لیک
 کشور کشمیر اورامولد و مسکین شدہ است
 ایگاہی کو بہر محضر و ہدای جن و انس
 پیر من حقانی است بہت لازم پیرویش
 وقت بیعت چون یدر بیضائی آن عسی نفس
 ایں کلامہ و پوتیں میں خرقہ لپس میں کہ داد
 در جہاد نفس شد چون جبہ ایں خرقہ امام -
 آن مصلامی عبائی فقر کاں لطفم نمود -
 در و کاں کردہ حوالہ ذکر کاں تلقین نمود
 او بار شاد رہہ شیخ الشیخ قطب حق
 و ہم ہم از ارشاد قطرب عالم و انیار او -
 آن نجاری نسبت سید جلال الدین لقب
 در تصرف کردن اندر اولیا و سی تمام -
 بہر اثبات نسب از روضہ پاک نبی
 پس از انجا بہر ارشاد بہایت سوئے ہند

کے بیاں کردن مقاماتش مجال من بود
 خطہ پاک زمین اوچہ در منہد وستان
 بود از ہر خالواوہ مستفید امامی سے ۛ - ۛ
 رشد و آثار ہدایت نہیں مبارک سلسلہ -
 چشم فیض از لطف او دارم کہ فیض عالم بود -
 دوست یک صاحب قرآن یک قرآن مشہور ایک
 ہر یکے زین مقتدایاں برساں فیاض بود
 این شاہیخ ز اسلسل اندر اژشاو وادوب ۛ -
 غم نہاید خورد مارا در حشر از تشنگی ۛ -
 عروۃ الوثقی و جبل اللہ بیاں زین سلسلہ
 ہر کہ اندر کشتی این سلسلہ تشریف یافت -
 باعلی صحبت بہ پیراں بہتر از ہر طاعت است
 گفتن ذکر است سوئے حق رہ نہر دیک حق
 بنیانیم و موالی ہم بزعم خارجی
 شیعہ و سنی یکے ہستند ما اہل رفض -
 سوئی حق آں اگر سودا سلوک اندر دست
 دعوت و ذکر و صنوفی خواطر ربط قلب
 بار اخضر گلشن ارشاد و رشد شیخ باء -
 دوست چوں خفزی و حکمتہا افلاش از اں
 گر تو غر سجتش خواہے بلاتساں یسار -
 دوست چوں خفزی ز اں خاطرش گیر و نزل
 ہر سحر کہ بود غلے لار مشا و در سالہاء -
 گرمادی در حضورش خلوت بازار شد

خود زباں لال عبادت زین بیاں افشردہ است
 از صفائی رقتش زینت و بافرشہ است
 سہروردی و وحشتی منظر و منظر شدہ است
 این بیاں در ہر دو ولایت شامل و منشر شدہ است
 تا دم منشر پے اتباع مستنشر شدہ است
 زین شاہیخ ہر یکے ارشاد را محور شدہ است
 فیض شاں بر خالصا بار اں صنعت مطر شدہ است
 تابی اللہ وسیلہ رضی جبر شدہ است
 منبع این سلسلہ چوں ساقی کوثر شدہ است
 ہر کہ زو چنگش بعصمت تالب مقبر شدہ است
 بے مشقت سیراوسوند امینجر شدہ است
 این وصیت از نبی باآں شہ خیر شدہ است
 ہر طریقے کہ ز نبی تلقین آں صفدر شدہ است
 ماوشیخاں را چو مولی اخراجہ قنبر شدہ است
 ادعا کے شیعہ و سب بغض انکر شدہ است
 کورعایت کردن این ہشت ادب معبر شدہ است
 صمت و تقلیل ز غاکا نہر سلوک انصر شدہ است
 ہم ز تقاے لطیف خضر ہنمیر شدہ است
 از قیاس مردم ہوسہی صفت برتر شدہ است
 از کفش بریدہ طہلے را اگر خنجر شدہ است
 ز آب جاری ہر کجا آوازہ جبر جبر شدہ است
 قلب روح و سرورین سے مطہر شدہ است
 ایک میل خاطرش اکثر کبہ و در شدہ است

ایں کلام در
 احوال و سبب
 تمام لفظیہ
 ۱۵۱۵۱۵

همدمی گردش مشرف همدمی روح حق
نسبت صحبت قومی و العلیه شد از آن
همچو عیسی زلیست بے زن لیک فرزندیست
در مقام توبه فرماید که تائب آل بود -
اولاد خونیست و اندر چشم عبرت بین او
چیت عبرت بلکه اندر دیده حق بین او
همچو عیسی بود صایم سالها و هم کنون -
از صفائی روزه شد دارسته از باد فراق

مصطفی را هم مع الاصحاب دیده بارها
چون مشرف شد بصحبه هاشمی او در واقعات
چون سول اند گفته هر نقی آل من است
عالمان آخرت مرا نبیاء در رهبری
چون بخشنه عتاد آل سول الله دوست
رهنوش بنیج نجم الدین کبیر نیز بود
محکمش بهر عمارت کردن قصر سلوک
توبه و زبرد و توکل هم قناعت خلق خویش
در توجه رو نهاده صبر سیریش شده
بچنین وافع هر لحظه از فضل خدا
کسب کرد از هر یک کیفیت ذکر و دعاء
و روا عظم او که دعوائی است باس بهم
قاری این و بود و دید با یا حیدر شش
هست و روش هم دعا و جزر مونس اولیا
گشت و در و گشت را نیز در حزب البحریم

همدم او زان شفا عی قلب جان و شد است
کو بصمت همچو عیسی زاده از مادر شد است
هم مرید او را پسر هر مخلصه دختر شده است
کش زن میگانه همچو مادر و خواهر شده است
مرد با لچیفست مستوره معجز شده است
هر چه آید نور حق را مطلع منظر شده است
هست صوفش ارچه اندر صوت مضطر شده است
زانکه روزه بهر دفع نازچون پیر شده است
زان سبب ندیب سینه را سخ تر شده است
پسین س صاحبی او بمش بر شده است
شکر کز باغ نبی پیدا یک نور شده است
وارث اند و نیز اس میراث را در نور شده است
جنم او را رض و غل منجارج صفت کفر شده است
زان در اسرار حقیقت عالم اهر شده است
این قواعد ده که در رد وضع آل شده است
کرده او در عزالت از توفیق حق و کفر شده است
در مرتب ثابت اندر رضا اشکر شده است
صحبتش با ولایا کاعظم و از فر شده است
در رهبر می زری کاعظم و انشور شده است
گشته کلهم کاسم اعظم حله منتر شده است
کرده انش نفس بران یک کثر شده است
هر بنی و سرور او و خواند نش منور شده است
گر می تاثیر آل مشهور و شهر شده است

چونکہ بامرشیان است مفتیات خواں
 وید جمعی اولیاء حرمیانی خواں شبے
 حلقہ کردہ قاری اورا وفتیحہ لہوق -
 بعد پختن ہم بخواں اورا وفتیحہ بصدق
 بعد ہر فرضی بخواں ختمی معین از قرآن
 فیضش از چندین نسب ہم مخلصا نشرا
 دوشینجاں بیشتر ہر چند و روشن تر است
 مغز سراناش گرمے ذکر چار ضرب
 اوست سلطان ج ذکر باسل نفاست شد
 دوزخش م آں قدر دار دوزخ آغاز عشا
 آسجہ ^{چنانچہ} شدہ خوردہ نالائق بند کراں سو ختم
 خاصیت یہ ہم از او کار و بسیاری ذکر -
 سال عمرش بیش بد چنداں ولی از درد عشق
 گوید اکثر سو ختم از کثرت دافع دروں
 آسے آسے سینہ اش بچ و آتش عشق متراں
 میر سید احمد کراں کراہل کشف بود -
 بجل شوق حق کشیدہ و جگر سوز و دروں
 از گلت نہا شوق و عشق او گہا کے وصل
 ہم تجلیات ذاتی و صفاتی غشاء
 چوں شود نار تجلیات حقیقتش شعلہ کش -
 کلیتے یا حمیرا سوئے بی بی عایشہ -
 از فقیران حقیقی زین جہت ضحک و مزاج
 ظاہر اقبال پندارند شان را اغنیاء

در حصار آہنیں حفظ حق محض شدہ است
 ہم بالیشان نواز با آن خواندش زبرد شدہ است
 اولیا بسیار مشہودش بشیر الیہ شدہ است
 بامریدان اولیاش این مرہم یکم شدہ است
 از مشایخ بارہا این مرہم شدہ است
 بیشتر فیض ترقی از عمل اندر شدہ است
 صادق این جانشین سلمان با پشتر شدہ است
 سوختن آں مبتلا اکثر بدو شدہ است
 چار ضربش چار ترک ہر نفس گوہر شدہ است
 نازمان ضحج از ذکرش بیکم در شدہ است
 این خطاب وے بمن قرینہ پسر شدہ است
 باز اندر ذکر جہر حلال و اجہر شدہ است
 پیشکش کا فور و دروندانش بیرون شدہ است
 سینہ ام گویا پر از آتش یکے محم شدہ است
 زنگار و لے مبدک ہموخا کثیر شدہ است
 عشق و در و سوز اورا دیدہ بس اخبر شدہ است
 چشم اہل کشف را مشہود زان انکار شدہ است
 بروید از تو بہار فضل چہل خضر شدہ است
 ظاہرش از رفت و برز و رفت بر شدہ است
 از مزاج و خندہ تسکین بخش آں آفر شدہ است
 و چنین حالات دارد و اں فقر آفر شدہ است
 است تسبیح و عبادت قول آں و شدہ است
 ہم باین ان بقراں صفائے معشر شدہ است

محض خیر است کرده از بهر خیر و شرفی
 نیست چون فقر حقیقی را تنگنی با چشم -
 متنبهی مانع از حق کثرت است باینست
 نیست اندر چشم کامل سیم و زر را اعتبار
 هست دنیا آنچه مشغولت کند از ذکر حق -
 اگر بود شاغل ذکر و در وجود از بهر چاه -
 و سیدان قیدی نباشد راویان کوته نقل -
 حق تجلی باد وصف السمع و البصیر -
 هم تجلی است و حیا و قدرت و علم و کلام -
 هست تاثیر تجلی جمال آن مرید -
 هم تجلیات مصفیحی نیز و الی صفیتمیت
 او چه جلالتی جمال آمد جلال ذات را
 که او شد مظهر ظاهر کبریا که حق از دست
 شیخ مهند در بیان این صفت مرسته است
 لما تقووا مصطفی کرد امر پس می این ما
 آن قمار کوه شانش گرچه بر جاسد گراست
 هم با سبی الغنی و رے تجلی کرد حق -
 پیش آن سلطانین است از گیه بقدر
 هم تجلی کرده در حق با سیم الکریم و
 سخت و تلخ از بهر ابل کبر و محبت است
 حاصل آن گشت فانی از خود و اوصاف خود
 سایه حق هست در عالم پناه عالمین -
 تیسرین باشن مشوان غلط ریزد و -

خشم این معشر را همتان معشر شده است
 قاتل الفقر مخرمی شده بر سر شده است
 هیچ مانع خلیل اقدس از شده است
 کاس یکے سنگ سفید و آن گراهنر شده است
 گرفتار پر بهایا چیر کے احقر شده است
 هم ز دنیا و ریں حفظ و خرقة هم منظر شده است
 با وجود سلطنت از اولیا بنجر شده است
 کرد و در مغیبات اسمع و البصر شده است
 شد بر و تاثیر آن بسیار متبصر شده است
 اینکه در محال بادش حاصل و محقر شده است
 شد و بسیار جات تاثیر آن مبر شده است
 نور آنرا جلالت از و اظهر شده است
 این شعار آن امام صادقان جعفر شده است
 از و قارش سید صوسی چو متکبر شده است
 حاجی البیت مقیم امر آن آمر شده است
 لیک حفظ کشتی بارشاورا لنگر شده است
 زین جهت استغنی از هر میر و پادشاه شده است
 آنکه در دنیا شهنشاه مثل اسکندر شده است
 زین سبب شفق بکمال مخلص چاکر شده است
 اهل رود و شوق را شیرین تر از دشت شده است
 باقی با اقدس درضا او مظهر شده است
 نور نبش مخلصا هم چو شنه خاور شده است
 کرده روپوش از بشردی مثال نور شاه شده است

نیکبخت است آنکه هر روز از سر خلاص و شوق
 شد گفت جان از دیدن دیدار او -
 کرد باری جان فدای دولت دیدار او
 چند تا شیر و شتم این تجلیات را
 اول این فقره پیش از مبارکات است
 زو کرامت از قبیل کشف و قلب کشف و
 اکثر الاوقات ناظم راز کشف قلب
 هم بیان نعمت الله صاحب کشف کمال
 گشت ملا احمد از چاکل او چون سوئے او
 شب دل خواجہ علی طاسی ہریاے ازو
 ورا وایل از پے اصلاح با خواجہ شریف
 با خبر باشند حال مخلصان بحسب دور
 بارہ مکشوف احوال قبور ریشیاں -
 کشف از قبر پدر شد کوزت لیف قدیم
 کشف صورتہائے مسح معذنی و صنات
 دوست چوں سنی پاک اندر شام پاک
 کرد چہ را بود صورت دل حکم رفض
 نیست مخفی کوز مرتد و منافق را چو دید -
 همچنین ہر افض سنی تمامی را چو دید -
 روزی شد و بر اسپ از ردن بیدار کرد -
 و سماع چنگ و فی کارہ زروئی منع شرع
 از کمال تربیت با خواجہ اسحق حکیم -
 ملیم ادا احوال عالم گشت گاہ اخبار کرد -

تا نظر روی نکوئی آن نکو محضر شد است
 آن آن کز ویدن خورشید نیلو فرشتہ است
 چون مشرف از قدش چشمہ کینہ شد است
 گرچہ جزئیات ہر یک فوقی با سطر شد است
 ویدہ انواع کرامت و اہما شکر شد است
 در میان مخلصان بخط مستند شد است
 کاشف و مخبر مالی قلبہ و بر شد است
 بارہائے مرگے زماذ قلبہ صورتہ شد است
 واقف احوال و از قریہ آن چر شد است
 خواست زروشن سل آن حیل افشا شد است
 مانع آن در نہانی شرب اشکر شد است
 زانکہ ظاہر باطنش را حمل خشک و مرشد است
 در مزار چہ از دیم آتش ہم پوشکر شد است
 فاخر اہل مزار قریہ تیسر شد است
 زو معاین ہم باں ابی و ہم شد است
 چوں نجاست بوئے اہل رفض مستند شد است
 معترف ہر یک از ایشان ما انکر شد است
 فجز از حال دل و قبل ما اظہر شد است
 حاکم کفر و دل او قبل ما اظہر شد است
 او بفرمایش سید خرد چو در آخر شد است
 گرچہ ذکر آمد شہد از نار و از مرشد است
 گشت ملیم مخبر و مانع زما اضم شد است
 شد مجرب آنکہ واقع عین با خبر شد است

مبنی از تشریف تاثیر تجلی حیات -
 هم کراماتش نوع نشروقت طے صرف
 هم بیشتر وقت از فضل خواجه اداء
 هم بایران و مدینه مکة ظاہر یک دوبار
 می گذشت اکثر علی صوفی به ملاقات کوه
 ناصح و هم کار فرما خواجه عثمان کول راء
 بهتر تاجیه یکے نوکر که اندر شمشیر بود
 در وقت بوقت برف اندر بود سوکے
 بار بار مشهور یکے دار برا خلاص بود -
 چند روشی رندش پید و جویا آمدند
 زین جنین برهان کرد مشهور من شد بار بار
 بنده را تحقیق با علم لدنی بود و نش
 کرد پیش از گفتش اظهار رویا می شبش
 همچنین اکثر مریدانش بنجواب و واقعات
 انتر کرده یکے رویش گفت زرد جواب
 گشته از اقوال او خاطر نشان مخلصان
 از دم او چند مخلص زنده شد از امراض موت
 از دعا کئے مستجابش به شده بسیار کور
 از دعا کئے او بسے قلاش می باشد بالواء
 ابل و لت گشت و صحت یافت از سرخ باد
 صحت قرآن ندش هر جا رسید بسیار
 پیش یں چند جادو بت و تبحر بود -
 ه شده مصرع هم از الفاسق برکات او

روزی هم در حالت لفظ از و مصد شده است
 همدان مخلصان را تجربه اکثر شده است
 در دو سالش ریاضتها ز راه بزر شده است
 او با بدال ز روشن یروان بر شده است
 هر کجا میرفت او با آل بدن اخضر شده است
 بارها اندر زیارت گاه دور امر شده است
 مشیت و از نادول واقع بر آل کز شده است
 دستگیر و خواجہ زینے حاجی اکبر شده است
 از بے حفظ عدد و در لشکر سیر شده است -
 عاقبت مقصودش حاصل ازین بر شده است
 رتبه ابدالی و سیاحتش اظہر شده است
 اکثر اندر باب رو یا حین ابر شده است -
 پیش او تائب چو ملا احمد اصفهانی شده است
 حجاز رویا کئے هر یک قبل فر شده است
 عندنا یا ابلها من بعد انفسر شده است
 که تجلی تکلم با هم او منظر شده است
 زان یکے خواجہ حسین هم والدش یکم شده است
 خاصه از کوکے به آل فتح اقدکا چر شده است
 یکے عالمی اظہر بدولت زین و لو تر شده است
 پیش او تائب چو ابن زین مو تر شده است
 دیو بگریزنده و ز زنده چو عر شده است
 این هم از زمین قدوش مسجد و مدبر شده است
 چند جزئیات بشمارم که پر دفر شده است

از طوافش یافته چوں بنده بشری حیا
 این شد از انقاس و بی آنکه تعویذ می نوشت
 این همه می شد ولی صد تنگ ساز و آری
 اینقدر صفا غرضهای زوئیت و حیا
 ناخوش آید صحبتش را و که احوال از زبان
 گریه و مخلص من آلوده طالب بوالهوس
 این محقق پیش پیران مقلد سرسار
 دوست عارف دیگران زاهد تقلید شده
 دوست چوں عارف بمقدار عفو و درویش
 علم با ناهل گفتن تخم ضایع کردن است
 هست ناهل طریقت غیر سالک هر که هست
 هست کوتاه بر آن گشته و پس گوش دل
 نیست و محفل حقایق گفتن اندر خصلتش
 اندر اخذ هر مرید و نیز در تلقین ذکر
 استخاره کرده از بهر سجده آئیندگان
 ظالمان اتخم ذکر انگاه می کار و بدل
 هر یک را در فرماید بقدر جو صیلا و
 بوالهوس هر چند کرد الحاح نمودن ادب
 هر که بود از جذبه حقیقه صایب واقع
 بود با بار و روشنی تالبع از پیران غیب
 سالکان سامی کند اخلاص خلوت عابجا
 پییر محبوب مقلد سبب چوں بے معرفت
 اندر آن خلوت زین همه است و ارشاد او

کعبه صدق صفا اگر گویم اولی از شده است
 و ایمان کتاب تعویذات را اندر شده است
 گوید اوقایم خدا یا در جهان منتشر شده است
 طالبان قدر عالی هم اندر شده است
 معترض یا عیب حین یا منکر و انکر شده است
 گوید اکثر کاین گناهی اولی از شده است
 در میان بهان تند شیر می زنده شده است
 در میان فرق از سماء تا مرکز انبر شده است
 پس بوقت کلمات ناس سخن گفته شده است
 و زین شوره کردی نمی آید بر شده است
 همت و دانش بیخبر و دل حق مقصود شده است
 از سخنهای سلوک راه حقش گشته است
 از حقائق بر اگر چوں لجه او خورده است
 یا مجاز از روح پیران یا زیغیر شده است
 برو و ملهم بهر من تقیل و من پیدر شده است
 چوں ز ترس و شوق افتد زمر آن منبر شده است
 چوں بر استعداد تقدیرش نظر شده است
 چون بے توفیق تقدیرش نظر شده است
 وید احوالش مرید از جان فرماں بر شده است
 با همه صاحب آخر از بعیدش انحراف شده است
 پس بکل واقعات هر یک ابر شده است
 غافل و دیوانه را کورانه افسوس گشته است
 هر یک را و اردات واقعات ابر شده است

زود از تلقین و محفوظ شیرینی ذکر
 فنیچه دل بر کیمیاوی داشت این خواسته و ش-
 شکر گیس پیچاره ناظم هم جلوت از زبانش-
 همچنین بعضی مریدان اگر شایسته این کار
 مولوی فیروز از فیروزی تلقین او-
 کرد و برهم رینه صحبتش تا شیر زود-
 نیز از وی منخرات مساوات سید شمس میر
 یک نظر بر خواجه عثمان کول از لطفش فتاد-
 شیخ سلطان پور آن سید محمد اهل کشف
 کرد و در اتباع او تاثیر ارشادش ظهور
 بهر دل سیر محقق چون طیب حاذق است
 طفل راه آمد مقلد کم رسد یاری او-
 راه نماید اهل حق بره جوئے بصدق

اهل حق اندر حق پیر مقلد گفته اند-
 شیخ کوافون شفاعت از خدای حاصل کرد
 معتکف در خانه بوده قریب بیست سال
 این زمان و حد و تفویض راضی بر قضا
 جونا گندم نه و شش میر بلا است مشتری
 اگر با عشق و ملامت تو اماں ز امید هاند-
 شیخ از اهل ملامت پهلوان محمود نام
 خاشاک گویا و سایر نایم و صایم بخورد-
 تلاش خندان لی از زان و لش از ترس حق
 مورد استغفرت قلبیک حل شد از عاشق مرا

دست پیران مقلد

نه توانان بد شل بهر نایم

خدمت خواجه حسن قاری کد میر شده است
 مانده و زود و ازوش بشکفته و از سر شده است
 از حصول بوئی ذکر و انش سبب شده است
 گاه ذکر از کام پیدا منع شکر شده است
 زود از انتاج نور ذکر فرج فر شده است
 نفس نفس شوم را قتال چون خنجر شده است
 پد تو نور ولایت نا قباب اظهر شده است
 حاصل از دوز و کشف حال بهر شکر شده است
 رفعت و قدرش چو دیده پس تنگتر شده است
 پس ولایت بودن معتدیش شهر شده است
 کش بهر علت مجرب رو دیگر شده است
 در هر میت اقتدای لشکر کطفش شده است
 کردن علامه مریدان پیشان منکر شده است

گره و گم کن چو دجال بداعور شده است
 گر مریدان او بد دست از سر هوا منفر شده است
 معشر العشرین بعیش قرب حق افش شده است
 همنشین نیک و بد لیک از همه مخبر شده است
 در لباس غیا بر فقر خود را متر شده است
 زانکه حق را هر که عاشق شد ملامت خورده است
 بوده و از بهر این معنی بهر منفر شده است
 مست بهر سار سنن ال احوال واضر شده است
 همچو برگ بید کولر زنده از صرصر شده است
 کز دل اکثر در مسایل ملهم و شعر شده است

او بتفویض حق و پس حق که بهتر حافظی است
 محض ارشد شبه و یا حبش منت نه است -
 این است جالس صاحب دعوت چه شد بے اعتقاد
 ناگه گر خورده شد بے اختیار او بقے و
 ورنه عارض ز جهمتی شد با صواب صبر آں -
 روز و شب از بهر خوشی ز برائے مخلصاں
 غور و نش زین واقعات اکثر بوقت مجتهد است
 میگوید فوق اشبع نان و طعام اصلا نخورد -
 حال و در بلبس از حفظ خدائیت این چنین -
 شد یقین محفوظی او پیش ما احوال او - و
 دنیا معصوم بودند اولیا محفوظ بهم و -
 با وجود آنکه محبوبیتش هم مثبت است و
 بود شیخ نذر سلطان گیر و فی ز اخواں گفت
 مال مخلص مالی شیخ است ز آنکه شیخ رود بار -
 می کند ایشان را هر مخلصه خود ما بلیق و -
 هم بایحتاج این داعی کفایت می کند
 گفت از یاران طلب گاهی بنابر حکمت است
 گفت مسنون تکلف بود اندر ما اصحاب
 گفت مغدو من ناچار باید مر کبی و -
 اذت لے سیل میدال دارم اما چوں کنم -
 حالتی دارم که نتوانم نهفت و نیز گفت و
 میخورم حیفات آنکه از احوال دیگر کون من -
 من کجا شرح کرامات و مقاماتش کجا -

حافظ او را آنچه نامرغیه و مقهر شده است
 گاه اکل از حفظ حقش عقده بر خور شده است
 همچنین هم کاشا نش ناگه اگر انچه شده است
 و زرمال ز معده پاکش بیرون شده است
 یا باستغفار آل کبیر بدیم مجر شده است
 یا در بان بادل استغفار او گم شده است
 شاهد قولم تنش بگر که چو لاله غم شده است
 گر او را مش مرغ بریاں کرده باشد شده است
 ناگه بلس نا و جیش اگر بر پر شده است
 چمن مجرب این چنین بود و پیش ذکر شده است
 معنی مثبت کاین نفس مستقر شده است
 هست امید غمزه گریزی و مصد شده است
 اکثر انخوان است منت ز ازاں نگاشته است
 قفل بشکسته بیت مخلصه اند شده است
 چوں با ثبات فتوحات از خدا موثر شده است
 ندانند اسم کافی افتد امیر شده است
 ورنه گاهی میل از خاطر محض شده است
 هست و ز قصد من احمد و اخضر شده است
 فرد خطی لے مر اید ازین حج و رنده است
 کز جگر و سایل منع لانه رنده است
 می ندانم لقمه شیرین یا خود مر شده است
 دوزخی در بد گمانی مردم اکثر شده است
 باز در نظم قصیده کاس ضیق اکثر شده است

بارک الله من مات مشاخر خوانده ام
 منکر را باور ندارد این کرامت و نیست
 نفرت ناقص غیر حجتش از نقص است
 منکر انگار حالش سوخته کفرت می کشد
 منکر فضل و لایث از زمان و جا مشوع
 هم به پندی من نشاء مطلقاً تقیید نیست
 آیت لایسور را خوانده ام که بدلمان
 این قدر از کرامت دیدی شنیده
 کار ابدال حق اوقیاس از خود بگیر و
 مست می مد شرع چون مغد و قول فعل کشد
 وقت مغلوبیت عاشق را چو رایل گشت عقل
 پیر مغلوب و مشکو است زان و اکمل است
 همچو شیطان گشت مدبر هر که با خاصا حق
 گر با سرنالیندی دیدی زو و دم مزین
 حق ز غیرت اولیا پنہاں کند زیر قباء
 پردگی بدین مکن با پرده برگزالت
 بهتر اذیب آن کلام تند و لطف آمیز او
 ذات اوصاف از همه اوصاف چو آئینه است
 چو تو بجز پیری گرا هست شیطان کشد
 چو رسول الله گفته پیر مانند نبی است
 مردن بجز پیر باز ندین و کافر شد شبیه
 در تعز من نشاء تخصیص وقت و جای نیست
 عیب پاکان هرگز از کسی و بیش می گزید

حال او با قال ایشان مستوی یکشده است
 که ابو جہل سیه دل معجزه باور شده است
 آری آری و خوش و دواز آدمی منفر شده است
 کوز خود فانی است اوصاف حق منفر شده است
 فضل خود را حق بهر جایز مال اقد شده است
 از چه در انکار نفس است سخت چو من شده است
 پس نبویدی چرا نفس تو مستحضر شده است
 از چه بد بختیت چشم گوش کور و کر شده است
 نفس شان با دل شد حکم شان بگزیده است
 با طریق اولویت مست عشق اعد شده است
 نیست تکلیفش ز سوال مرئی دی کرده است
 زانکه از بهر عبادت هوش باور شده است
 چشم دل پوشید بنیقه چشم سر شده است
 کو دلی حق شد انیش قبه و چادر شده است
 تانیدیند غیر کاندرو وستی اغیر شده است
 پمده احوال او این مر و لبتر شده است
 محاسن او شس بهر منکران نشر شده است
 هست آن نیکو و بد را که و مبصر شده است
 پیر بجز پیرست شیطان از نبی منجر شده است
 که بود مومن کسی که وی نبی منکر شده است
 نیست پروایت که موت چو ملت و شده است
 پس یز حق چو انیش تو مستحق شده است
 در دو عالم رویان و حال زار او بتشر شده است

تو مقبول آن باشد که با ذکر گناه -
 از معاصی پاک شد با توبه پاک نصوح
 این تن آلوده غیر او بد آن نجس و نجس
 جفت و ارشاد و ارادت را ملائمت زاده شد -
 هر که خود را کرد تسلیم پیش بر سر بصدق
 هر سبید که عشق و شوق در سر افتاد
 همه می بر خویش و صحبت هر پیرگان را
 بهفت روزه خدمت پیر محقق در ثواب
 چله گره تر کند بے پیر را گفتند از آن
 پیر چون خواندت جوابش گو بقطع ناقله
 هر که با اخلاص جان دل عایت کرد ادب
 روحیات کرده تو خاص از پے دیدار پیر
 منصف با حق کن آتش با و صاف کمال -
 پیر این پیش و روان ز ضعف پیش است
 پیر میدان شمع سال نوکے بغافوس بدن
 از خدا و از رسول او خلافت یافت
 امتحان چربتن عصمت و طاعات زو
 منتجی را که گه ترک ریاضت نافع است
 کار بار اصل بنیاب هر طور سیر هست
 بود خلق را علی مطلق را و صاف لبش
 آن بی گناه حسن و خلق و همه مخلوق بود -
 نه حسب لطف آن غصیب و نه مغضوب علیه
 قول منجی پیر جان احمد شفا بخشند است

الحمد لله رب العالمین و النعمان و الباقی

عافر الذنب از زبان شیخ مستغفر شده است
 هر که بعد از توبه همچون میت مقبر شده است
 فرشتاوش ز غر شومیده چون فرغ شده است
 و در هرگز هیچ زن زائیده بے شومیده است
 و اما از زکات نفس ظالم و امکاره شده است
 حق پیرش که بهر عشق حق منظر شده است
 نافع آمد صحبت اغیار پس بافر شده است
 مر عبادت های هفتصد سال را بهسر شده است
 کار یک صحبت پیر از چله بهتر شده است
 زانکه این دن جواب او ثواب و فرشته است
 و حضور شیخ ر و از صحبتش بخور شده است
 زانکه روش یاد حق را بهتر می مذکر شده است
 پس چنین کن آنکه فیضش سکنه شده است
 اکثر این طور اعتقادش جا بل چو فرشته است
 که پے ارشاد خلق از لطف حق معطر شده است
 دست پاکش مریدانند نائب و منظر شده است
 شوم باشد که مریدی را بسر این شده است
 مبتدی بی اثرش تارک شده از غر شده است
 لایق طالب نیاز و ترک کرده فرشته است
 نیست ممکن سخن جان نانا آدمی پیکر شده است
 گاه گاه در غصیبش سال و عمر شده است
 همچنین را بیایع او را اگر کشش منظر شده است
 و نه لطف نفس تلخ عاقر قر شده است

الحمد لله رب العالمین و النعمان و الباقی

جہد زین شعر کیہ فیض صحبت فیاض است
کاتب قاری و سامع ہم بشارت یافتند
اندرین وقت این چنین شعر مبارک کس ز گفت
ہم شریعت ہم حقیقت ہم طریقت اندرو
ہم مقامات سلوک ہم مقامات وصول
ہست اکثر معنی آیات و مضمون حدیث
باتدبر ہر کہ خواندش رہ بہر مقصود برود
قاریا از منصفی فانظر الی ما قال خواں
بعد زین نسخہ مبارک فاتحہ ختمی کنید۔

بالبشارتہا ز ملک غیب تبشیر شدہ است
زانکہ رحمت بر سر ایں ہر ستم فرمودہ است
گرچہ از انباتے جنم ہر یکے اشعر شدہ است
شد میں فہم و ان منصفی کا فکر شدہ است
گفتم ایں جاد و تصوف حافظش ابہر شدہ است
یا اثر یا وصف آل صبد لے مہتر شدہ است
کہ محققانے دیں مرو تدر برتر شدہ است
قول لا تنظر الی من قال ہم ابہر شدہ است
ای عزیزان بہر ایں ناظم کہ بس مضطر شدہ است

م

تمام شد کتاب رد المریدین در مناقب عارف باللہ شیخ حمزہ رحمۃ اللہ علیہ۔

از کلام عوث صمدانی محبوب بجانی سید عبدالقادر حیلانی قدس سرہ

حاشیہ متعلق صفحہ ۱۴۷ قولہ شرک غنی شرک جلی الخ محبوب بجانی شیخ عبدالقادر حیلانی در کتاب فتح الغیب
در مقالہ ہفتم میفرماید: لیس الشِّرْکُ عِبَادَةُ الْاَصْنَامِ فَحَسْبُ عِبَادَةِ الشِّرْکِ عِبَادَةُ الشِّرْکِ عِبَادَةُ الشِّرْکِ عِبَادَةُ الشِّرْکِ
مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ مِنْ شَرِّهِ فَوْجًا مُجْتَمِعًا وَ مَنْ يُضِلَّ اللَّهُ فَمَا لَهُ سَبِيلٌ
مِنْ الدُّنْيَا وَمَا يَنْجِئُهَا وَالْآخِرَةُ وَمَا يَنْجِئُهَا وَبَرَّكَ لَيْدُنْ تَسْتَبَاطُ بَارِدٌ وَ دُرٌّ وَ كَرٌّ وَ حَبْرٌ وَ رَاكِبٌ وَ اَوْسَدُ وَ اَزْدِي وَ اَنْجِي
در دنیا است و ادا خدمت است نما سواہ پس ہر چہ جو خدا است عز و جل غیر دست فاذا اُنتِ اِلٰی عِشْرَةٍ
تَقُلْ اَشْرَکْتُ بِہِ غَرٌّ وَ تَلْبَسُ بِہِمْ جُودٌ مِلْ کَرْدِی وَ سَاکِنِ شَدِی وَ اَرَامِ کَرْتِی بَغِیرِ حَقِّ پس تحقیق تو شرک گردانی بوی
میر اور در مقالہ شانزہم می فرماید: فَمَا دُمْتُ قَائِمًا مَعَ الْخَلْقِ رَاجِيًا لِعَطَائِهِمْ سَائِلًا لِهَيْئَتِهِمْ تَسْرُدًا اِلٰی
الْجَنَّةِ فَلَنْتَ مُشْرِكًا بِاللَّهِ خَلْفَهُ يَوْمَئِذٍ يَسْمَعُ مَا دَا مَسِكَ بِشَيْءٍ تَوَاصَدَ بِالْخَلْقِ اَمِيْدٌ وَ اَرْنَدَ سُبْحَتِشْ اِيْشَاں مَاسُوْلٌ
کنندہ از ایشاں آمد و رفت کنندہ بسو خر و ہدائی ایشاں پس تو شرک گردانندہ بسو اے عز و جل خلق اور مقالہ ۱۴
سند بحديث نبوی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم لا وودعے فرماید: اِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ وَ اِذَا اسْتَعْنَيْتَ فَاسْتَعِنْ
بِاللَّهِ حِفْ اَلْقَلَمِ بِمَا فَهَوَ كَانِ۔ یعنی چوں خواهی کہ سوال کنی حاجتہائے خود را سوال کنی از خدا نہ از غیر او و چوں ہی

سید عبدالقادر حیلانی
قدس سرہ
کاتب قاری و سامع
ہم بشارت یافتند
اندرین وقت
این چنین شعر
مبارک کس ز گفت
ہم شریعت
ہم حقیقت
ہم طریقت
اندرو
ہم مقامات
سلوک
ہم مقامات
وصول
ہست اکثر
معنی آیات
و مضمون
حدیث
باتدبر
ہر کہ
خواندش
رہ بہر
مقصود
برود
قاریا
از منصفی
فانظر
الی ما
قال
خواں
بعد
زین
نسخہ
مبارک
فاتحہ
ختمی
کنید۔

سید عبدالقادر حیلانی
قدس سرہ
کاتب قاری و سامع
ہم بشارت یافتند
اندرین وقت
این چنین شعر
مبارک کس ز گفت
ہم شریعت
ہم حقیقت
ہم طریقت
اندرو
ہم مقامات
سلوک
ہم مقامات
وصول
ہست اکثر
معنی آیات
و مضمون
حدیث
باتدبر
ہر کہ
خواندش
رہ بہر
مقصود
برود
قاریا
از منصفی
فانظر
الی ما
قال
خواں
بعد
زین
نسخہ
مبارک
فاتحہ
ختمی
کنید۔

احوال بابا داود خاکی رحمته الله علیه مصنف رساله ضروریہ کلاں ورد المریدین

بابا داود خاکی رحمته الله علیه از اولیا صفا مراتب بلند و مدارج ارجمند بوده اند و در ایام خورشیدی ثنوی
بمصول علم داشت بعد تحصیل آن شوق آلهی و انبیک شد سجدت شیخ حمزه رحمته الله علیه حاضر شده و تا
منوده بعد تکمیل خود متفقد ارمانه شد شیخ حمزه رحمته الله علیه هر قدر الفت و محبت که با ایشان داشت با کسی
مریدان خود داشت در آن ایام قوم چاک کشیده بودند حکمران کشمیر بودند و تعصب قبیله منوی کشمیری را
شهبید کرده بودند با جماع این جرایب بابا داود خاکی رحمته الله علیه از قوم چاک ارض شد و روانه مند وینا
شد و فرمودند که تا وقتی که سلطنت قوم چاک از کشمیر نرود نخواهم آمد پس تمام خاں صوبه دار اکبر لال دس
بادشاه با فوج نظرموج بکشمیر بلیغار نموده قالیض و فاسخ کشمیر گردید و بنیاد بد نهاد و قوم چاک
از یخ دیس برکنند و نیست و نابود نمود بعد از آن حضرت قدم فیض لازم خود کشمیر و
آورد و بهمان سال یعنی سنه ۹۹ هجری قات یافت مزار سرافراز شهر کشمیر است ۱۲ محرم سال ۱۲

احوال بابا نصیب دین غازی رحمته الله علیه مصنف رساله ضروریہ خورو

بابا نصیب دین شهروردی رحمته الله علیه خلیفه اعظم داود خاکی است و در ریاضت عبادت و خلق و آذ
و خاک و کرامت یکتا بود تا آن عمر در شجر گز انید از اطعمه لذیذ و خطوط و نیاز و احتراز میکردم بران چو خشک
اکتفا مینمود و همیشه شب بیدار میاد حق میماند و قاشان در سنه ۸۰۰ هجری قات یافت و در پانزدهمین شهر کشمیر است

احوال شیخ نورالدین اولیا علیه الرحمته

شیخ نورالدین کشمیری که یک از اکمل اولیاء کشمیر است نسبه از احوال و تعلیم آورده اند و در شان اولی
ماوراء و فوت شده اند بحالت گل مزد و والده اش بی بی لال بی بی که یکبار عارفان مانده بود و کشف معلوم کرده
و بشارت داده که این بچه که در شکم است قطب زمان خواهد بود پس در سنه ۸۰۰ هجری قات یافت و در پانزدهمین شهر کشمیر است
سال بعد از آن شوق آلهی و انبیک شد تا ۱۰ سال مکود و در بابا پیچ و در شب بیدار بود و بعد از آن در دهم سال
بر مطبخ جو و غیره قناعت در ریاضت ۲۴ سال بچنین کفر و خواب و بیداری میماند و در پانزدهمین شهر کشمیر است
در سال ۸۰۰ هجری قات یافت و در دهم سال بچنین کفر و خواب و بیداری میماند و در پانزدهمین شهر کشمیر است
بسیار در غنا طریقت گردید چو ل میر کبیر کج تشریف دین از میر کبیر کج تشریف دین از میر کبیر کج تشریف دین از میر کبیر کج تشریف دین
سیکلی بابا حاجی دهم کشمیری میماند و در پانزدهمین شهر کشمیر است و در پانزدهمین شهر کشمیر است

یادگار و تامل این سخن بویا ۶ دلی با صفا و غلو در طبع

تضمین برغزل جامی از فقیر اللہ تاجرت غفر اللہ عنہ ولوالدہ تمیم کتاب ہذا

نہ چو بیل از غم گل نالہ وغوغا کنم	نہ چو مجنوں رخ بصر اور غم لیلی کنم
روز و شب ایات جامی بر زبان لٹاؤں	از غم ہجر رسول اللہ و اعداؤں
کہ بکد منزل و گد در مدینہ جا کنم	اے بود یارب کرد و در شرب و بطحا کنم
و در خواہم کروگر و در وضعات چہل مہر و مہ	بخت یا و رشد اگر یا ہم نجات از دمدہ
بر کشم این آرزو با ہر درت شاہا ہمہ	کہ ہوسم آستانت کہ بسا یم نا صیہ و
وزو چشم چہل نشا ان آل چشمہ دیا کنم	اہر کنار زمزمہ از دل کشم یک زمزمہ
شرسام کس ندارم آدم سوخت بجل	گشتہ ام اے سید الزبار عصیاں پابل
بہ خواہد شد مرا در خلد جسم مضحل	عاجز و زار و زار و کرواہس منفعل
جنتم میں بس کہ بر خاک درت باوی شہم	آرزو دے جنت الماوی ہجرت کم رول
خواہد گاہت بہتر است از عرش اعظم سرا	پیچ جائے بہمیدانم دریں ارض و سماء
بر زبانم روز و شب باشد مرا پس ایں دعا	گرہاں تیرہ ظلمت را بولے با دی ہداع
ما از فری سرقم سازم ندویدہ پاکتم	یا رسول اللہ بسو خود مرا را ہی نما
سوختم از نار فرقت بہت قرارم جاں بلب	اے شہ خیر الوہی سید عالی نسب
ماہر علم لدنی ہستی امی انی قلب	باعث ایجاد عالم گو وجودت شد عقب
نیست صبرم بعد زیں مرز و فردا کنم	صد ہزار ال و دریں دام اور روز شب
پرہ دار و رکبت کرو بیان قدسیاں	نردبان بام قدرت کہ سیئہ نہ آسماں
آر و دارم شہا از ندے در دل نہاں	خادمان آستان تاجدار ان جہاں
یا بہایت سر نہم یا سر دریں سودا کنم	خواہم از سودا کے پابوست نہم سحر جہاں
میرسد بادا من باد صبا در لفظ	بر فقیر خستہ تناری نظر گر لفظ و
تا بگوئد پیش در باد بدہ تر لفظ	بر سیم آستان پس نہد سہ لفظ
جامی آسانا شوق و گواہا کنم	مردم از شوق تو معذورم اگر ہر لفظ

ابیات رد شرک حاجی نظام الدین پیرانی که مرقدش در لواح کثیر موضع پیراست

همه موقوف ذوق دانست کار در دست کار ساز بود موتواند که حال گرداند تو که ایام استنصیب جماعتی چون مولی است شایسته بنگه و زمار سوخت خلیل باز غار تو در گاه بے گاه پیر تو که چه خاص است گرو عاقل منتهی شد گر کند صد هزار جان بازی مثلاً حضرت امیر کبیر رتب در گرت هرید حیات آری شفاعتش باقی است بشفاعتگری که یاراء کز ترهین سخن بچند قهر چند ملای جو جلال غافل کز تو خواهی سلوک راه بند عاجز بود خدا قادر که بجز حق حقیقت سفت	زن نامرد و مرد پیر است کرده بندگان مجاز بود خصم را پیمان گرداند پس که غیر او معین اتی میکند از کرم اعانت تو که عاقل از حیرت ابل یست لال الاله و عویش منتهی هرگز است هر دمی طاعتی خراب شد با خدایش نشاید بازی شکرش نیست بخدا متقد عبد قادر چه میکند شای پار کشت و مالک است مکافون آید از جهالتی رقیوص بکن فاضل و سر تو بکن از عقیده باطل بند بر بند و اخذ خدا قدرت بندگان و داور بدین مثلکم با مت کفایت اگر چه در کارگاه تیر اند	من کسیم کیستم چه کار کنم - حال من هم در همه حال دار و بجه نیاز بر دار فهم کن از کریم نکته حصر رو و حول شو کار ساز کن ایزد پاک از کرم نارش باشن ناکش گوئی لغو کار نه همیشه که اختیارش هست بند را که بود هزار کمال سالکانی که رسم دله دانند اگر رفت شهنشاهان چون اجل بنده را کند معدوم آه از حشمتش بهانه بود نه کنم این سخن ز بیدینی - علم تو جز علوم زان نیست واری از پیر اعتقاد تباہ بند مولی بود خدا مالک مردم عاجزی پیغمبر ماء در مقامی که انبیاء لرزند هم در بارگاه حیرانند	بافضا چند کارزار کنم - یاد کن محول الاحوال و فتنه دفع میکند شر او - مطلب خدا اعانت نصرت و پیر از هر سو فرزند کن در راسا بر و کلزارش که فلاں نمی گرفتم یار جز رضا خدا و کارش هست وقت خود عاجز در هر حال و خدایا شریک که خوانند چون باند ترا شد همدان چند شیخ حمزه و مخدوم وزر انسول و فسانه بود چشم دل باز کن که محبینی خیرت هیچ از عقاید نیست چون ری نشان روح الله دست باقی ما سوا مالک ذات پاکش شمر و همسرماء خود بگو اولیا چه میازند
--	--	---	--

